

NR. 1/2015 - 34. ÅRGANG

Historielagsnytt

Kuningruppa - Se artikkel side 7

Husk Vestskogdagen søndag 31. mai - Se side 42

Skoger og Konnerud
Historielag

Det startet på en tirsdag for 40 år siden

Av: Tekst: Per Runar Thoresen

Fotos: Reidar Halden + arkiv

Tirsdag 29. april 1975 på Skogvang i Skoger er dagen som er ris-
set inn i vår lokale historie som en særdeles viktig dato. Skoger
Historielag ble stiftet, men kanskje like viktig er det som skjedde
vel 2 uker tidligere på Sanitetshuset i Skoger. Fredag 11. april
møttes noen som antakelig hadde snakket sammen tidligere. Det
var et selvbestalt arbeidsutvalg bestående av Markus Johnsrud,
Hans Steen, Odd Steen, Kristoffer Halden og Ole Karl Prøis som
hadde påtatt seg en oppgave med å danne et lokalt historielag.
De hadde gjort en del forberedelser og innkalte til konstituerende
møte på Skogvang 29. april.

Det møtte i alt 29 interesserte og spesielt innbudt var Ragnar
Holmen og Eldar Steen fra Eiker Historielag, Nils Sunne fra
Sande Historielag og Jo Sellæg fra Buskerud avd. av Foreningen
til Norske fortidsminnemerkeres bevaring.

Møtet vedtok enstemmig og danne et Historielag som skulle
dekke det tidligere Skoger Herred d.v.s Skoger, Konnerud og
Strømsgodset sogn. Dermed var Skoger Historielag et faktum.
Allerede denne kvelden tegnet det seg 25 medlemmer som i dag
er nærmest 20 doblet. Arbeidsutvalget hadde utarbeidet et lovut-
kast for laget som ble vedtatt med mindre justeringer.

Det første styret

Samme kvelden ble det valgt et styre bestående av

Markus Johnsrud, formann
Henry Mathiesen nestformann
Nora Unelsrød, styremedlem
Kristoffer Halden, kasserer
Olaf Rustand, sekretær.

Alle er nå gått bort, men lesere som kjente disse personene kan
neppe være overrasket over at det første styret bestod av kom-
petente og solide personer som skapte et godt grunnlag for det
solide historielag vi kjenner 40 år senere.

Tangen /Åskollen

I 1979 var det folk på Tangen/Åskollen som slo til lyd for et
Historielag der nede. Det ble etablert kontakt med Skoger Histo-
rirelag og etter en rekke møter/samtaler endte det opp med at Tan-
gen /Åskollen Historielag midlertidig ble en avdeling av Skoger
Historielag og at medlemskap kunne tegnes direkte i Skoger Histo-
rirelag. Tangen /Åskollen skulle ha et styremedlem(observatør)
i Skoger Historielag og den første personen i denne rollen var
Ellis Olsen.

Gamle gårdsredskaper – gruvedrift og boplasser

Stiftelsen av laget var jo bare et fundament for det som skulle
skje videre og sannelig hadde man ambisjoner ved å blinke ut de
3 ovennevnte satsingsområder fremover.

Gamle gårdsredskaper – over 100 «husbesøk»

Det ble satt i gang innsamling og registrering av gamle gårds-
redskaper. Selve registreringen i marken ble i hovedsak utført av
Hans Steen som gjennomførte hele 90 «husbesøk» i Skoger
hvor potensialet var størst. Henry Stubberud foretok registre-
ringer på Konnerud og Thomas Bjerknes i Strømsgodset . Etter
hvert måtte man finne et sted og oppbevare redskapen og i 1977
kom man til enighet med Oddvar Borge Johansen om leie av fjø-
set på Mellom- Borge.

17. juni 1978 kunne man åpne *Skoger Bygdesamlinger* med over
100 tilstedeværende som kunne glede seg over kulturelle innslag,
mens man ved selvsyn kunne bivåne bygdas første «amatørmu-
seum»

Gruvedriften på Konnerud

Nils Otto Larsen- gruves primus motor - gjennom nærmere 40
år ble formann i et nedsatt utvalg som skulle se nærmere på hvor-
dan man kunne ta vare på den unike gruvehistorien på Konnerud
som hadde sin glansperiode for over 250 år siden. Det var den
gang Greven av Jarlsberg eide gruvene og nesten hele Konnerud
og over 350 personer levde av gruvedriften.

Det var en særdeles viktig jobb Nils Otto og utvalget her tok
fatt på. Det var ganske bemerkelsesverdig at vi som gikk på
Konnerud folkeskole i 1950-åra ikke hørte et pip om gruvene i
vårt nærområde. Vikinger og den gamle kongerekken skulle vi
pugge, men intet ord om danskekongen som var på Konnerud i
1749 for å vurdere om han skulle kjøpe gruvene av Greven.

Boplassene

Både Skoger og Konnerud har en lang historie om sentrale og
fjerntliggende boplasser. Her ligger mang en historie om store
barneflokker og kummerlige kår. Morsomme historier om einstø-
inger og originaler som brødfødde seg på karrige og små jordlap-
per.Registrering av slike plasser ble raskt en prioritert oppgave
for Historielaget og Kristoffer Halden ble første formann i ut-
valget som jobbet med dette. Arbeidet endte opp i et eget hefte
«FOLK og FAR» som er full av godbiter for de som søker lokal-
historie.

Senere skulle det komme flere aktiviteter, grupper og komiteer i
et historielag som har blitt mangfoldig. De viktigste aktiviteter er
omtalt i egne artikler.

Markus Johnsrud.

Henry Mathiesen.

Nora Unelsrød.

Kristoffer Halden.

Olaf Rustand.

Hei

«Vi må kjenne vår fortid for å beherske vår fremtid.» Sitat ukjent.

Jeg er usikker på om det var dette initiativtakerne hadde i tankene, de som stiftet Historielaget vårt 29. april i 1975. Men ønske om å bevare vår historie, kommer tydelig frem av vår formålsparagraf. Det tegnet seg 25 medlemmer denne vårdagen og siden har vi vokst til nærmere 500. Og dette er ikke tilfeldig. Laget vårt har vært kjennetegnet av mange medlemmer som har «brent» for vår lokale historie på mange hold. Og etter hvert har dette blitt publisert gjennom hefter, bøker og ikke minst medlemsbladet vårt. Vi velger derfor å feire vårt 40 års jubileum med å gi ut Historielagsnytt i dobbel så stor utgave som vanlig! God lesning!

Samtidig har jeg et håp om å se dere på våre arrangementer, både Vestskogdagen den 31.5. og «Åpning av Skjeldrumsaga» den 6.9. Men uansett: GOD SOMMER til hver især!

Hilsen Hanne

Jubileumnummer men ingen Jubileumsberetning

Dette Historielagsnytt nr 1- 2015 er på 64 sider og den «tykkeste» utgaven noen gang. Dette skyldes at Historielaget i år feirer et lite jubileum. Det er 40 år siden oppstarten i 1975. I stedet for å lage en detaljert jubileumsberetning om små og store ting som kanskje ville vært av interesse for spesielt interesserte, har vi valgt og laget et konsentrat om de forskjellige aktiviteter i laget. Vi tror dette vil være mer leseverdig for medlemmer flest og håper det faller i smak. Videre har vi pusset støvet av en del tidligere artikler som vi tror vil fenge leserne og selvsagt har vi en del nye artikler som ser dagens lys i denne utgaven.

Er du interessert i lokalhistorien, så kanskje lurt og ta vare på denne utgaven. Den blir aldri laget på nytt i denne formen.

Takk for meg

Det er en blanding av vemod og glede når jeg ved denne utgaven avslutter mitt ansvar som redaktør av Historielagsnytt og går ut av redaksjonskomiteen. Jeg har de siste femten årene bidratt med artikler til bladet og fra 2003 vært en del av redaksjonskomiteen. Etter Ole Kristian Mortensens død i 2010 har jeg hatt redaktøransvaret for 15 utgaver. Jeg har ingen pressefaglig bakgrunn men er interessert i lokalhistorien. Sistnevnte har vært drivkraften og gleden ved gang etter gang å kunne holde et nytt eksemplar av Historielagsnytt i hånden. Redaksjonen har fått mye positiv omtale for sin jobb og det har inspirert oss alle til fortsatt innsats. Uten å gå i detaljer skal jeg ikke legge skjul på at redaktørjobben har tatt mye tid og at det nå skal bli greit å slippe ansvaret. Uten pressefaglig bakgrunn har jeg kanskje jobbet både tungvint og omstendelig, men en vil jo gjerne gjøre en best mulig jobb.

Jeg takker skribenter og fotografer i redaksjonskomiteen for godt samarbeide i alle disse årene. Dere har virkelig bidratt og gjort jobben min enklere. En av mine bekymringer forsvant da jeg hørte at Bjarne Dramdal Erichsen skulle ta over som redaktør. Han har pressefaglig bakgrunn og er også interessert i lokalhistorien. I begynnelsen er han nok litt «lettvektet» som lokalhistoriker men kildene har han sikkert evne til å spore opp. Jeg har fått lovnad om at jeg fortsatt kan skrive og levere stoff til bladet og det gleder jeg meg til. Takk for meg og lykke til Bjarne.

Per Runar Thoresen

Historielagsnytt

Ansvarlig utgiver:

Styret i Skoger og Konnerud Historielag.

Nr. 1 mai 2015 34. årgang.

Bladet kommer ut to ganger årlig- vår og høst -og sendes alle medlemmene i Historielaget.

Opplag: 750 eksemplarer

Styret

Leder: Hanne Elisabeth Skjeldrum
Fretheim, leder@skhist.no

Nestleder: Jan Sundby Ekeberg

Kasserer: Randi Raaen

Sekretær: Anne Lise Bjørge Erichsen

Styremedl: Linda Skjeldrum

Styremedl: Tore Skjeldrum

Varamedl: Elisabeth Ruud

Varamedl: Steinar Knutsen

Redaksjonskomité:

Redaksjonen tar imot stoff og bilder fra Skoger og Konnerud.

Redaktør: Per Runar Thoresen
redaksjon@skhist.no

Medlem: Tone Sverreson Ørmen

Medlem: Ingvald Anita Velde

Medlem: Inger Johnsrud

Medlem: Reidar Hyldebo

Fotokonsulent: Reidar Halden (denne utgaven)

Fotokomité

Tar imot bilder fra gammel og nyere tid.

Leder: Ingar Steen
foto@skhist.no

Teatergruppa - Det Dramatiske Selskap

President Arild Sønstrød

Bygdesamlingen på Borge

E-post: post@skhist.no

Postadresse

Skoger og Konnerud Historielag

Postboks 9112, 3006 Drammen

Hjemmeside og e-post

E-post: post@skhist.no

Web: www.skhist.no

Lay out: Print Konsult, Andebu

Trykk: Trykk Service AS, Drammen

Forsidebilde

Kumingruppa på leting etter gammel mølledemning i Verkenselva ved Høyfoss i Skoger.

Fra v: Erik Bjørlov-Larsen, Tom Hayden og Per Runar Thoresen. Foto: Reidar Halden.

Fotokomiteéns virksomhet fra 1983 til 2015

Tekst: Fotokomiteen med Ingar Steen i spissen

Et bilde sier mange ganger mer enn tusen ord. Fra slutten av 1800-tallet kom fotoapparatet i bruk og ble etter hvert allemannseie. Bildene som ble tatt, forteller om moter, stil, fremkomstmidler, arbeid, næringsliv, bygninger og landskap til forskjellige tider. Dette var pionerene i Skoger Historielag klar over og satte en gruppe i gang med å samle inn gamle bilder. Hele gamle Skoger kommune skulle dekkes.

I 1983 ble derfor biblioteket kontaktet og man fikk låne bokbusen hvor man installerte seg med avfotograferingsutstyr. Helge Furu vold husker ennå at de annonserte stoppesteder hvor folk kunne møte opp med sine bilder og få dem avfotografert. Han forteller at de startet på Stubberud og dro videre til Guls kogen, Strømsgodset, Åskollen, Skoger og Andorsrud. Et par år pågikk denne innsamlingen. I tillegg til Helge Furu vold og en fotograf var flere med på dette innsamlingsarbeidet, blant annet Anne-Lise Møller Nilsen, Reidar Halden, Toll Tollum, Åse Tandberg og etter hvert Heidi Rustand. Disse ble den harde kjernen i Fotokomiteén fremover.

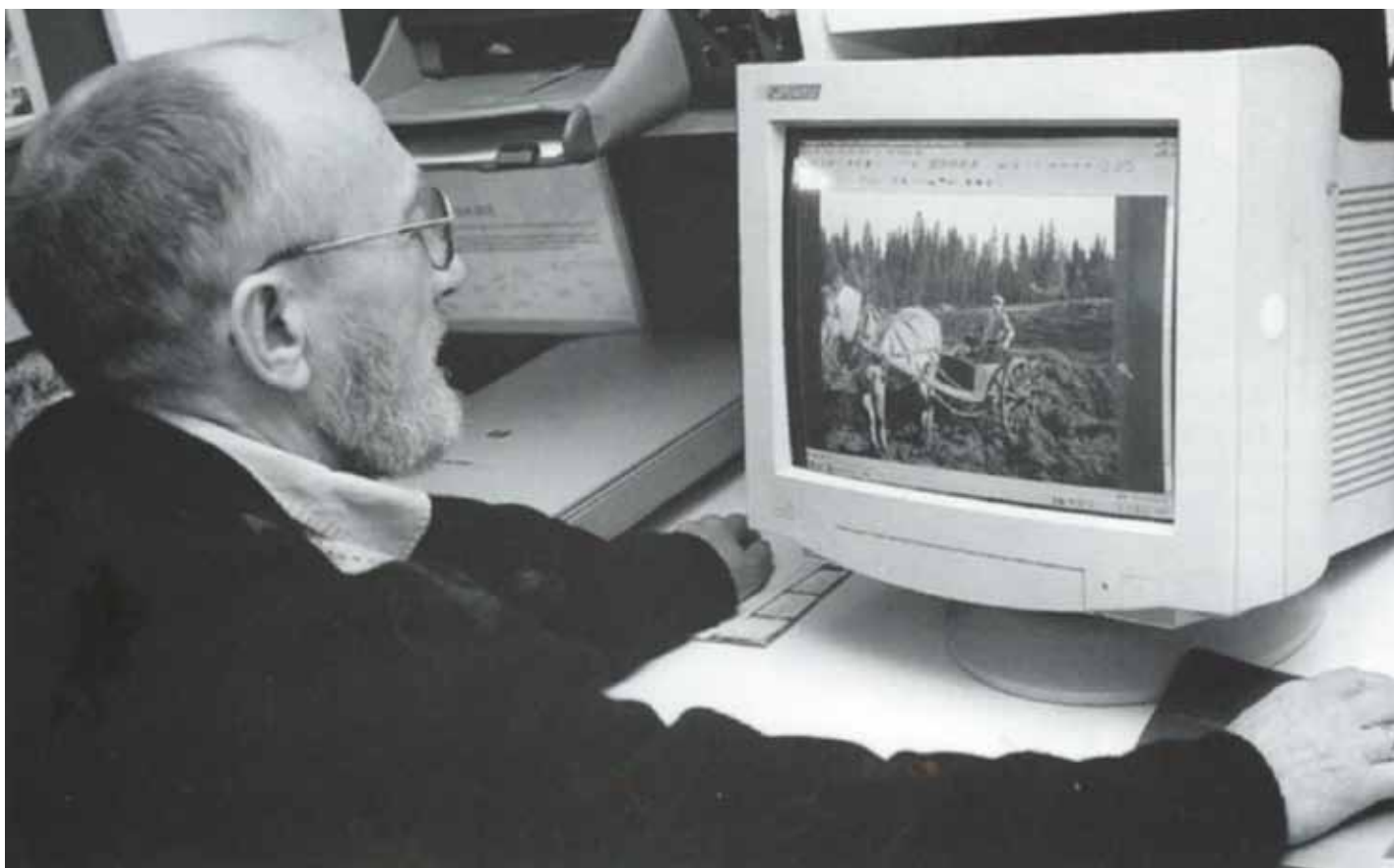
Fotokomiteén fikk også låne bilder for avfotografering og fikk hele kasser med gamle glassplatenegativer blant annet etter fotograf Bakke.

I 1984 ble det bevilget penger til innkjøp av film for avfotografering og til produksjon av levende bilder. Det ble laget en film av «Det Dramatiske Selskabs» skuespill «Bondebryllupet», og historielaget fikk tilgang til filmopptak gjort av Simen Horgen på 1930-tallet. I disse dokumenteres slitet i skogen under hogst og kjøring, helt unike bilder fra den farefulle fløtingen i Bremsa, jordbruksarbeid og fritidsaktiviteter som langrennsløp og hopprenn.

Etter hvert ble det mange bilder i samlingen og et behov for arkivering og sikker oppbevaring.

I 1985 satte derfor Fotokomiteén i gang med en systematisk registrering av bildene. For hvert bilde ble det produsert et negativ, et dias og en papirkopi. Negativene ble satt inn i spesialalbum og oppbevart i bankboks og diasene kunne brukes til lysbildefremvisning. Papirkopiene ble limt inn på A4 kartotek kort, påført alle relevante opplysninger, arkivert i plastlommer og journalført.

Det fortsatte med stor aktivitet i Fotokomiteén utover 80-tallet.

Oscar Hauge på plass foran PC'en med innleggelse av gamle bilder. Foto: Reidar Halden.

Fotokomiteen i arbeid 1988: Åse Tandberg, Toll Tolum, Anne-Lise Møller Nilsen, Helge Furu vold.

Nye gamle bilder kom stadig inn og personer som kunne vite noe om bildene ble kontaktet og opplysningene på kartotek kortene ble oppdatert.

For at bilder og film skulle komme medlemmene og allmenheten til gode, ble det arrangert film- og bildekvalder både i Skoger og på Konnerud, og medlemmer av Fotokomiteen viste bilder i foreninger og lag.

I 1986 var Drammen 175 år. Til jubileumsutstillingen fikk historielaget i oppgave å sette opp en utstilling av bilder fra Skoger, Strømsgodset, Gulskogen og Konnerud inkludert fra grubene. Anne-Lise Møller Nilsen var fotokomiteens kontakt med jubileumskomiteen. Dette ble en vellykket oppsetning og det ble planlagt en mer permanent utstilling som kunne ambulere til for eksempel skoler.

Det kom stadig inn bilder og i 1993 var samlingen kommet opp i over 1100, hvorav 400 flyfoto fra 1950 og 60-tallet på innlånte negativer fra Drammen kommune. Det ble laget kopier, innhentet opplysninger om hva bildene viser, skrevet inn på kartotek kort og registrert. Dette var en arbeidsom og tidkrevende jobb og det ble utallige arbeidsmøter opp gjennom årene. De aller fleste møtene ble holdt hjemme hos Ann-Lise Møller Nilsen hvor også alt materiell og arkiv ble oppbevart. Sosialt samvær med kaker og kaffe hørte også med.

I 1992 laget Fotokomiteen en lysbildeserie på 80 bilder fra samlingen og Fotokomiteens arbeid, samt en del store bildeplansjer.

Under Skoger Historielags årsmøte gjorde Heidi Rustand en glimrende jobb med å vise bildene og på denne måten vise medlemmene i historielaget resultatet av et langt og møysommelig arbeid i komiteen

For å få mer nytte av bildeplansjene ble det rettet en forespørsel til «De skolehistoriske samlinger» som holdt til på St. Hallvard Skole om å få ha bildeplansjene utstilt der, noe som ble innvilget. Denne utstillingen ble sett og fikk ros av H.K.H. Prinsesse Astrid da hun besøkte De Skolehistoriske Samlinger for å åpne Kong Olav V's rom med mange av hans skoleting.

Bildesamlingen ble etter hvert kjent og Fotokomiteen kunne i 1993 blant annet hjelpe Tor Adler Knudsen og Jo Sellæg med bilder til en bok de hadde under arbeid om Drammen.

Tor Adler Knudsen var også behjelpelig med å skaffe historielaget plass til sitt utstyr og arkiv samt møtelokale i De Skolehistoriske Samlinger, Skolemuseet. Fra DT & BB fikk Fotokomiteen to arkivskap til odel og eie og to arkivskap til låns fra stiftelsen Konnerudverket til oppbevaring av arkiv og utstyr. Skolemuseet ble nå fast møte- og arbeidsted.

Det var ikke bare Jo Sellæg som etterspurte bilder. Fotokomiteen fikk mange forespørsler om bilder, men problemet var å finne de rette bildene i den store samlingen. Det ble derfor undersøkt mulighet for investering i EDB-program for å registrere bildene og raskt kunne finne aktuelle bilder. Det ble arbeidet med dette

Forts. neste side

og gitt løfter om slikt utstyr, men av forskjellige årsaker dabbet aktiviteten i Fotokomiteén noe av. I perioden 1995 til 2000 skjedde det lite.

I 1999 startet imidlertid noe nytt. Historielaget sammen med nær alle andre foreninger i Skoger gikk sammen om en milleniumsfeiring på Sletta i Skoger i august. Etter forslag fra Ingar Steen som da representerte Skoger Bondelag, ble det bestemt at det skulle vises gamle bilder i et telt under arrangementet. Reidar Halden skaffet bilder fra historielaget som Ingar Steen digitaliserte ved å skanne dem og lagre bildefiler på PC. Bilder fra diverse tidligere jubileumsbøker fra bygdas foreninger samt Skoger Sparebanks jubileumsberetning fra 1959 ble også skannet. Bilder fra kjøpmann Bjarne Eriksen som var en ivrig amatørfotograf, ble også skaffet til veie fra hans datter. De digitale bildene ble vist på lerret i et telt ved hjelp av privat PC og innlånt projektor. Dette ble et veldig populært arrangement og ble gjentatt i 2000. Et utvalg av bildene ble utgitt i «Skogerkalenderen» for 2000 og 2001 og det ble laget og solgt en del CD-er med alle bildene.

Historielaget innså at digitalisering av bildearkivet ville være en helt nødvendig utvikling. I 2000 tok derfor Reidar Halden initiativ til at han, Oscar Hauge og Ingar Steen hentet ut bildene fra Skolemuseet. De to sistnevnte delte så bildene seg i mellom og startet innskanning hjemme hos seg selv med eget utstyr og passet på å kopiere filer seg imellom slik at det skulle være dobbelt sett om noe uforutsett skulle skje. Digitale bildefiler var imidlertid ikke nok. Det var et behov for et arkivprogram for registrering av bildeopplysninger og som ville lette søkingen etter bestemte bilder.

Etter besøk i Eiker Arkiv falt valget på programmet de brukte, ImageAXS Pro, et amerikansk program utviklet for arkivering og visning av kunst. Innlegging i dette programmet ble startet opp i 2001. Dessverre ble Oscar Hauge sykemeldet. Det førte imidlertid til at han fikk mer tid hjemme ved PC-en. Det ble derfor Oscar som etter hvert stod for det meste av overføringen av bilder og data til det nye programmet, mens Ingar Steen fulgte opp den mer datatekniske biten.

I 2002 består den nye Fotokomiteén av Oscar Hauge, Ingar Steen, Åse Hild Lyhmann Blixrud, Harald Hindhamar, Hans Haveraaen og Reidar Halden. Arkivet har nå kommet opp i nesten 1400 bilder. Bilder ble vist i flere foreninger og en del bildekopier ble solgt. Litt på siden av selve Fotokomiteén stod Erling Pedersen for å lage en film/video av gammel redskap i bruk. Erling stod også etter hvert for å overføre de mange intervjuene Arne Thorildsen hadde gjort med en rekke eldre fra Skoger og Konnerud midt på 1980-tallet, fra lydkassetter til DVD-er.

Etter hvert oppstod det et behov for utstyr. PC og projektor for enklere å kunne vise bilder i foreninger var ønskelig. Det ble søkt om midler til dette fra Sparebanken Øst som bevilget 25.000 kroner. Bilder ble offentliggjort gjennom Drammens Tidende og Konnerudposten. Bekjentgjøringen av bildesamlingen fikk i gang salg av bilder. Fotokomiteén fikk etter hvert bevilget penger til innkjøp av ny skanner og skriver for å dekke opp behovet, og komiteén ble i 2005 forsterket med en mann, Tom Hayden. Det nye kontoret i bydelshuset ble tatt i bruk i 2006 og alt utstyr inkludert nytt utstyr for skanning og utskrifter i A3-format kom

på plass der. Her holdt også Fotokomiteén sine arbeidsmøter hver 14. dag. Arkivet kom snart opp i 2.500 bilder, en enorm økning takket være Oscar og arbeidet i komiteén. Oscar hadde nå nærmest etablert en liten bedrift og en ser for seg at bekjentgjøring av bildeskatten vil føre til utstrakt salg av bilder og mulighet for å gjøre denne delen selvfinansierende. For å øke salget ytterligere, ble det laget månedens bilde i fem eksemplarer og hengt opp i forretningene på Konnerud. Det skulle imidlertid vise seg at dette ikke var så enkelt, forretningene var ikke bestandig like villige til å stille utstillingsplass til rådighet og bildesalget nådde nok ikke helt forventningene.

Det var hele tiden et ønske om å bekjentgjøre bildesamlingen og gjøre den tilgjengelig. I 2007 brukte Ingar Steen en funksjon som alt fantes i arkivprogrammet ImageAXS Pro til å lage internett-sider og offentliggjorde noen bildeserier som prøve på sitt eget hjemmeområde hos Telenor. Dette fungerte greit, men det var nok ikke så mange som var innom bildesidene.

I 2008 kom Anne-Lise Møller Nilsen på nytt inn i Fotokomiteén, nå i stedet for Harald Hindhamar. Arbeidet i komiteén med møter hver 14.dag fortsatte og Oscar var ivrig bildeviser i lag og foreninger.

Det kom etter hvert opp et ønske om å gjøre noe med alle filmene i arkivet. Erling Pedersen ble kontaktet og satt på oppgaven med å overføre alle 8 og 16 mm filmene til DVD. Med dette gjorde Erling en kjempejobb slik at filmene nå er sikret på dobbelt sett av både videobånd og DVD-plater. Dette arbeidet ble ferdigført i 2011 og dermed er alle de gamle filmene tilgjengelige for visning på TV og PC.

Utviklingen på datafronten går fort. Videreutvikling av arkivprogrammet vårt, ImageAXS Pro, ville ikke bli videreført og tilpasning til fremtidens datamaskiner vil ikke skje. Før eller seinere ville det bli behov for nytt program. Flere muligheter ble undersøkt før det dukket opp et forslag fra historielagets IT-konsulent, Jon Wolla. Programmet heter ResourceSpace og er et program utviklet og vedlikeholdt av brukere. Ut over nødvendig ekspertbistand for å komme i gang, er programmet gratis å bruke. Alt lagres på nettet, ikke på lokale maskiner, og er dermed tilgjengelig for alle med brukertilgang og nettforbindelse fra hvor som helst i verden. Dette betyr at Fotokomiteéns medlemmer kan sitte hjemme på sin egen PC og laste opp nye bilder eller redigere tekst til bilder som alt ligger i arkivet.

Arve Hoven og Jon Wolla utviklet et system slik at man fikk en automatisk overføring fra ImageAXS Pro til ResourceSpace. Arve gjorde en kjempeinnsats med dataoverføringen, slik at vi kom raskt i gang med det nye programmet. Alt våren 2012 kunne vi ønske medlemmene velkommen til å få tilgang til bildearkivet med brukernavn og passord.

Teoretisk kan nå våre medlemmer besøke slektninger i for eksempel Australia, ta opp sin mobiltelefon, og vise bilder direkte fra vårt arkiv.

Arkivet er forbeholdt medlemmene. Andre må for tiden nøye seg med et nytt bilde nesten hver uke på vår Facebookside, noe som har blitt veldig populært og følges ukentlig av flere hundre personer.

Kumingruppa

Tekst: Per Runar Thoresen

«Kumingruppa» er en intern forkortelse for Kulturminnegruppa. På oppdrag fra Drammen Kommune har Historielaget siden høsten 2013 registrert tekniske kulturminner på Konnerud og deler av Skoger. Det har blitt mange spennende vandringer hvor vi med historiske opptegnelser som underlag har forsøkt å finne rester av møller, mølledammer, inntaksdammer, skjerp, demninger, teglverk, spikerverk, steingjerder, boplasser, brønner, gruveinstallasjoner, veistumper osv.

Bydelen er saumfart på kryss og tvers og i til dels ulendt terreng har det nok blitt både knall og fall for gamle stivbeinte gubber. Brotne ribben, skadede armer/skuldre hører også med, men alle er fortsatt oppegående. Gruppa med det «farefulle oppdrag» består av Erik Bjørløw-Larsen (lokalhistorie/gruveeksperten), Tom Hayden (tidligere flyver og GPS-ekspert) og Per Runar Thoresen (sekretær og skribent) og så langt er det registrert ca. 60 objekter. Alle objektene blir fotografert og nøyaktig GPS-posisjonert.

På indretjenesten vinterstid blir objektene loggført på spesielle skjemaer som grunnlag for kommunens senere beslutninger og vurderinger om vernegrad osv. Vi regner med at markarbeidet

Kumingruppa på leting etter gammel mølledemning ved Verkenselva, Høyfoss i Skoger. Fra venstre: Tom Hayden, Erik Bjørløw-Larsen, Per Runar Thoresen. Foto: Reidar Halden.

blir slutført i løpet av sommeren 2015 og at kommende vinter kan brukes til ferdigstillelse av papirarbeidet og at ferdig produkt overleveres kommunen våren 2016.

Logo og navneskifte

Tekst: Per Runar Thoresen

Den første logoen ble vedtatt på årsmøtet i 1976. Det var Jo Selæg som presenterte forslaget som var en elgfigur med 3 trær i bakgrunn. Trærne symboliserte de 3 delene av kommunen, Strømsgodset, Skoger og Konnerud. Elgfiguren var kopi av en Helleristning på Åskollen. Etter hva vi kjenner til var det styrets første formann Markus Johnsrud som hadde ideen til logoens utforming. Hans svigersønn Rolf Madsen tegnet den ut. Historielaget ble stiftet under navnet Skoger Historielag med tanke på at det skulle virke innen de gamle grenser til Skoger kommune.

Strømsgodset ble etter hvert en del av Drammen Historielag og Tangen/Åskollen Historielag hadde en periode som avdeling under Skoger, men ble etter hvert stående på egne ben...

Etter hvert ble virkeområdet kun Skoger og Konnerud bydeler. På Årsmøtet i 2005 besluttet man å endre navn til Skoger og Konnerud Historielag og derav måtte også logoen endres. Den nye logoen ble tegnet av Kjersti Hasle og symboliserer trærne/skogen i Skoger og ekornet som symbol på Konnerud. Navnet Konnerud har muligens sin bakgrunn fra «Ekorn» «Ekornrud»

Forstmasteren som har vært med på utviklingen i «Bruket»

Tekst og foto: Reidar Halden

En liten grend – utviklingen i skogbruket og folket som jobbet der.

Vestskauen og Andorsrud er stedene vi skal ta leserne med til.

Da var det naturlig å ta en prat med forhenværende forstmester Sverre Skurdal i Selvik Bruk A/S.

Her møtte jeg en kar på 93 år som husker fantastisk godt. Navn, årstall og steder sitter som spikret.

Her er en innledning som han selv hadde skrevet:

«Forstmester i Selvik Bruk A/S fra 1957 til 1988. Om 30 år er mye eller lite er jo relativt, men uansett var denne tiden en kontinuerlig utvikling fra manuell til maskinell drift i skogbruket.

Andorsrudkroken var et eget lite samfunn i samfunnet. Gammel og ung var knyttet til hverandre gjennom roller, funksjoner, arbeid og sosiale arenaer som i ettertiden er helt unike»

Sitat slutt, og praten fortsatte om Andorsrud (Kroken) - Selvik Bruk A/S (Bruket) - Gårdsbruket (Gården) og selvsagt Vestskauen.

Som han beskriver var dette et spesielt samfunn på vestsiden av Åserudbekken. Alle husmannsplassene lå under «Bruket»

med forstmesterboligen, kontorbygningen og «Gården» i sentrum. «Verdens Navle» var her ved «Gården». Her var snuplass for bussen, og det var vel ikke en buss sjåfør som ikke ble servert kaffe på kjøkkenet til Lilly Kaspersen. Bussjåfør Ingar Løse fra Skoger klarte både en kopp kaffe og et hopp i Andorsrudbakken. En liten forsinkelse til byen var ikke så nøye på den tiden. Her var daglig samlingssted og en prat når avis og post ble hentet, og trengte de melk og egg så ordnet Lilly det. Hun var også sentralbord dame og satte over telefonene hvor «Gården» hadde nr 1, Storrusten nr 2, Kontoret nr 3, Skurdal nr 4 og «Villaen» nr 5.

De fleste hadde ikke bad. Fellesbadstua hver uke var for karene fra skogen fra kl 17 – 19:30. Damene fikk komme etter at mannfolka var ferdige.

På «Gården» styrte Kasper Kaspersen sammen med Lilly. Dette var et «radar-parr» med smittende humør og freske kommentarer. Under elgjakta på Vestskauen hadde disse to ansvaret for å få dyra som var skutt ut av skauen og til slakteriet i Bruket. Først reiste Lilly innover med hesten «Tutti» og en spesialvogn, hun sittende i en gammel lenestol, deretter Kasper med traktor og tilhenger.

På «Gården» stod det i stallen 6 hester, i grisehuset var det 6 griser som Kristian Gravdal tok seg av til jul hvert år. Etter

Forstmester i Selvik Bruk A/S fra 1957 til 1988 Sverre Skurdal.

at jernhestene tok over, ble stallen bygd om til fjøs med 10 båser. Gamlefjøset ble bygget om til plass for 25 sauer, og i 2. etg holdt hønene til. Budeie på gården var Sigrid Raaen. En hest ble igjen, kjæledegga til Lilly «Tutti». Men en dag fant de hesten liggende veldig syk. Den hadde fått mildtbrann og måtte avlives 17 år gammel, og det var stor sorg!

Administrasjonen i «Bruket» var bygget opp rundt 3 mann: Forstmester Sverre Skurdal, skogteknikerne Gunnar Båsen-som bodde på Sandåker i Sande- det var det østligste punkt i «Brukets» skoger, og Magne Storrusten-som bodde i Åsstua- og hadde skogene på Eikersiden som sitt ansvarsområde. På det meste var det ca 70 på lønningslista. Lønna var etter skogbrukets tariff og kunne være ca 15-20 kroner dagen (1960 kr) etter at en hogger hadde klart ca 4-5 kubm barked tømmer. På fredag hver 14. dag lå lønningsposen klar, etter utregning fra timelister- De kvitterte og dro hjem for å hvile ut til ny uke i f.eks. meterhøy snø.

Lønningsdagen var en stor dag i «Bruket». Bokholder frk. Ragnhild Hoen kom fra «Tidemann» i Oslo og ble hentet fre-

Innerst i Andorsrud ligger kjernen i Selvik Bruk A/S. Fra venstre ser vi forstmesterboligen, videre kontorbygningen og til høyre «Gården», populært kalt «Verdens Navle».

dag morgen på Drammen stasjon, og ble bragt tilbake lørdag av Storrusten

Slutten av 60-årene var et av rekordårene med uttak fra skogen med 13000 kbm fra Elgmyråsen. Tømmeret ble lagt ved Gutudalshytta hvor en fast måler ved navn Petter Stryken la ut og målte tømmeret for oppgjør for hoggere, kjørere og kjøper. Nøstet Bruk tok skurtømmeret og slipen gikk til Sande Tresliperi og Krokstad Cellulose som også skar noe spesialplank på 6 ganger 6 tommer fra skurtømmer. Alltid var det en mann med på velta fra skogbrukerne ved måling. Det kaltes kontrastakk, det vil si å kontrollere at hoggerne og kjørernes notisblokk stemte. De fleste hadde penger til gode, men enkelte skyldte noen kroner...

Rekorduttaket av tømmeret fra Elgmyråsen var på 13000 kbm, og fløtningskvantumet i 1938 var oppe 12000 kbm. Siste fløttingen ble gjort i Grytelve i 1948. I 60-årene ble det modernisert i «Bruket» med en spesialtraktor ved navn «Ford Couty», videre «Messey Ferguson 65m/tårn. «Gjerret»n i flere størrelser gjorde jobben frem til «John Deere» maskinen tok over. Første entreprenør i «Bruket» var Ole Koltkin fra Ø. Eiker med 3 mann, og første lastebærer på slutten av 70-årene. Men motorsaga var redskapen for hogsten.

Må jo ta med et par spesielle historier. I «Bruket» trengte de mer arbeidskraft, og Drammen Kommune hadde funnet ut at folk med alkoholproblemer hadde godt av å komme på skauen å hogge tømmer. Skurdal tok i mot de 3-4 første karene. Utrustet med øks, svans og barkespade bar det til skogs. Da ble det vel fart i tømmerhogsten, lurte jeg på? Å nei du, det ble ikke hogd en tømmerstokk. På veien inn til skauen traff de folk som kjøpte all redskapen til en billig penge. Så bar det direkte til byen, og polet var neste stopp. Spesielt husker Skurdal siste gangen. Tre karer skulle komme med 8-bussen, men kom ikke før på 11 busen – sterkt beruset. Hadde ikke noe annet valg enn å ta den store Land Roweren å kjøre dem tilbake til byen. Tror jeg skal bli med sa Bård Håkonsen og satte seg i baksetet med en stor skiftenøkkel.

Bosettingen

Kunne skrevet mye mer fra praten med Skurdal, men tror det er artig å få med bosettingen i Andorsrud i 60 år.

Husene og menneskene i Andorsrud.

Nedre Furuvoild: Her bodde Asbjørn Bjørnsen. Han var den fødte kremmer og etter hvert en stor original i bygda. Han hogg ved i Bruket, hadde ellers noen småjobber, solgte topper av grantrærne ved juletider.

Enga: I 1.etg bodde Henry og Karin Sandum – tre barn Tore, Mona og Knut. Henry var tømmerhogger. Sluttet etter hvert og flyttet til Drammen. I 2. etg bodde Alfred Olsen (flyttet senere til kontorbygningen) og Einar Søberg som etter hvert giftet seg og flyttet fra Andorsrudkroken. Begge var tømmerhoggere.

Løkka: Her bodde to ugifte søsken Marta og Tomas Løkka. Tomas var tømmerhogger i Bruket i mange år. Marta var ei fantastisk hyggelig dame å være på besøk hos. Ei gulrot smakte fantastisk hos henne.

Badstua ligger fortsatt i kontorbygningen, men ikke i bruk. Skiltet for fellesbadstua er inntakt.

Bråtan: Her bodde Lilla og Karl Bråten. Han kjørte tømmer i Bruket, samt hentet elg med egen hest under elgjakten. Karl var født og oppvokst i Bråtan, og bodde der til sin død. Karl Bråten, Tomas Løkka og Ole Furuvoild fikk for øvrig kongens fortjenestemedalje i sølv for lang og tro tjeneste.

Lundeby: I 1. etg- bodde Marta og Olaf Sandum med barna Øyvind, Valborg og Marit. Olaf hogg og kjørte tømmer med en av Brukets hester. Marta var hvert år med på skogplanting. De sluttet etter hvert i Bruket og flyttet til Fjell. I 2. etg. bodde Thorbjørn og Asta Sandum med barnet Aud. Thorbjørn var også tømmerhogger.

Haveraaen/Havik/Midtre Furuvoild: Her bodde Ole og Elsa Havik med sønnen Erling. Ole hogg og kjørte tømmer med en av Brukets hester

Øvre Furuvoild – Fjell: Her bodde Martha og Olaf Fjell. Hadde ingen jobb i Bruket, men hadde tilknytning via Konrad (bror av Olaf).

Forstmesterboligen: Sverre Skurdal med kone Inger og barna Målfrid, Eivind, Ragnhild og Synnøve.

Kontorbygningen: Med kontor, badstue og 3 leiligheter.

Åsstua: Skogbestyrer Magne Storrusten med kone Else og barna Eva, Asbjørn og Ola.

Villaen: Til bruk for familien Andresen. Husholderske som bodde der Johanne Langvansbråten med sønn Rolf-

Gården: Lilly og Kasper Kaspersen med barna Anita, Torstein og Svein.

Gunvald Høgberg bodde i sidebygningen på Ø Furuvoild med kone Solveig og datter Anne. Han jobbet som tømmerhogger

Skogtekniker Gunnar Båsen bodde på Sandåker i Sande. Gift med Ragnhild, barna Ragna, Berit, Marte og Torstein

Skuespillergruppa

«Det Dramatiske Selskab»

Goro Halden var medlem i Skoger og Konnerud Historielag fra stiftelsesmøte. Med sine kreative evner, lokalkunnskap og skriveferdigheter resulterte dette i et skuespill:

«Auksjonen over Konnerudverket i 1777». Dette handlet om da grevens eiendommer på Konnerud og områdene omkring ble satt under hammeren.

Skuespillet ble satt i sene av Goro og oppført på Konnerud Sanitetshus søndag 9. november i 1980. og på årsmøtet på Skogvang 26. april 1981. Skuespillere var: Goro Halden, Kari Rustand, Nils Otto Larsen, Odd Marheim, Rune Larsen og Johan Tore Halden.

Dette ble svært godt mottatt og det var tydelig at dette var en glimrende måte å formidle gammel historie til et lydhørt publikum.

I 1981 kom neste skuespill fra Goros penn: «Folket fra Skogene» som hadde premiere på Historielagskveld på «Sletta» på Konnerud og deretter oppført på Skogvang i april i 1982.

Dette skuespillet er oppført en rekke ganger og det ble det første av mange skuespill som ble oppført utendørs. Historielagstyret forsto raskt at dette var noe å satse på og i 1982 ble det bestemt at vi skulle ha en egen komité for underholdning. I komiteen var Goro Halden, Inger Hyllseth og Jan Sundby Ekeberg.

Samme år ble «Ole Høyland» spilt i Baklia og senere på Konnerud Skole.

Teatervirksomheten fikk etterhevert større omfang og i 1983 anmodet skuespillergruppa om regler for virksomheten og det ble valgt et eget styre som besto av:

Formann Jan Sundby Ekeberg, sekretær Aslaug Rypås, kasserer Karin Johansen, styremedlem Inger Hyllseth og kunstnerisk leder/skribent og forfatter Goro Halden.

Bondebryllup i Skoger Gamle Kirke (1984).

Aslaug Rypås var et meget aktivt medlem, som var iderik og gikk nye veier, hadde forslaget til navnet: «Det Dramatiske selskab».

Nå fulgte mange svært aktive år med nye spill fra Goros hånd:

- 1984 Bondebryllup - Skoger Gamle Kirke og Store Hanevold gård
- 1985 Folket fra Skogene - Øyvannet på Vestskogen
- 1986 Hagefest anno 1804 - Gulskogen Gård (avbrutt av kraftig regn)
- 1987 Hagefesten anno 1804 - gjentas på Gulskogen Gård.
- 1988 Konnerudverket i nød og Lyst - Grevegården på Konnerud
- 1989 Omgangsskolen på Skulkerud - Skulkerud/Vestskogen, Skogvang og Svensedammen skole.
- 1990 Fra Hov til Kirke - Skoger Gamle Kirke/Store Hanevold
- 1991 Seterliv på Vestskauen - Skulkerud/Vestskogen og Setra på Spiraltoppen
- 1992 Poteter og enda litt til - Store Solum
- 1993 Austad Gård 1811 – 1813 - Austad Gård
- 1994 Plassfolket anno 1938-1945 - Heia ved Majordammen
- 1995 Plassfolket anno 1938-1945 - Bragernes Torg (frigjøringsjubileum 50 år)
- 1996 Ole Høyland i Baklia - Vestmansbråten, Konnerud.
- 1996 Fanger anno 1880 - Drammen Rådhus i forbindelse med byens 185 års jubileum.
- 1997 Austad Gård - Peder von Cappelen - Austad Gård

Plassfolket anno 1938-1945. Frigjøringen feires (1994 og 1995).

Alle skuespillene var hittil blitt skrevet av Goro Halden. Kai-Roger Olsen hadde i flere år vært aktiv skuesiller i gruppa, men hans forfatteregenskaper var kjente og dette skulle teatergruppen nyte godt av i mange år fremover. Hans første spill var:

- 1998 Pensjonsalder ingen hindring – Skogvang, Drammen Teater og flere steder.
- 1999 Folkeliv på Vestskogen - Rønnehue. Forfatter Goro Halden
- 2000 Handelsmenn, Dagdrivere og Sladrekjerringer - Gulskogen Gård. Forfatter Kai-Roger Olsen
- 2001 Det Reisende Folket i frihet og tvang - Rønnehue. Forfatter Goro Halden
- 2002 Jentemarken - Rønnehue. Forfatter Kai-Roger Olsen
- 2003 Omgangsskolen på Vestskauen - Rønnehue. Forfatter Goro Halden
- 2004 Gokroken Bo- og servicesenter - Rønnehue, Drammen Teater. Forfatter Kai-Roger Olsen
- 2005 Kongen av Konnerud - Hammerdammen, Konnerud. Forfatter Kai-Roger Olsen
- 2006 Arven - Rønnehue, Union Sene. Forfatter Kai-Roger Olsen
- 2007 Aqua Vitae- livets vann - Rønnehue. Forfatter Kai-Roger Olsen
- 2008 Handelsmenn dagdrivere og sladrekjerringer - Rønnehue. Forfatter Kai-Roger Olsen
- 2009 Nilsebusetra - Rønnehue og Skioldhytta. Forfatter Kai-Roger Olsen
- 2010 Ingen erotikk takk - Rønnehue, Drammen Teater. Forfatter Kai-Roger Olsen
- 2011 Jon Prest Sølvs-katten og Spiker'n i kista - Rønnehue. Forfatter Magne Mofossebakke
- 2011 Tablåer ved byvandring i Drammen, Byjubileum 200 år. Forfatter Kai-Roger Olsen
- 2012 Tablåer ved vandring på Konnerud. Sletta til Stordammen. Forfatter Kai-Roger Olsen
- 2013 Tablåer ved vandring på Konnerud. Stordammen - Skallstad Landhandel. Forfatter Kai-Roger Olsen
- 2014 Pensjonsalder ingen hindring. - Konnerud Bydelshus Forfatter Kai-Roger Olsen

Kongen av Konnerud. Christen Hickmanns industrieventyr (2005).

Nilsebusetra. «Gutta på skauen» (2009).

Dette er imponerende mange skuespill og det har vært mange skuespillere med underveis og ikke få har gjort sin sene debut i Det Dramatiske Selskab. Noen trofaste har vært med siden de første skuespillene og har dannet den harde kjerne.

Goro Halden var den helt sentrale i skuespillergruppen fra starten frem til vi i 1983, da vi tok navnet «Det Dramatiske Selskab» og valgte et eget styre som besto av:

Formann Jan Sundby Ekeberg, sekretær Aslaug Rypås, Kasserer Karin Johansen, styremedlem Inger Hyllseth og kunstnerisk leder/skribent/forfatter Goro Halden.

Formenn eller som det heter i gruppen «presidenter» har vært

- 1983 - 1993 Jan Sundby Ekeberg
- 1994 - 1998 Karin Johansen
- 1999 - 2000 Jan Sundby Ekeberg
- 2001 - 2006 Betty Sønstrød
- 2007 - 2010 Kai-Roger Olsen
- 2011 - 2012 Gry Strøm Andersen
- 2013 - Arild Sønstrød

Goro Halden er æresmedlem i Skoger og Konnerud Historielag.

Pelsdyroppdrett på Konnerud

I tidspunktet før og etter krigen var det et betydelig antall pelsdyroppdrettere på Konnerud. Noen av oppdretterne var ganske store og kunne ha tilsatt både en og flere røktere i helårsstillinger.

*Av: Normann Solberg, bearbeidet av Per Runar Thoresen
(Solbergs artikkel sto i Historielagsnytt nr. 1-2001 og leseren må forholde seg til det)*

Men de fleste ble drevet som attåttnæring til et jord/skogbruk, og dels som binæring for folk med andre profesjoner. Tiden rundt andre verdenskrig var nok topp for næringa, men sett på landsbasis hadde en så sent som i 1970-åra ca. 2000 pelsgårder her i landet. På denne tiden hadde Norge ca. 10 % av samlet verdensproduksjon av minkskinn og ca. 30 % av blårevproduksjonen. Dette var for året 1970 2,2 mill minkskinn og 168000 blårevskinn. I dag -2015- er det ca. 250 pelsgårder tilbake i Norge (reds bemerkning), mens det for lengst er slutt på Konnerud.

En kan nok gjøre seg visse betraktninger hvorfor, men jeg skal frastå videre kommentarer desangående.

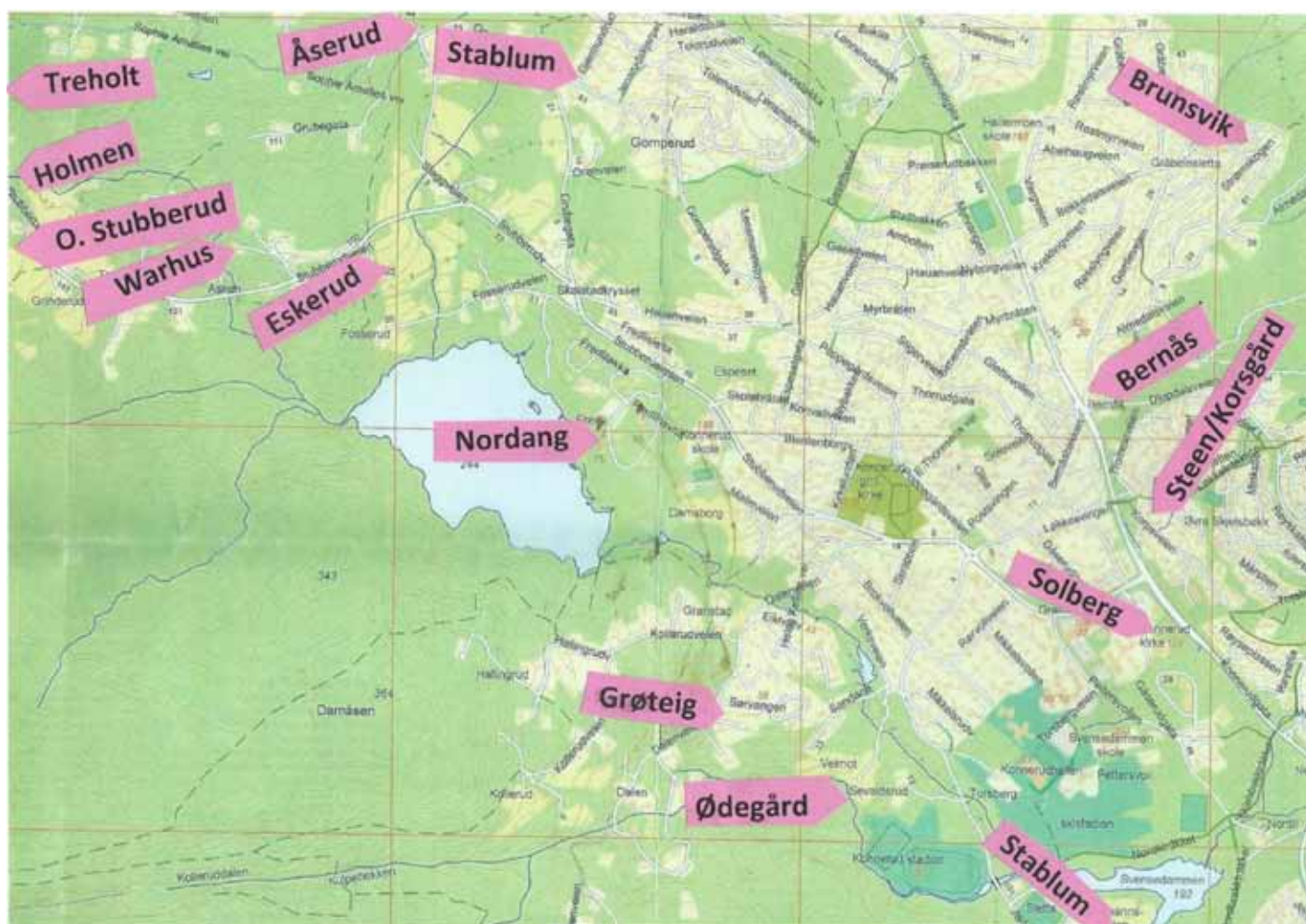
Samfunnet endrer seg

Bergverksdriften på Konnerud er for lengst opphørt, pelsdyrproduksjonen likeså, og jordbruket er i ferd med å forsvinne. Kun innerst på Konnerud slår ennå noen brukere sine teiger, men vanlig jordbruk er i egentlig forstand borte. Det er 4 år siden den siste kornåker ble tresket kunne Arvid Stubberud fortelle. Vi som minnes tiden med rev og mink, husker at hvor en kom så «luktet det rev»

Farbror Olaf Kittilsen, hadde sammen med Magnus Thorsberg en mindre pelsgård på Solberg, faktisk der hvor Konnerud Nye Kirke står i dag. Slakteriavfall og annet ble kvernet og mikset på bruket, noe jeg sjøl fikk være med på engang jeg var på besøk. «Se her gutten min» sa onkel. «Nå tar du det som er i sekken der, henter et par bøtter salat i kjøkkenhagen til tante og maler alt sammen i kverna.»--- så gikk han. Jeg hentet salaten og tømte innholdet i sekken på vognskjulgolvet. Det var to små griselik. De var så pene der de lå, og jeg kvitte meg virkelig for å dele dem opp på stabben med kjøttøksa.

En av de aller siste røkterne på Konnerud var Ivar Larsen hos Stablum og Torbjørn Hansen.

Torbjørn og jeg satt en dag og pratet om dette og prøvde å regne opp alle revegårdene. Han hadde vært ansatt hos Bernås i 17 år

På kartet ser du hele 15 pelsdyrfarmer vi har registrert på Konnerud. Kanskje var det flere?

på helårsbasis. Før det hadde han vært hos Brunsvik. Vi fant fort ut at det hadde vært felre enn 10 stykker, men da vi hadde undersøkt dette nærmere, kom vi til 15. Det var 4 av noen størrelse. Det var Brunsvik i Sørskogen, Stablum i Grubegt./Damenga, Nordang på Stordammen og Bernås.

Av de mindre gårdene er allerede nevnt Kittilsen/Thorsberg og Solberg. De øvrige var: Steen/Korsgård ved Skjelsbæktajet (Korpsveien), Th. Ødegård på Sevaldrud (ved idrettsplassen), A.Grøteig i Dalen, Åserud ved Skibakken (Konnerudkollen), Kristiansen og Warhus, begge ved Asken/Grinderudbakken, Borghild Eskerud og K. Svendsrud ved hotellet Holmen ved Tveten, Oskar Stubberud og endelig Johanson på Treholt. Slett ikke rart det luktet rev.

Revestreker

Virksomheten og interessen var stor. Ja, det smitta til og med over på småfantan. Erling Kollerud kunne fortelle at et par av hans brødre hadde funnet et revehi innpå skogen, ja det var sogar to hull. De bestemte seg for å fange Mikkell. Foran ene åpningen satte de ei tomkasse. Så tente de et bål foran det andre for å røyke reven ut. Svarte og møkkete kom de hjem, uten resultat. En annen gang hadde de fanget en rev uten rompe, men den løkka blei kort. Warhus'n. kom snart og henta Mikkell. Det var en som hadde rømt fra ham. På Køyta i Andorsrud ble fortalt at Martin hadde fanget to rever. Der ble satt i bur og ble vel bygdas minste revegård. For øvrig var det ganske utbredt pelsdyravl i Skoger også, men det får vi ta en annen gang. På Konnerud gikk pelsdyrdrifta

Slik så pelsdyrfarmen på Bernås ut i 1950 åra.

mot slutten. Kun Nordangs farm ved Stordammen var fremdeles i drift. Han satset for øvrig mot slutten på foredling av minkrasen og solgte levende dyr.

Våre Æresmedlemmer

Av: Per Runar Thoresen

Æres den som æres bør heter det gjerne. Det er alltid en krevende oppgave å gjøre de riktige valgene når det gjelder æresmedlemmer. Det blir lett mye synsing og føling. Styret og ledere kommer og går og får en total oversikt over medlemmenes innsats. Det er lettere og få øye på de som figurerer i sentrale posisjoner, men kanskje lettere å glemme de som jobber i det stille i komiteer og utvalg.

I historielagets 40-årige historie er det utnevnt 5 æresmedlemmer.

Jørgen Borge og Nils Otto Larsen ble utnevnt i 1993.

Goro Halden i 1995 og så skulle det gå hele 19 år.

Reidar Halden og Per Runar Thoresen ble utnevnt i 2014.

Jeg tror vi kan konkludere med at de fleste av disse utnevnelserne står på trygg grunn. (min egen vil jeg ikke mene noe om) Som en av dem tenker jeg. Er det noen vi har glemt? Kanskje noen av dem som er gått bort? Eller kanskje noen av de som har vært veldig aktive tidligere, men som nå har lagt inn årene?

Slike tanker kommer jo av og til, men la ikke det være noen demper for de som har fått æresmedlemskap. For egen del takker jeg for utnevnelsen selv om den kom overraskende på meg. Jeg er stolt av den og gleder meg over diplomene her på veggen. Den inspirerer til fortsatt innsats.

Gotisk gruppe

Tekst: Anne-Lise Møller Nilsen

Det ble en spennende og lærerik gruppe, begynte som kurs I Gotisk Skrift 31. jan 1983 og skulle vare til 12. april. Det var 25 stk som startet opp på kurset og vår læremester var fylkeskonservator i Buskerud Geir Helgen. Kurset fortsatte og ble det evigvarende gotisk kurs som kunne feire sitt 10-års jubileum i 1993. Å begynne med gotisk var som å begynne i første klasse på barneskolen. Vi måtte lære hele alfabetet bokstav for bokstav og nærmest tegne det sirlig.

Grappa har gjennom årene sortert, registrert, lest og ikke minst transkribert de gamle papirer/dokumenter som lå på loftet på Skoger Prestegård. Vi jobbet oss gjennom gulnede papirer med brun skrift. Det var dåp, altergangsattester, trolovelser før ekteskap, konfirmasjon, protokoller, regnskap m.m. fra Skoger eller Skauger som mange sa. Mange muntre ting var det og mange triste ting var det også skrevet om.

Det hele begynte på biblioteket som da lå på Gamle Kirkeplass v/ Parken. Der møttes vi en gang i måneden. Etter hvert og flere kurs, fikk vi besøk av andre som hadde gamle papirer de håpet vi kunne hjelpe til med. Det var i Skjøter, Skifter, gamle brev o.s.v og vi hjalp så godt vi kunne. Såvidt jeg husker var Skoger Historielag de første som begynte med kurs i Gotisk Skrift. Gotisk gruppe flyttet fra biblioteket i 1989 og over til Latinskolen

Innbydelse til Gotisk kurs 1983.

Fra kurskveld i Gotisk Gruppe med kursleder Geir Helgen i spissen.

Overlevering av transkriberte dokumenter til Statsarkivet i 2002. Fra venstre: 1. amanuensis Kjelle Kleivene, Geir Helgen og Nora Unelsrød. Foto Reidar Halden.

v/Strømsø Torg der også skolemuseet holder til. Der fortsatte vi som selvstendig gruppe etter hvert og fortsatte med papirene fra

Gotisk skrift

er en samlebetegnelse for visse skriftvarianter av det latinske alfabetet der bokstavene er gjengitt med brukne buer og tunge stammer. Gotisk skrift er både en form for historiske skriveskrifter og ulike trykkskrifter som etterlikner skriveskriften. Gotiske skrifttyper oppstod på 1100-tallet og var i bruk fram til 1940-tallet i Tyskland og områder preget av tysk kultur, de siste tiårene side om side med og gradvis dominert av «latinsk» antikvaskrift. I Skandinavia var gotiske skrifter, særlig den tyske varianten fraktur, nesten helt ute av bruk før første verdenskrig.

Gotisk skrift er i dag fullstendig erstattet av antikva, det vil si vanlige små og store bokstaver med seriffer, samt grotesk uten seriffer og skråstilt kursiv.

Gotisk håndskrift er i Danmark og Norge navnet på en tysk løkkeskrift som oppstod på 1500-tallet som en forenkling og videreutvikling av den opprinnelige kantete, gotiske håndskriften. Gotisk håndskrift var vanlig skriveskrift i Norge fra omkring 1600 til 1850.

Skoger Prestegård. Jeg må ikke glemme kaffepausene med hjemmelagde kaker. Det var jo den sosiale og sammensveisende, hvor praten og diskusjoner om de vanskelige ord foregikk. Hver Jul ble det invitert til møljeveld hos Nora Unelsrød på N. Unelsrød i Skoger og ved sommeravslutning var det Astrid Gulbrandsen som inviterte til hytta på Ormetjern på Konnerud.

Det er mange i Gotisk Gruppe som også holdt på med slektsgransking og derfor hadde gått på kurs i Gotisk, noe som kom til nytte. Det var ikke den gang som nå i 2015 at stort sett alt ligger ute på nettet, der en kan sitte hjemme og lete. Nei den gang på 1980-tallet måtte vi fortsatt reise til arkivene i Oslo eller senere til Kongsberg også. Men det å bla i papirer selv gav oss mye. Jeg får si som vår fantastiske læremester Geir Helgen sa: «Vi møter en ny skriver for hvert dokument vi tar fatt på.»

På 1700-tallet skrev man pent og sirlig med fjærpenn. På 1820-30-åra kom stålpen og da ble håndskriften ødelagt. Enkelte prester fra den tiden hadde grusom håndskrift.

Gotisk Gruppe flyttet i 2002 over til Fjeldheim Skole etter 19 år og det gjorde skolemuseet også. 2. mars 2002 overleverte Gotisk Gruppen sitt historiske materiale til Statsarkivet på Kongsberg. Det var i alt 2000 sider ferdig transkribert fra 16-17-1800-tallet. Det var en meget fornøyd førsteamanuensis Kjell Kleivane fra Statsarkivet på Kongsberg som tok imot alle arkiveskene våre.

Skogers skytterkonge

Karl Vilhelm Hagen (1886-1974)

(Fortalt av hans barnebarn til Skoger Historielag 1990- bearbejdet av Reidar Chr. Hyldetoft)

Ville bli regnet som skaubøring

Karl Vilhelm Hagen (brukte selv bare Karl) ble født på Johnsrud Gård i Sande 1886, helt på grensen mot Skoger, men regnet seg som skaubøring all sin tid. Han var sønn av Peder Knutsen Hagen som kom fra Numedal før han kjøpte gården Johnsrud i 1880. I 1910 giftet Karl seg med nabojenta Inger Marie Olausdatter. Hun var født på nabogården Johnsrud, hvor hun var eneste barn etter at den eldre broren Klaus døde bare 13 år gammel. Karl fikk skjøte på denne eiendommen i 1911, og drev både denne og farsgården fram til 1930, da han solgte begge gårdene.

Furuholm yndet utfartsted

Han flyttet med familien til Furuholm, et kjent og yndet utfartsted ved Øståsen ved Langvannet. Karl bygget egenhendig stedet opp fra grunnen. Alt tømmer og trevirke som ble brukt ble skåret på stedet med egen sag. Resultatet av slitet ble et velholdt og trivelig turmål i særegen stil og atmosfære. Mange skaubøring og skogsvandrere har mange fine minner herfra. Inger og Karl drev stedet, helt til 1950, da det ble solgt. I 1956 ble stedet ekspropiert av Skoger kommune grunnet de store vannverksplaner for Drammen. I dag kan vi ennå se tuftene av husets grunnmurer. Inne i villniset anes også rester av mor Ingers urtehave.

Foregangsman for skyttersporten

Karl Hagen viste at skyttersporten er noe for alle generasjoner. I 1948, 29 år etter sin første kongetittel, kan vi lese i Drammens Tidende: « Under skytterstevnet i Skoger sist søndag, ble det et meget spennende oppgjør om mesterskapet. Den gamle skytterkongen, Karl Hagen, Skoger, viste tydelig at han tross sine 62 år, ennå holder skjefet med fast hånd. I grunnlaget skjøt han 87 poeng, sterkt truet av den yngre skytterkongen Kåre Enerud fra Sande, som hadde 86 poeng. Da omskytingen begynte, greide Hagen 90, mens Enerud skjøt 83 poeng. I siste omgang viste Hagen sin sikkerhet, idet han igjen oppnådde 90 poeng. 267 poeng på 30 skudd er en prestasjon som ikke er dagligdags. Han blev med dette resultat stevnets beste mann.» Alt i alt ble det i åras løp mange mesterskap. Han deltok i 30 landsskytterstevner, og har en premiesamling på over 100 medaljer og et uttall av pokaler og gavepremier. Alt dette i sølv, og av uvurderlig verdi. Barna har skjenket de fleste av premiene til skytterlaget Riflen/Skoger. Karl Hagen gikk inn i Skoger Skytterlag i 1913, hvor han var formann fra 1917-1927. Han var styremedlem i Drammen Skyttersamlag i perioden 1920-1947, og var samtidig lagets skyttertingsrepresentant. Han hadde mange gode ideer om nye konkurransemåter. Han var opphavsmannen til den såkalte «ti manns konkurranse», en skyting som er både populær og aktuell den dag i dag.

En sportens hedersmann

Samtidig som han visste å verdsette en god nummer én, hadde han også medfølelse med nummer tre på landsskytterstevnet,

Skytterkongen Hagen .Kilde: Drammen Byleksikon.

som ikke fikk noen pokal. Derfor var han ikke snauere enn at han satte opp en av sine tidligere trofeer til nummer tre på landskytterstevnet i 1971. For sitt fortjenestefulle arbeid for skyttersaken, er han blitt hedret med Drammen Skyttersamlags høyeste utmerkelse, samlagets fortjenestemedalje. Hagen fikk medaljen for alt han har gjort for skyttersaken, både for Samlagsstyret og hjemmelaget Skoger Skytterlag. Her var han formann, elektriker, murer, snekker, anviser og instruktør. Under utdelingen i 1940 sier Hagen: « Nei, dette hadde jeg ikke ventet, og det er ufortjent, men når jeg har fått den, er det vel meningen at jeg skal ha den.»

Skytterkongen forteller

I et intervju til sin 75. års dag forteller Hagen: «Som unggutt kom jeg engang ned på Flåtamølla. Der drev den gamle mølleren sammen med en del eldre karer og skaut blink med bågabørse. De duppa pilene i raumaling for å se hvor de traff. Jeg fikk red-

skapen i handa, og trur'u ikke jeg skaut midt i skive. Møller'n blei så imponert at han både hoppa og dansa. Så bygde jeg meg ei bågabørse sjøl, og slik utvikla det seg etter hvert.» Da dette skjedde var Karl rundt 15 år, og først i 1907 fikk han sin første «Krag», d.v.s. Karg-Jørgensen gevær. Et våpen han var trofast mot hele sin skytterkarriere. Sin første mesterskapsmedalje (blant de 20 beste på landsskytterstevne) fikk han i 1917. To år senere gikk han helt til topps, som skytterkonge på landsskytterstevnet i Molde i 1919. Samtidig vant han Georg Stangs medalje på samme stevne. Dette var en bragd som ingen hadde gjort før han ! Og bare en person har gjort det samme i ettertid. Som Per Jorsett skriver i en av sine bøker om Norges skytterkonger, var Karl Hagen både mesterskapsskytter og hurtigsskytter. En kombinasjon som svært få mestrer. I et avisutklipp fra 1919 leser vi: « Under premieutdelingen var salen aldeles propfuld av folk, og under livlig handklapp og hurraer ble aarets skytterkonge baaret frem paa scenen. Major Høstmark overleverte ham den særdeles vakre kongepokal, samt festet stjernen paa hans trøiekrave, da han hadde medalje fra før. Forresten var han prydet med en mengde medaljer, som han tidligere hadde vunnet- henimot tyve stykker. Han er 33 år gammel og gaardbruker i Skoger.» Dette var starten på en lang skytterkarriere. (Se faktarute)

Jegeren og personen

Karl Hagen var også en dyktig jeger. Alt fra hare, reinsdyr og til elgjakt. Det var nok elgjakta som sto hans hjerte nærmest. I alt 80 elg falt for hans presisjonsskudd, og 49 av disse falt for samme elghund. Han deltok også på bjørnejakt i Vassfare, men måtte nøye seg med å høre bjørnen den gangen. Karl ble betegnet som en særdeles beskjeden, lun og hyggelig kar. Han hadde stor humoristisk sans, og var i sitt ess når han fortalte en av sine gode jakthistorier. Han vil bli husket for sine gode replikker, og sin særegne personlighet som gjorde inntrykk på alle han kom i kontakt med. Han interesserte seg særlig for den yngre generasjon. Dette hjertesukket kom fra ham en gang i et intervju i DT. & BB. : « Kan du på en eller annen måte få ungdommen i Skauer til å interessere seg mer for skyting enn tilfelle er nå, så gjør du en god gjerning !».

Epilog

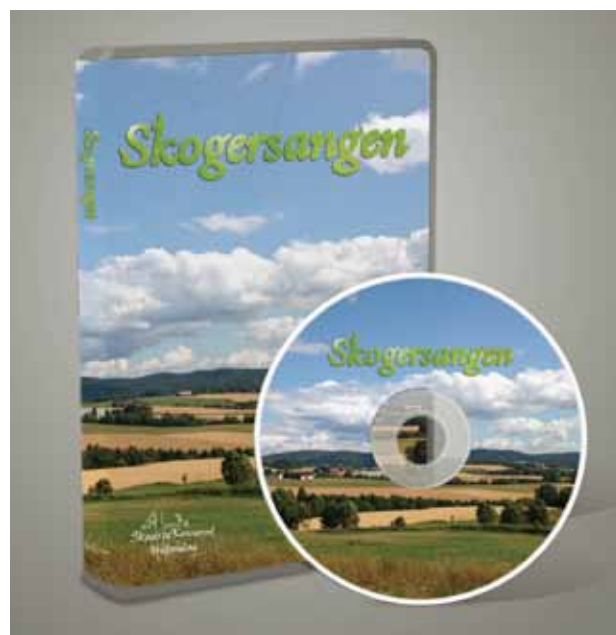
Inger og Karl flyttet til Asker til sin yngste sønn Hans Martin. Her bodde de sammen med Hans Martins familie fram til Karl døde i 1974,- 88 år gammel. Hustruen, Inger, døde i 1978,- 90 år gammel.

Karl V. Hagen

- Deltok i 30 landskytterstevner
- Skytterkonge + Georg Stangs medalje Molde 1919
- «Småkonge» Vikenmester den lille kongepokal 1927
- Skytterkonge 1928 Stavanger
- Totalt 10 samlagsmesterskap Drammen skyttersamlag
- Totalt 13 oberst Stangs-begre fra landsskytterstevner
- Totalt 5 stjerner (for de 20 beste) fra samme stevner
- Deltok i Olympiaden i Antwerpen 1920
- Formann Skoger Skytterlag 1917-1927
- Styremedlem Drammen skyttersamlag 1920-1947

Kilde: Drammen Byleksikon Skoger/Konnerud 1998.

En skikkelig «Godbit» for alle lokalpatrioter i Skoger

Filmatisering av "Skogersangen",
skrevet av Inger Hyllseth.

Stedene som Inger H. har beskrevet i
sangen er filmet, og Inger H. leser.
Victor Riakin spiller,
7. trinn 2013/14 ved
Skoger skole synger, akkompagnert
av Trine Borge Johansen.

DVD-en selges for kr. 200.

Ta kontakt med
Hanne S. Fretheim,
mobil 934 36 707.

Rønnehue

Tekst: Per Runar Thoresen

Foto: Reidar Halden

Denne unike plassen i Rønnehueåsen har i alle år stått sentralt for bygdefolket. Langt tilbake gikk adkomsten direkte opp fra Heia vest for Majordammen og det var en betydelig stigning. Rønnehue er vel den boplassen hvor det senest var bosatt folk helt fram til 1951 (Torstein og Gunhild Kaspersen). Hvor tidlig det bodde folk der, er ikke dokumentert, men første kjente bosetting er Ole Rønnehue og familien fra 1820-åra.

Historielaget

På 1990-tallet var eiendommen i dårlig forfatning og Historielaget fattet interesse for å restaurere bygningen. Kontakt ble etablert med Selvik Bruk AS v/Erik Juel høsten 1995 og det var felles interesse for et krafttak. Arkitekt Jean Lorang utarbeidet en tilstandsrapport sammen med Øivind Pedersen, Kjell Amundsen og Helge Furu vold. Historielaget stilte med dugnadsgjeng og bruket med materialer. Reidar Halden tiltrådte komiteen og fra våren 1996 var det full fart for en utvidet dugnadsgjeng med skifting av tak, bytting av vinduer og andre gjøremål. Kranseskål ble avholdt i august samme år. Mye nytt inventar ble skaffet tilveie. (Gardiner, ovn, madrasser, stoler osv)

Kontrakt med Selvik Bruk AS

I 1997 ble det inngått en 10 års leiekontrakt med Selvik Bruk AS om at Historielaget fikk disponere Rønnehue mot at man vedlikeholdt stedet. Kontrakten ble fornyet i 2007 og skal forhåpentligvis fornyes igjen i 2017.

Fra dette tidspunkt har det vært en solid dugnadsgjeng på 7-8 personer som årlig har tatt seg av vedlikehold av bygninger og gjerder, rydding og klipping av grasvollen og klargjøring av scener og annet utstyr til Vestskogdagen. Livet varer jo ikke evig og flere av gjengen har gått bort eller lagt inn årene p.g.a. alder eller

Dugnadsgjeng på Rønnehuetrappa 2006: Fra venstre: Kjell Amundsen (død), Per Runar Thoresen, Egil Kristensen, Per Hansen (død), Helge Furu vold, Roar Thoresen, Arne Larsen og Tor Anders Thoresen.

helse. Dugnadsledere har vært Øivind Pedersen og Kjell Amundsen (begge har gått bort) og de siste årene har Bjørn Syvertsen styrt troppene.

Dugnadsgjeng en æressak

Det har nærmest blitt en «æressak» å være en del av denne dugnadsgjengen. Foruten de ovenfor nevnte fra starten har vi registrert flg. dugnadsgjengere: Arne Larsen, Roar Thoresen, Egil Kristensen, Per Hanssen, Per Runar Thoresen, Tor Anders Thoresen, Thor Jahren, Tore Syversen, Reidar Thorrud, Odd Andersen og Runar B. Nilsen. Av de som var tidlig med er det i dag bare Roar Thoresen som fortsatt er aktiv. Foruten nødvendig og nyttig arbeide kan gjengen glede seg over sosialt samvær med pølsefest og mølgebord til jul.

Rønnehue i 2005 før teatergruppa setter igang.

Sti og Boplasskomiten

Tekst og foto: Reidar Halden

Foruten gruvedriften på Konnerud, Innsamling av gårdsredskaper og bilder var sti og boplass-registrering en av de første oppgavene Historielaget tok fatt på etter oppstarten. En slik oppgave stod også nedfelt i lagets vedtekter. Dette måtte nødvendigvis bli en tidkrevende og arbeidsom oppgave.

Det ble nedsatt 2 komiteer:

Boplasskomiteen: Hans Steen, Ole Karl Prøis, Kristoffer Halden, Juel Mehlen, Harald Aabel, Arne Thorkildsen og Henry Mathiesen.

Komite for stier og veier: Hans Steen, Ole Karl Prøis, Kristoffer Halden, Hans Skjeldrum, Helge Furuvoild, Jens Brekke, Markus Johnsrud og Hans Halden.

Folk og FAR

En kan knapt tenke seg hvor mye arbeide som ble utført før man i 1991 med selvsyn kunne konstatere resultatet i publikasjonen FOLK og FAR som ble utgitt dette året. Her er registrert godt over 100 boplasser i gamle Skoger kommune med kartreferanser. Ikke minst viktig er at under hver boplass er angitt en historisk omtale av stedet i den grad det har vært mulig å skaffe tilveie slik informasjon. For dagens historieinteresserte er dette gull verdt.

Vi finner også karter over gamle ferdselsårer som i sin tid ble til av gående og husdyr og senere hesteekvipasjer. Veiene gikk gjerne innom gårdene og sentrale steder som kirker. Det var mindre viktig om det var mange svinger bare man slapp bratte stigninger. Mange av disse er borte og ligger på dyrket mark, men fortsatt finnes rester her og der. Vi fornærmer vel ingen når vi antyder at Hans Halden var en av drivkreftene i dette arbeidet.

Selv langt inne på Vestskauen unngikk vi ikke tagging. Her blir skiltet på Tørjevolden satt opp etter oppussing.

Her er Hans Myhre ferdig med oppsetting av informasjonstavlen på celle 2 og på vei til ny jobb på celle 4.

Folketelling 1875

I samme hefte har Anne Lise Møller bidratt med folketelling fra 1875 som omfatter deler av Skoger og hele Konnerud. Her fremkommer navn og stilling samt siviltilstand og bosted. Kanskje noen finner tilbake til sine forfedre her.

Nyere tid

Etter hvert ble de to komiteene slått sammen til en Sti og Boplasskomite.

Oppgavene ble mer praktisk rettet i retning av rydding og merking. Som de fleste komiteer gikk arbeidet noe i bølgedal. På begynnelsen av århundreskiftet ble komiteen besatt av kjente navn som: Kjell Amundsen, Helge Furuvoild, Kristoffer Halden og Øivind Pedersen.

I 2005 kom Reidar Halden og Hans Myhre inn og disse har vært urkraften i dette arbeidet de siste 10 årene. De har hatt utallige befaringssturer. Det er gjort en kjempejobb med å skilte opp/re-staurere skilte (nye logoer og nye farver) på nærmere 25 boplasser samt å rydde fremkommelighet.

Mange viktige stier er kvistet/ryddet i det tidligere vandringer av kuflokker er fraværende. Det er også gjort en god jobb med oppsetting av informasjonstavler ved Vestskogjegernes celler. I alt 6 tavler på celler samt HK og flysliplassen på Høgmyr.

Nå jobbes det med rehabilitering av den gamle «Malmveien» fra Konnerud/Skoger over Vestskauen til Eidsfoss. Her får vi kyndig hjelp av Erik Bjørløw-Larsen som er et levende leksikon på dette området.

Komiteen oppfordrer leserne til å ta de gamle boplasser og stier i bruk slik at de ikke gror igjen for raskt. Å overta beitingen fra krøtter og andre dyr forventes vel ikke. Den tid er forbi.

Vestskogdagen

Tekst: Per Runar Thoresen

Minnebautaen etter Vestskogjegerne ved lauvkolltjern har siden 1970-tallet vært gjenstand for minnesamling på vårparten. Det har i hovedsak vært Heimevernet som har hatt hovedregien rundt dette. Selvik Bruk har åpnet Andorsrudgrinda denne dagen slik at minnestunden også har vært tilgjengelig for de som er litt mindre gangføre. Folk liker denne tradisjonen og det har vært bra oppslutning i alle år. Både militære og sivile personer har holdt minnetalen.

Grunnet alder tynnes det jo ut blant Vestskogjegerne, men også i fjor deltok noen få av de gjenlevende.

Rønnehuedagen

Fra 1999 har Historielaget hatt arrangement på Rønnehue og teatergutta (Det Dramatiske Selskab) har hatt mange oppsetninger i etterflg. år. De siste årene har også andre aktører slippet til på Rønnehue.

Vestskogdagen ble derfor fellesbetegnelsen på arrangementet denne vårdagen sist i mai. Drammen og Omegn Turistforening var også en stund en del av dette.

Oppslutningen på Rønnehue har variert fra det helt store (over 400) til rundt 100 personer. Vær og andre arrangementer har påvirket oppslutningen.

Tradisjonen ved denne dagen er så tungt innarbeidet at de fleste vil savne den om den skulle opphøre. Det er imidlertid lov til å tenke fornyelse i innhold og form. *I år blir dagen arrangert den 31. mai.*

I år er det 70 år siden frigjøringen av andre verdenskrig.

Ved Vestskogjegernes minnebauta på Vestskauen ble det som vanlig også i fjor holdt en minneseremoni og talen for dagen ble

Veteraner og gamle Vestskogjegere sammen med Politimester Christine Fossen som holdt minnetalen i 2006. Foto: Reidar Halden.

holdt av Johan H. Andresen jr. Den er meget relevant i forhold til årets jubileum og vi har fått Andresens tillatelse til å gjengi talen her.

Bautaen, Selvik Bruk, 25 mai, 2014.

Johan H. Andresen

Kjære Vestskogjegere og familie av disse, venner av skogen og av Selvik Bruk.

Noen tror kanskje at jo fjernere vi kommer fra året 1944 da cellene ble etablert, jo mindre viktig blir det å komme tilbake hit. Men det er faktisk det motsatte som er tilfelle. Jo eldre vi blir, jo færre som er igjen, jo viktigere blir det at vi kommer tilbake for å minnes, og for å hedre de som var villige til, om nødvendig, å gå i strid.

Men er det noen tråd fra 1814 til 1944 og til 2014? Vel, vi var ikke særlig godt forberedt på å forsvare oss i 1814 heller. Og selv om vi nettopp har feiret 17. mai og 200-årsjubileet så vant vi ikke akkurat krigen mot Sverige sensommeren 1814, selv om

Skuespill på Rønnehue 2008. Handelsmenn, dagdrivere og sladre kjerringer. Foto Tom Hayden.

vi kanskje vant freden. Sensommeren 130 år senere i 1944 inntok unge gutter skogen rundt omkring oss. De kom hit for delvis for å være en styrke som kunne sørge for en ryddig avvæpning av de tyske styrkene, men om nødvendig sloss sammen med de allierte hvis okkupasjonsmakten ikke ville gi seg uten kamp. Dere kan friske opp minnet ved å lese fars tale fra 2008, her i et særtrykk for dere og neste generasjon. Men 2014, vil i verdenshistorien, ikke bli husket for Grunnlovsjubileet, men for noe ganske annet.

Johan H.
Andresen.

Da jeg var i Davos under the World Economic Forum i januar i år ble det blant annet diskutert hvilke mulige konflikter vi burde være spesielt oppmerksomme på de neste 12 månedene. De aller fleste av dem var i Asia, med den viktigste og farligste, konflikten mellom Kina og Japan over noen ubebodde mellomstore skjær uten strategisk betydning, men potensielt økonomisk viktige på grunn av mulige forekomster på havbunnen. Men viktige først og fremst på grunn av prestisje, og nasjonalisme i fri dressur. Og det burde vi tenkt på, også andre steder. For det var ingen i Davos, selv om det ikke manglet på intellektuell kapasitet der, som tenkte på Ukraina. Og det hjelper Ukraina og Vesten svært lite at de og vi har moderne våpen og kanskje også viljen til å bruke dem hvis det bli nødvendig. For hvordan bruker man egentlig våpen (som vårt nye kampfly F-35 til 1mrd+ per stykk) mot en gjeng sponsede kosakker og milits med håndvåpen som okkuperer en offentlig bygning? Plutselig er vi tilbake til at evnen og viljen til enkeltindivider, og deres evne til å samle seg til en motkraft, er det som faktisk betyr noe. Lyder det kjent? Det var jo det de gjorde, gutta som kom hit, som vi i dag er her for å minnes.

Eableringen av leiren på Vestskogen

Leiren på Vestskogen ble etablert i september 1944, og bestod etter hvert av ca. 60 mann fra Milorg – område 1414. Vestskogjegerne ble trent opp til spesialoppdrag mot fienden. Meningen var rett og slett å bygge opp en elitestyrke til å møte meget krevende operasjoner mot den tyske fienden. De hadde et støtteapparat i Skogerbygda på ca 30 personer. Styrken tok imot slipp med våpen og utrustning fra Storbritannia.

De gjennomførte sabotasjeaksjoner mot fienden, og forberedte vanskelige oppdrag de ville bli stilt overfor under frigjøringen av Norge. Den 8. mai 1945 ble vestskogjegerne beordret til Drammen for å gjøre polititjeneste under fredsdagene.

Skoger og Konnerud Historielag planlegger bedre profilering av cellene.

I dag kan vi alle være motstandsfolk. Alt fra internett til sosiale medier kan hjelpe oss til å si ifra. For det er i hvert fall ingen tvil at om at tapes kampen der, så skaper det ny «sannheter» som gjør konflikten på bakken langt farligere. I alt fra kommentarfelt til sosiale medier så dukker det opp en oppsiktsvekkende mengde og intensive bidragsytere som er veldig positive til separatistene i Øst-Ukraina og like fiendtlige mot Vesten. De som er mest kritiske til Vesten er de mest aktive. Uten sammenligning. Ha ingen illusjoner om hvorfor så er tilfelle. En ny kald krig er altfor nær. Min farfar, som kjøpte Selvik Bruk, og således er medvirkende til at vi alle er her i dag, vel i hvert fall til at vår familie og jeg er her i dag, sa som avslutning på sitt meget omfattende innlegg under debatten om Forsvarsordningen ettermiddagen den 15. juni 1932 at:

- Jeg beregner ikke å få noe blad i Norges historie, men jeg vil gjerne sikre meg, at der på en side i Stortingstidende står, når historikerne en gang skal granske de ulykker som kanskje kommer over oss, at jeg ikke var med på avrustning.

Han argumenterte hardt imot at Norge skulle ruste ned før man så hva som egentlig skjedde i Europa. Han avkledd sine politiske motstandere, men det var ingen politisk vilje noe sted til å holde forsvaret i hevd. Ironisk nok, og egentlig helt forventet, sett i lys av hvem som vant makten til å skrive historien, så fikk min farfar ikke et eneste blad i historien som sa noe om hans forsvarsevne eller vilje. Derimot finnes det mange blad, både tobakksblader, Dagbladet og mange andre blad som senere kunne berette om det som i etterpåklokskapens lys var en manns iblant feilvurderinger og til dels naivitet. Farfars verk i å fø sine ansatte, sitte på Grini eller smugle tobakk inn dit, eller å finansiere Hjemmefronten, er historier man må fortelle selv. I fjor ble veien med hans navn slettet til fordel for Sigurd Hoels vei. Men dette har naturligvis ingen sammenheng...

I rask rekkefølge etter denne debatten om Forsvarsordningen i Stortinget kom deretter den 3. regjeringen Mowinkel og deretter Regjeringene Nygaardsvold, begge la seg på en linje hvor nøytralitet skulle oppnås gjennom handel og et minimalt forsvar.

Men ligner ikke dette litt på situasjonen i dag? Vi har jo trodd at globaliseringen og den felles avhengighet av internasjonal handel på tvers av gamle skillelinjer som ideologi, jerntepper og andre minner fra den Kalde Krigen og et minimalt forsvar, som egentlig er kun egnet til mindre internasjonale oppdrag, skulle sikre fortsatt fred. Det fantes i vårt helt pragmatiske univers lik-som ingen insentiver igjen for hverken å rasle med sablene, langt mindre trekke de ut av balgen.

Velkommen til 2014. Mennesket har i de siste 200 år utviklet sine samfunn ganske så voldsomt. Men vesenet mennesket er stadig like feilbarlig. Og når noen tar våpen i hånd, eller legger dem i feil hender så er vi fortsatt beroende av å komme tilbake hit. For å huske hva vi vil bevare. For det er ikke i de gode intensjoner og ambisjoner, men i handlingen vi viser hva vi vil forsvare. I republikken Ukraina er det valg i dag. Vi får håpe velgerne møter opp. Gutta kom jo hit. Og det gjorde dere også. Takk.

Prolog ved 25-årsjubileet

Prolog skrevet av Goro Halden i år 2000

En vårdag kom de sammen, de fremsynte menn for å diskutere om det var mulig og stifte et historielag.

Det var i året nittensyttifem.

Fem og tyve år har gått siden den dag.

Det var Markus og Henry og Odd og Hans og Kristoffer med flere som hadde en god ide.

Til møte i Skoger de dro av sted.

«Vi bør ta vare på historien fra det gamle Skoger. «Den er av stor verdi» sa elle de.

Ta vare på alt fra gammel tid.

Vi har gammelkjerka. Vi har en god gammel bondekultur.

Vi har Konnerudgruvene. Gulskogen og Austad gård.

En historie om rikfolk og folk i trange kår.

Vi har Vestskogen med boplasser, veier og stier

Som bør vernes for kommende tider.

Her ligger mang en historie gjemt som ikke må glemmes.

Den må frem i lyset. Den må fremmes.

Laget ble stiftet den dag

og navnet ble Skoger Historielag.

Laget skulle dekke det tidligere Skoger Herred

Som besto av Konnerud, Strømsgodset og Skoger sogn.

Alle ble enige om det.

I protokollen ble det skrevet ned.

Styret ble valgt og møter det ble.

Med tiden ble så mange med.

Interessen var stor, det får en si.

Alle ville være med og ta vare på alt av historisk verdi.

Komiteen ble valgt og møter og fester ble arrangert.

Mange fine turer og opplevelser det ble.

Gamle ting og gårdsredskaper med mer, ble samlet inn av Markus, Henry, Hans, Thomas og Jørgen med fler.

Skoger bygdesamling ble åpnet på Mellom-Borge i 1978 i juni en gang.

Her var mange samlet, det ble taler og sang.

Et stort arbeid var lagt ned for å få dette i stand.

Jørgen Borge må hedres.

I alle år var han museets formann.

Fotogruppen kom i stand.

Gamle bilder rundt om i bygda de fant.

De ble samlet og tatt vare på.

Helge, Anne-Lise, Reidar og Inger med flere.

De jobbet som bare det.

Til slutt det ble en stor komite.

Tenk 1300 bilder er registrert og oppbevart.

På data blir disse lagt inn.

Vi får se de alle snart.

Kurs i Gotisk skrift ble satt i gang.

Helgen ble læremester.

Dette kurs fikk mange års varighet, ja en levetid så lang.

Gotisk skrift blir tydet.

Kunnskapen er stor og iveren tilstede

Til manges fornøyelse og glede.

Goro Halden i teaterkostyme 2006. Foto: Ole Kr. Mortensen.

Hvert år holdes førjulsfester.

I Gotisk skrift er disse en mester.

Konnerudgruvene kom i fokus og utvalg ble dannet.

Historien om Konnerudverket fikk stor oppmerksomhet.

Gruvehull skulle sikres blant annet.

Nils Otto ble formann. Han hadde mange store planer og mange hjelpere med.

Tusenvis av timer har gått med for å gjøre gruvene til et attraktivt og historisk sted.

I Baklia er bygd et fint museum

Kontaktstollen er sikret, og der går en gruvegang.

Mer enn fem hundre meter lang.

Den driftige komite for boplasser, veier og stier ble satt ned.

Den besto av Ole Karl, Hans, Kristoffer og Arne med fler.

Boplasser ble undersøkt, veier og stier registrert.

Det ble møter og befarings på mangt et sted.

Bladet FOLK og FAR kom ut og ble svært populært.

Anne-Lise skrev manntallsliste fra 1870 over de som den gang bodde i sognet her.

Skoger gamle kirke er nær 800 år.

Det er omfattende reparering som nå foregår.

I denne fine kirken fantes råtne bord og bjelker.

Kirken sto for fall. Reparasjoner kostet millioner, det ble store tall.

Vi håper nå at kirken snart blir ferdigrestaurert.
 Den er av stor historisk verdi for Skoger sognekall
 Teatergruppa er noe for seg sjøl.
 Den kom rekande på ei fjøl.
 Det første spillet handlet om Konnerudverket, og gnisten ble tent
 den gang.
 Det har blitt så mange spill
 Oppført på mange steder med historisk stil.
 Inger, Jan og Karin ble med og siden kom Helge, Betty, Edith og
 Finn med flere.
 Ros og heder vi fikk og bra det gikk.
 Interessen var stor blant skuespillerne,
 Hvor mange spill jeg har skrevet?
 Jeg har ikke tall på det.
 En stor takk til alle som stiller opp.
 Med humør og glede gjør de spillet helt topp.
 Jan må hylles, han har vært krumtappen vår.
 Han har vært teatergruppas formann i mange, mange år.
 Kai Roger skriver bra og er en skuespiller av rang. Mer skal for-
 telles om Teatergruppa neste gang .
 Nevnes må noen raske gutter som jobbe kan.
 De gamle hus på Rønnehue har de reparert og satt i stand.
 Det er Helge, Olaf, Øyvind og Per og Reidar, Egil, Kjell og man-
 ge fler.
 En velfortjents hyllest de alle får.
 Rønnehue har blitt så flott.
 Ligger der inne i skogen nesten som et eventyrslott.

Markus Johnsrud var den første formann i laget. Han var av det
 ivrige slaget som satte ideer ut i livet .
 Sammen med styret fikk de utrettet så mye av stor verdi om his-
 torien fra gammel tid.
 Nils Otto ble formann i året 1981.
 I ti år hadde han dette verv.
 En ildsjel i særklasse han er.
 Et uegennyttig arbeid han utførte uten en skjerv.
 Arild kom så og ble formann i 1992.
 En travel mann, men han er god.
 For fotografering har han fått mang en pris.

Han inspirerte medlemmene på mange vis
 I 3 år var han leder, han fortjener sin heder.

I 1994 kom så en ny formann
 Det var den gode Jean Lorange.
 Stor kunnskap om historie han har
 og er en grei og hyggelig kar.
 Han guider i gammelkirken og kan faget.
 Stor innsats han har gjort for Historielaget.

Nora var med i styret fra den første tid
 Og hun er både sprek og blid.
 Hun baker kaker til møter og fester
 I bollebaking er hun en mester.

En ung dame kom på årsmøtet i april i vår.
 Det var Toril fra Stubberud.
 Hun ble den nye formannen vår.
 Vi gleder oss og ser frem til nye tider.
 Nye ideer vil nok dukke opp.
 Historie har jo så mange sider.

Mange spill og sanger har jeg skrevet.
 Det er for meg et kall.
 Håper det kan glede noen i alle fall.
 Det å skrive har tatt mye av min tid, men når jeg bruker litt fan-
 tasi og setter til litt energi
 Så er det givende, det vil jeg si.

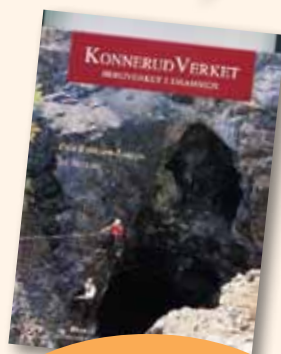
Jeg makter ikke å skrive om alle og enhver
 Som har gjort en innsats i Historielaget her.
 Et stort arbeid mange har gjort,
 De må ikke glemmes bort
 En reprise har det blitt om de 25 år som laget har bestått, og bra
 har det gått.
 Vi lever i en ny og moderne tid.
 Atombomben spøker, det er splid og strid.
 La oss alle bli vernet for alt vondt som hende kan.

Knalltilbud! - Bøker med innhold

Unikt innblikk i Konneruds 2-300 år gam-
 le historie fra Gruvedriften da det jobbet
 3-400 personer på Konnerud.

En bok til kr 150,- eller 2 bøker til kr 200,-
 (du velger bok)

e-post: post@skhist.no eller ring
 Per Runar Thoresen tlf 908 81 824

1 bok
 kr 150,-

Begge bøkene
 kr 200,-

Hellashytta – populært turmål

Tekst: Reidar Chr. Hyldetoft Sr.

Kilder: Hellas Jubileumsbok 1917-1977

Klubbnavn med OL svung

Idrettsforeningen Hellas ble stiftet 28.10.1917. Av stiftelsesprotokollen kan leses: # Man gik derefter over til at fastsette foreningens navn, og man blev efter at der var fremsat en del forslag- enige om at den skulde kaldes «HELLAS», idet man hadde vishet for at ingen anden forening der var tilsluttet «Norges Riksforbund for Idræt» hadde samme navn. # Foreningen er i sitt 98 år, fortsatt høyst oppegående på sine idrettslige spesialfelt, friidrett og orientering. Av Hellas mest meritede medlemmer gjennom årene huskes Johan Støa for sin allsidighet. Nettopp for allsidigheten mottok han Egebergs ærespris i 1926. Støa behersket mange grener, både sommer som vinter. Han deltok i sommer OL i 1928 i maraton, og i vinter OL i St. Moritz på 5-mila samme år og ble nr. 8. Gleden av både sommer- og vinteridretter førte til at han representerte både Hellas og Drafn.

Hyttedømmen realiseres

Hellasguttas drøm om egen foreningshytte som et samlingssted for aktiviteter hadde vokst gjennom 5 tunge krigsår med restriks-

Vinterveden sages ved Hellashytta: Fra venstre: Finn Hansen, Terje Sundling (læregutt) og Karl Erik Solberg Foto: Thorleif Sagen.

sjoner på alt mulig. Men samhold og kameratskap ble holt ved like. Det fortelles at ideen til en egen hytte ble unnfanget i Rolf Larsens krigsbygde badstue i Elstersgate. Her ble, blant sikkert mye annet, foreningens framtid diskutert. # Tenk om vi kunne få oss et klubbhus for oss selv, ja, en Hellashytte ! # Den påfølgende jakten på en egnet hyttetomt «på rimelige vilkår» viste seg å bli et lykketreff. Gårdbruker Christian Aubert på Mellom-Fjell i Skoger var kunde hos C.A. Thoresen hvor hellasgutta Johan Henriksen og Rolf Larsen jobbet. Aubert var en betydelig grunneier på Søndre Strømsåsen. Til hellasguttas hell var han i tillegg en sann idrettsvenn. Hellasgutta ble lovet en hyttetomt på Skolterudsletta (Kjøytasletta), med herlig beliggenhet og rik tilgang på vann. MEN, det ble forventet en motytelse fra spreke idrettsgutter! Til frakting av tømmer fra skogsdriften hadde Aubert behov for en anleggsvei ned mot gårdene på Fjell. Den tidligere stien ble fagmessig utbygd til en skikkelig anleggsvei gjennom en formidabel dugnadsinnsats. Hellasgutta gikk på med liv og lyst på et uvant arbeid. Muligens var det opparbeidet virketrang etter alle restriksjonene i krigsårene som slo ut. For gutta møtte til ukentlig veiarbeide i tillegg til pokalkamper med danske og svenske lag i friidrettsarrangementer! Gårdbruker Aubert ble så fornøyd med veien at han ga alt tømmer til hytta vederlagsfritt ! Det var mangelvare på kyndige laftere i drammensdistriktet, men tømmermann Perhus viste seg svært kyndig både med lafting og byggreising. Grunnmur og øvrige arbeider ble utført på dugnad. Hytta sto ferdig i 1947, og skjøtet på overdragelsen fra grunneierne Christian og Sonja Aubert ble signert den 15. oktober. Samme høst ble 68 års aktiviteter med hytta som base innledet med flere terrengløp. I tillegg til Hellas eget behov for et samlingssted for foreningsdrift og aktiviteter, framstår Hellashytta som et sentralt turmål for publikum og turgåere sommer som vinter. Enten du følger den blåmerkede «Strømsåsrunden» sommerstid, eller lysløypetraseen fra Konnerud, Drafnkollen eller Galterud året rundt, kan du ha Hellashytta som turmål hvis du vil. Og det er det mange som benytter seg av.

Skjøte på Hellashytta som familien Aubert donerte 21.10.47. Innfelt: Cristian Aubert ved hytteveggen.

Hytteforman – en viktig funksjon

Ved gjennomgang av Hellas sin Jubileumsbok til 60.års jubileet i 1977, vies innsatsen til hytteformennene opp gjennom årene og deres familier en stor og velfortjent heder! – *Det er vanskelig å verdsette et slikt samlingssted som Hellashytta er. Vi startet i det små i 1945/47 med en fin gjeng hvorav noen fortsatt er med. Vår avdøde hytteformann Asbjørn Eliassen sparte seg ikke, og var tidlig og sent på hytta sammen med sin lille familie.*

Samme takk og heder tilfaller etterfølgende formenn med familier; Reidar Eliassen, Gunnar Ellefsen og Harald Sævig. Fra 1967 overtok «yngre krefter» gjennom Karl Erik Solberg og kona Dagny.

Karl Erik Solberg – Hellasgutten som aldri blir lei

Det sies at Karl Erik Solberg (74) hadde tre interesser i livet; Familien, jobben og Hellashytta. Men interessene kom ofte i omvendt rekkefølge! Nå når jobben ved viklerverkstedet for elektromotorer ved Elektrisk Produksjon AS er et avsluttet kapittel etter 49 år, står fortsatt de øvrige interesser på dagsorden, familien og Hellashytta. Men stadig i omvendt rekkefølge! Karl Erik var en tur på hvalfangst til Syd-Georgia sesongen 1955. Jobba i messa på den digre «Kosmos 4». Kanskje det var der han lærte kunsten å få alle med seg gjennom initiativ, tæl og driv? Han giftet seg med Dagny i 1962. Sammen med barna Pål, Tom, Heidi og Morten ble snart Hellashytta en del av hennes virkeområde. Dagny er

Karl Erik Solberg foran Hellashytta. Foto: Reidar Halden.

fra Sømna i Nordland. Familien Solberg har et hytteparadis ved Vennesund på Sørkvaløy. Hit «emigrerer» Dagny fra påsketider til utpå høsten, mens Karl Erik kommer etter rundt 17. mai. Her frister flott nordlandsnatur, båt med fiskemuligheter og molteplukking. Og det er ikke lange veien til den berømte Torghatten. Stedsnavnet Vennesund er perfekt. For hit kommer familie og venner fra Konnerud titt og ofte på besøk. Og så sender Karl Erik hyggelige sommerpostkort til venner og bekjente. Mye hyggeligere enn e-post, spør du meg!

Alle kjenner Solberg'n

Karl Erik Solberg har lang fartstid i Hellas. Men han poengterer at han også er «støttemedlem» i Konnerud I.L. Det forplikter jo å bo på Høylandet. Tilhørigheten til Hellashytta beskriver han gjennom følgende utsagn: – *Jeg startet i Yngres avdeling som oppmann. Jobbet på EP og gikk på yrkesskolens elektrolinje faste kvelder i uka. Vi hadde trening på hytta med 40-50 jenter og gutter. Dagny fyrte opp badstua, og jeg dro rett opp på hytta etter jobben de dagene det ikke var kveldsskole. Sånn var det i begynnelsen av 60. åra. Han har hatt verv som formann i Yngres avdeling, oppmann for senior og formann for hyttestyret fra 1967. Fikk klubbens hederstegn samme år. Karl Eriks engasjement har vært knyttet til hyttas aktivitetstilbud, utbygginger, vedlikehold og framtid. Det handler om å få folk med seg til å gjøre en innsats, stor eller liten. I overtalelseskunstens verden er det viktig å virke overbevisende. Mange tror oppgaven er for stor og gir seg. De trenger bare et lite puff. – Blir du aldri lei? ble Karl Erik spurt om i 1977. – Nei, nei, nei- da har du tapt da. Mange sier at de ikke har tid. Det er klart at det kan være hardt noen ganger, men du har alltid tid. Mitt motto er at døgnet har 24 timer. Men det hadde jo ikke gått hvis ikke Dagny hadde vært så grei! Akkurat det har vi stor tro på, Karl Erik. Nå gleder han seg spesielt til Hellastrimmen 13. september 2015, som i 2014 hadde 80 deltagere i alle aldersgrupper.*

Hellashytta med flagget til topps. Foto: Reidar Halden.

Barndomsminner fra Konnerud

Tekst: Jan Bernhoft Michelsen

Foto: Fra fotoarkivet: Fotograf Hans Jensen (1920 årene)

Konnerud har alltid stått i et spesielt lys, når jeg skuer tilbake på barndommen. Etter søndagsfrokosten i Nybyen var det nærmest obligatorisk å ta 10-bussen til Konnerud i vinterhalvåret. Skiene ble plassert i en høy boks bak på bussen, og turen startet på Skalstad, opp Grubegata og over til Skioldhytta. Hjem igjen suste vi nedover Løvåsjordet og videre over til Gamlebakkene. Det var med skrekkblandet fryd vi endte i Nybyen igjen, etter siste utfør'n i Lassebakken. Jeg skulle bare ha visst at min familie og jeg skulle bygge og bo nærmest på toppen av Løvåsjordet, nærmere bestemt i Gomperudgata.

I de fem mørke krigsår var det en befrielse fra tyskerverld i Nybyen, når vi ble invitert på hytteturer til mors og fars venner på Konnerud. Det dreide seg om to hytter. Den ene lå ved Stordammen nedenfor Skalstad og eides av Rudolf Andersen og frue Borghild, som var barnløse. Min søster Torill og jeg frydet oss, når vi kunne overnatte i det knøttlille blåmalte gjesterommet, for her var det køyesenger, og første-mann inn fikk overkøya.

Om sommeren var det fine bademuligheter og også en liten båt. Dessuten hadde de hund, en pointer som het Wilja, og det var

Skalstadkrysset der forfatteren gikk av bussen for videre skitur opp Grubegt. til Skioldhytta.

stor stas. Mor og far, som begge var fra Oslo, kalte stedet for Mini-Oslo, for eiendommen het Ekeberg. Nabohytta tilhørte et søskenpar Næss, så det ble Nesodden, og bekken imellom ble da Skillebekk.

Idyliske Stordammen. Huset til Andersen der forfatteren var på besøk lå litt lenger nord til høyre på bildet.

Rudolf Andersen var kontorsjef på Drammens Jernstøberi, og gikk fra Stordammen ned til Merket hver morgen! Dette var etterat hytta ble bygget om til en stor toetasjes villa. I byggetiden bodde ekteparet på Konnerudkollen Turisthotell hos brødrene Høyer- og Barth-Pedersen, som drev hotellet etter krigen. Det ble flere muntre besøk der også, og det var det flotteste huset vi ungene hadde vært i.

Borghild ble invalid etter et slag like etter at de hadde flyttet inn i sitt nye hus, og da var det hyggelig for henne med besøk. Hun hadde et lite hønsehus oppe ved veien, og vi syntes det var spennende, når vi ble bedt om å hente egg der. Etterat Rudolf ble enkemann, hadde jeg min hjemmesnekrede kano liggende der, så det ble mange turer til Ekeberg da også.

Den andre hytta vi besøkte lå høyt oppe i Grubegata med flott utsikt over Konnerud og som tilhørte ing. Andreas Saxegaard og frue Else, med datteren Inger Johanne, som også var en venninne av min søster, Torill. Her var vi også ofte, da Saxegaards var mine foreldres nærmeste venner. Stedet var et flott utgangspunkt for skiturer om vinteren og blomster- og bærplukking i den lyse årstiden. I dag ligger det en flott villa der hytta lå. Inger Johannes' sønn bor der nå, men det vekkes alltid gode minner når vi går forbi på våre mange vandringer.

Noen litt mindre idylliske minner har jeg fra slutten av krigen. Tyskerne drev er uthogst av skogen omtrent der hvor bebyggelsen på Hallermoen i dag ligger. Det tunge arbeid ble utført av russiske krigsfanger – unge utsultete gutter i elendige klær som ble hentet fra fangebrakkene i byen. Tre tiåringer fra Nybyen hadde

hørt om dette og plyndret våre mødres brødbokser, og med lomene fulle av skalker gikk vi opp Gamlebakkene. Vi fant med letthet hogststedet og fikk kastet fra oss brødbitene, da vaktsolden sto med ryggen til. En annen gang ble vi oppdaget og vakta lot oss få lov til å kaste fra oss brødet, men vi så at han beholdt noen biter selv. Den 5. gangen kom en svart Mercedes kjørende inn på feltet, og to tyske offiserer med en svær sjefer jaget oss ut av området. Vi kom oss over «Nyveien» og inn i et stort hvitt hus, hvor vi ble godt mottatt. Da turde vi ikke flere besøk.

Som 16-åring ble jeg med i Turpasskomiteen som yngste medlem blant «gamlingene» Alf Rydgren Knudsen (min nabo i Nybyen), Per Christensen og Ove Edskerud. Senere overtok Birger Haugen og frue.

Turpasssturene trakk utrolig mange mennesker på skauen i 1950-årene. Det var ikke uvanlig med 200 stk. pr. tur, og vandreringene gikk i Drammens nærområder, med hovedvekt på Konnerudmarka og Bragernesiden. Turene ble lagt opp på kartet, og så var det min tur å merke ruta med papirbånd dagen før. Alle deltagerne hadde fått hver sitt turpass, som så ble stemplet på endepunktet. Og så måtte jeg til pers igjen for å ta ned løypebåndene. Ved endt sesong hadde vi en samling på Snorre Kino, hvor diplomene ble delt ut. Jeg husker at jeg var veldig stolt, da slagordet mitt ble benyttet:

«En søndagstur i skogen fri - Gir sunnhet, kraft til ukens stri»
En annen ting som gjorde meg stolt, var at jeg fikk min nyvunne kjæreste Gerd, som var Bragernesjente, til å falle for Konnerudmarka. Så til de grader at vi nå har bodd her i 47 år!

Historielagets startkapital

Av: Per Runar Thoresen

I et arkivdykk finner vi Historielagets første «tiggerbrev» (se faksimile).

Den 20. mai 1975 (3 uker etter stiftelsen) ble det sendt et brev til Skoger Sparebank med anmodning om en sårt trengt startkapital. Brevet var signert av den første sekretæren Olaf Rustand.

Søknaden ble innvilget med 250 kr. som seddelbildet viser i 1975. 200 kr sedler eksisterte ikke i 1975. Ikke all verden kan man si, men da hadde man litt «håndpenger» til driften de første mnd. Etter dagens kroneverdi ville beløpet utgjort ca. 1400 kr.

Søknaden ble nok behandlet på formell riktig måte, men en kan neppe bli overrasket over at den ble imøtekommet. I Historielagets styre og nære vennekrete satt det folk som både var ansatt og hadde styrende posisjoner i banken,

P. O. Braathen – En original i ordets beste forstand

Av: Normann Solberg i år 2000,
bearbejdet av Ingvild Anita Velde

I 1951 kom jeg til Konnerud for å hugge tømmer i Skelsbæksko-gen for farbror Karl Kittilsen. I grunnen hadde jeg regnet med at dette ble bare for noen uker, men omstendighetene ble etterhvert slik at oppholdet skulle komme til å strekke seg like til denne dag, avbrutt av korte turer og feriereiser. Her fant jeg min hustru og slo meg til, og siden jeg hadde min fars røtter i 10 - 12 kjente slektsledd bakover på Konnerud og Skoger og mange slektninger i nærmiljøet, så følte jeg meg ganske hjemme.

Hogsten tok til ved bebyggelsen i Solberg/Gåserudområdet, i dag Korpsveien, og endte ved Skjerpholdt.

Og det var her, på Skjerpholdt jeg første gangen traff og kom i prat med en gammel gubbe som bodde i et rom der - nemlig Peder O. Braathen. Det ble etterhvert flere samtaler med den gamle skjerper og, i ordets beste forstand bygdeoriginal. Han var nok den siste levning fra en epoke med skjerping og gruvedrift, og hadde nok aldri gitt opp håpet om en dag å finne drivverdige forekomster av metaller i skogene omkring i distriktet.

Det er vel knapt noen som har tråkket så nøye gjennom Vestskau- og Konnerudåser som P.O., som han vanligvis ble kalt. I sine yngre dager hadde han sogar sittet et par perioder i herredsstyret, for ordet hadde han i sin makt.

Søndagsro på Konnerud

Av Konnerud's store dikter og original P.O. Braathen

Det spikres og hamres dagen den lang
mens klokken ringer sin høymessesang
Mens presten han preker det høres et drønn
det er noen borti grenda som skytter opp en brønn.

Men det står jo i bibelen så tydelig sagt
misbruk ei søndagen. du derpå gi akt.
Hellighold hviledagen, det er jo bestemt,
men dette har folket på Konnerud helt glemt.

Seks dager du har å arbeide på,
å arbeide om søndagen du ikke må
Sett søndagen høyt i ære og i akt
det er i nøye samklang med bibelens pakt.

Før i tiden da var det så strengt
hvis man arbeidet på søndagen, da ble man hengt
Når saken ble anmeldt og retten ble satt
da synderen fikk seg en velfortjent straff.

Et av P.O.s stående uttrykk var «mulighetene ligger i dagen, serri». Og jeg skulle tro at dette «ordtøke» var en slags hellig overbevisning der han fartet rundt, skrapet mosen av berghamre og studerte terreng, fjell og stein. Mulighetene ligger i dagen, serri. Kanskje akkurat der han sto, kanskje under den måsadotten på berghylla der, for mulighetene er der. Det gjelder bare å avdekke metallet.

Peder O. Braathen.

Det er vel ikke mulig å kunne tallfeste hvor mange skjerp, i dag mosegrodde og nesten skjulte, som skyldes P.O.s skjerping, men at det er mange, er sikkert.

En dag sto jeg ved en granstamme med svans og øks. Det var i lia rett ved Skjerpholdt. Den hadde, som naturlig var for ei gran i grense mot åpent lende, et baroverheng på den siden. Jeg vurder-te felleretningen da P.O. kom og vi drøftet den i fellesskap. «Hør her, gutten min, har du fellekile?» Nei, den hadde jeg nok mistet tidligere på dagen. «Bli med inn til meg og få en kaffekopp, så skal du få en av meg.» sa P.O. Og slik gikk det. Jeg fikk kaffe og en hendig liten fellekile som jeg senere har hatt glede av....

En dag sto vi begge, P.O. og jeg, på butikken til Gramsborg-Nilsen. I et av P.O.s ubevoktede øyeblikk fikk jeg Nilsen til å putte en kvartrull skråbakk opp i sekken hans. Kanskje ville jeg gjøre noe igjen for kilen jeg fikk. Dette hadde P.O. lurt følt på, og tok det opp med kjøpmannen neste gang han var på butikken. Nilsen sa da som sant var, at det var en «anonym» gave fra meg. Du verden hvor P.O. velsignet meg etterpå, for P.O røkte, som den ekte skaumann han var, skråbakk, serri.

En tømmerlunne ved Skjerpholdtveien skulle fraktes ned til John Nilsen i Drammen. Det var litt høyt opp til lasteplanet, så vi rulla stokkene opp på to solide tretopper. P.O. kom forbi idet vi var i ferd med å bakse en drug furustokk opp på lasset. Praten gikk mens vi jobba, til P.O. begynte å lese dikt for oss. «Søndagsfred på Konnerud» het diktet. Idet den bevingede strofa om presten på prekestolen kom: «Midt i preka så hørtes et drønn, en mann bortpå Kon'ru skaut opp en brønn», klarte jeg ikke bare meg lenger. Jeg satte i et latterbrøl idet jeg datt over ende. Fetter Hans (Kittilsen) huka seg ned, og den tunge stokken rulla over hodene på oss tilbake på lunna.

Ja, det sies at P.O. har laget mange dikt. Dessverre har jeg ennå ikke lyktes i å komme over dem. Hvis noen av Historielagsnyttts lesere skulle vite om hvor de kan være, så skulle jeg mer enn gjerne sørge for å oppbevare dem i Historielagets arkiv for eventuell senere bruk.

Det går mange historier om P.O., og jeg skal i denne omgang bare ta med et par. Skolestyrer Olaf Haveraaen gikk rundt og foretok folketelling på Konnerud. Det kan ha vært i 1952, for jeg ble talt med i ei telling da. På sin telleferd kom han til P.O. som bød på kaffe. Som den gemenslige kar Haveraaen var, sa han ikke nei til kaffe, men slo seg ned ved bordet hos 'n P.O.

Serveringen var ganske enkel: En kaffekopp til hver, ei skål med smør og ei med sukker. Dertil et par brødblingser skåret av mens brødet ble holdt inn mot brystet. P.O. tok brødblingsen og duppet i kaffekoppen, krystet ut litt kaffe og dyttet blingsen i smørskåla og sukker kåla idet han sa: «Tjømø'ner en jålekopp. Han dupper ikke i samma hølet.»

Det har gått mange år. En pinsedag for 2 - 3 år siden var vi på tur fra Bremsa over åsene til Solibrenna. Det var strålende vær. Vi hadde niste med, og stoppet her og der. Jeg som ikke var så kjent, ble fortalt om alle stedene vi besøkte, og historiene haglet i gemyttlig lag. På denne turen besøkte vi en stein i ei li innafor Solibrennstulen. Steinen så ut som en stol og ble kalt stolen til P.O. Det ble tatt mange bilder på turen, også av P.O.s stol.

Denne artikkelen sto på trykk i Historielagsnytt nummer 1 - 2000.

Ukjent Postkort

Redaksjonen har mottatt postkortet som er fra 1913. Det er tydeligvis sendt fra Konnerud. Hvor er bildet tatt?, hvilken forsamling er det? Bortsett fra de minste er nok de fleste født i 1880-90 årene. Har du mulig informasjon rundt dette, så vennligst gi redaksjonen beskjed.

Stiftelsen Konnerudverket

Stiftelsen Konnerudverket og Konnerudverkets Venner har sitt utspring i det tidligere Grubeutvalget opprettet av Skoger Historielag 29. april 1975

Av: Nils Otto Larsen, Stiftelsen Konnerudverket

De første medlemmene fra starten var Norman A. Solberg, Harry Vesthaug og Odd Marheim. Nils Otto Larsen kom med i 1977. Grunneier Toll Tollum ble også etter hvert innlemmet i utvalget. Mandatet til Grubeutvalget var å finne historien til Konnerudgruvene med beslektede gruver og skjerp i området på Konnerud. Opp gjennom årene så er det mange personer som har kommet og gått med hensyn til dugnadsinnsats og det ville ikke være riktig å nevne alle her.

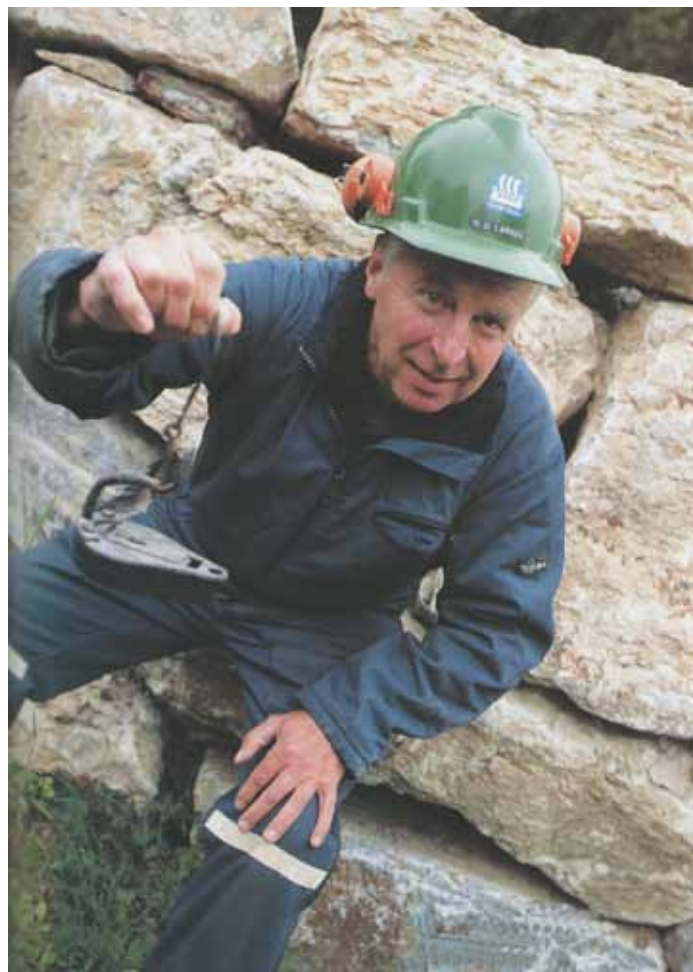
I 1979 ble det foretatt en befarings tur sammen med tidligere Bergmester i Østlandske Bergdistrikt Rolf Myhra som opprinnelig var fra Konnerud. Under denne befarings turen i Kontaktstollen så ble det spøkefullt sagt at det skulle være fint om toget nok en gang kunne rulle i stollen samt at vi kunne få anledning til å bygge et museum ved Vaskeriet. Toll Tollum sa seg enig i dette og arbeidet ble etter hvert påbegynt med utkjøring av løse steinmasser fra Kontaktstollen, det foregikk med krafse, brett og trillebår. Etterhvert ble skinner anskaffet samt vagger for stein noe som gjorde arbeidet lettere.

Det ble i de første årene foretatt en del befaringer inne i gruvene for å kartlegge de forskjellige nivåer og hva som måtte finnes der. På et nivå fant vi de gamle pumpene fra perioden Dillwyn & Co. 1863 til 1875. Disse pumpene er på nivå ca. 30 m over Kontaktstollens nivå. Videre ble funnet malmbøtter og rester av trillebårer samt meisler o.l. Dette var meget spennende oppdagelser men dessverre så var nok det meste av utstyr fjernet.

I 1984-85 ble de første bygninger satt opp etter at området var ryddet for vegetasjon, mest tømmer. Stollhus foran Kontaktstollen samt Lokomotiv og Vognhall ble reist med murstein som var hentet fra tegloven på Åserud Teglverk i Solbergelva. Vi hadde her en avtale om rivning av tegloven og tok ut ca. 15.000 murstein som ble vasket og pusset fri for sand og leire, litt av en jobb. Vi anskaffet oss den gang vår første lastebil, en gammel Volvo med kran.

Etter hvert så ble også en ny Vognhall reist med dugnadshjelp fra Milenk Mekaniska AB, Göteborg. De reiste hallen i stål og vi kledde den med tre panel utvendig samt at vi i sammen bygget en innvendig mesaninetasje i stål. Dette var i 1996-97. Bygget brukes som lager av div. museumsutstyr relatert til gruvedrift samt lokomotiver og vogner.

I år 2000 ble Hvile-Skeidehuset reist, stort sett på dugnad. Dette ble reist på de gamle murene til samme hus som var her i perioden 1905 til 1913. Innvendig kledning ble gjort av snekker. Sparebanken Øst ga oss en gave på kr. 400.000.- slik at arbeidene kunne ferdigstilles. Huset ble innredet med toalettrom samt fullt

Nils Otto Larsen i kjent positur. Foto: Reidar Halden.

kjøkken med komfyr og oppvaskmaskin. Huset brukes mye til selskaper og gir oss en fin inntekt. I 2014 fikk vi bevilget midler, kr. 30.000,- fra Lydia og Harald Lyches fond til innkjøp av nye møbler i bygget.

Kontaktstollen har igjennom årene blitt sikret med bolter i hengen. 500 bolter er brukt på de 500 m. som vi bruker i forbindelse med guidede turer med turister. Dette arbeidet ble utført av ekstern entreprenør og kostnadene gjorde at vi måtte ta opp et større lån som etterhvert ble svært tyngende. Sparebanken Øst hjalp oss til slutt med en ettergivelse av deler av lånet. Vi fikk også hjelp av et lokalt firma til å anskaffe strømtilførsel i Kontaktstollen slik at vi hadde både lys og kraft.

Skinnegangen som er av Decauvilspor veier ca. 350kg pr sporspenn hvilket betyr at vi måtte konstruere egen kran på vogn for å legge dette innover de 500 m. «Liggen», dvs. bunn måtte først graves opp og massene måtte kjøres ut da disse massene var svært dårlig som underlag for sporet. Nye pukkmasser ble så kjørt inn. Et arbeid som ennå ikke er slutført. Skinneanlegget fikk vi av Sjøforsvaret og ble demontert og kjørt til Konnerud på dugnad. Dette anlegget var opprinnelig for transport av miner på Østøya i Horten. Med på lasset fulgte også en del vogner som vi senere har bygget om. De passasjervognene som vi har, er bygget

opp på understell av disse vognene og fungerer som en del av det toget vi har til å kjøre turister inn i gruva.

Skalstad gamle Landhandel ble også vår eiendom etter at Skoger Historielag ikke ville overta eiendommen fra Drammen kommune. «Bygningen» eller «Sprengsrud» ble ervervet fra tidligere eiere til en symbolsk sum. Både Skalstad og Bygningen er belagt med begrensninger og er ikke mulig å selge. For Bygningens vedkommende så har vi et prosjekt som er i startfasen sammen med Buskerud Fylkeskommune. Dette går i første rekke ut på å registrere tilstand på bygget for så etter hvert å starte opp restaurering. Låven på eiendommen ble sikret for noen år siden.

I 1991 så gikk Grubeutvalget over til Konnerudverkets Venner og Stiftelsen Konnerudverket ble opprettet. Overtakelses kapitalen ble den gang satt til kr. 380.000, basert på de aktiva som forelå i balansen til Grubeutvalget. Det skal nevnes at Grubeutvalget hadde sitt eget styre samt sin egen økonomi i Historielaget. Beløp som har blitt overført til Grubeutvalget fra Historielaget gjennom tidene er 35.000,-

Et prosjekt som vi engasjerte oss i for å forbedre vår økonomi var rive arbeider av Lassedalen Flusspatgruver på Meheia. Her fikk vi i oppdrag av Norsk Hydro å rive hele anlegget samt støpe igjen gruveåpningene. Dette var en spennende jobb som gav oss mye utstyr samt kapital til å kjøpe oss en bedre lastebil en den vi hadde. Valget falt på en Scania 81, 1977 Model. Denne har vi faktisk fortsatt i bruk.

Arbeider som foregikk utenom Grubemuseet var reiser rundt til andre gruveanlegg. Vi besøkte gruver i Mo i Rana og Sulitjelma hvor vi blant annet hentet ut ca. 40 ton med utstyr. Vi brukte vår egen Scania lastebil og fikk låne en stor tilhenger av Nordahl transport, da var vi 18,5 m lange. Vi var to sjåfører på turen Morten Solberg og Nils Otto Larsen. Ved siden av det så reiste to mann med toget nordover og var med på å samle sammen utstyr der oppe. Vi fikk Den Norske Marine til å hjelpe oss med et landgangsfartøy for å frakte det meste ned fra Fauske til Horten hvor vi så hentet det. Bil og tilhenger var selvsagt fulle på veien sydover.

Andre gruver som ble besøkt for å hente utstyr og skinner var Glærum Kalsteingruve, eid av Hydro. Denne ble besøkt gjennom 7 helger (tur en vei var ca. 60 mil)

for å hente ut skinnegang i gruva, hente ut lokomotiver og vogner en særdeles vanskelig og krevende jobb spesielt i nabo gruva som het Sjøflott Kalksteinsgruve. Her i området fant vi også deler av et luftlokomotiv. Vi hyret en gravemaskin og fikk gravd opp dette på en gruvetipp. Lokomotivet fikk seg en tur til Gøteborg for restaurering og fremstår i dag som et av våre klenodier fra 1927.

Bygningsmassen i Grubemuseet besto for inntil i fjor også av et par brakkerigger. Disse inneholdt et mindre museum samt lager

av forskjellige ting som hjelmer, lamper etc. for guidede turer. Disse brakkene ble etterhvert i meget dårlig forfatning og ble sommeren 2014 revet. Alt utstyr er foreløpig lagret bl.a. på Skalstad gamle Landhandel.

Skalstad gamle Landhandel har i mange år fungert som julebutikk, og Skalstad damene klarte gjennom sin virksomhet å bidra med en betydelig sum (kr. 100.000,-) til restaurering av gulvene i hovedhuset. Dette skjedde på dugnad i 2013. Da ble de gamle gulvene revet og det viste seg at disse lå direkte på jordbakken med de råteskader som derved oppsto. To av gulvene ble støpt med betong mens det ene over kjelleren ble lagt helt nytt. Her var sviller og gulv råteskadet.

I 2014 så søkte vi om midler fra Sparebanken Øst til et nytt prosjekt nemlig restaurering av tak og utvendig vegger på hovedhuset. Vi var så heldige å få bevilget kr. 345.000, til disse arbeider. Taket er ferdigstilt og i skrivende stund så er arbeider med restaurering av utvendig vegger påbegynt.

Totalt fra start til og med i dag er totale bidrag inklusive egne bidrag bokført med i størrelsesorden kr 7.000.000,-

Største bidragsytere er Drammen kommune, Sparebanken Øst, Lydia og Harald Lyches fond, Milenko Mekaniska AB sammen med vårt eget inntektsbringende arbeid på ca. 1.500.000,-. Buskerud Fylkeskommune sammen med en del mindre sponsorer er også på listen.

Dugnadsinnsatsen i hele prosjektet inklusive de eksterne turer/arbeider vi har hatt ligger på ca. 110.000 timer.

Styret i Stiftelsen Konnerudverket består i dag av to personer valgt av Konnerudverkets Venner, Hans Norman Hansen og Nils Otto Larsen.

Opprinnelig så besto det gamle styret av hele 7 personer men gjennom en prosess over år så har det blitt redusert. Beklagelig vis, rent historisk sett så valgte Skoger og Konnerud Historielag å trekke seg fra sitt styreverv, noe som rent historisk sett er svært beklagelig da gruvene stross alt har sitt utspring i historielaget.

Vår virksomhet skal gjenspeile den historie som var ved Konnerudgruvene og de driftsperioder som har vært. Vi vil også presisere at vår virksomhet innbefatter arbeider med stier og veier samt skilting av disse og kulturminner både i Vaskeriområdet samt hele Konnerudkollen området.

Dette er et meget kort resyme over 40 års virksomhet hvor det er vanskelig å få med alt og vi har derfor forsøkt å finne frem de mest betydningsfulle forhold.

Skjeldrumsaga – Historielagets største dugnad og prosjekt

Tekst og foto: Reidar Halden

Det begynte med et brev fra Linda Skjeldrum datert 11. januar 2002: «Er Historielaget interessert i å restaurere den kanskje siste gårdssaga i Skoger? Dersom ikke ser jeg ikke annen utvei enn å rive den.» Saga var i dårlig forfatning. Taket måtte skiftes, det var mye råte og det elektriske var stengt av E-verket. Torde vi gå på en så stor jobb? Og hva ville det koste?

Men vi hadde en mann i styret, han var tømmermann og brant for denne saken- Øyvind Pedersen tok skjea i sin egen hånd, fikk med seg Rønnehuemannskapet og rev østsiden av taket og la nytt i 2003. Det ble stillstand fram til 2005, hvor et enstemmig styre undertegnet en avtale med Linda Skjeldrum. I det hele tatt var

vi veldig tvilende etter at Øyvind Pedersen gikk bort, fagmannen og pådriveren for dette prosjektet. Men kontrakt var skrevet, og hadde vi sagt A fikk vi jammen si B også.

Da går vi over til historien om «Skjeldrumsaga». Opprinnelig lå den nederst i «Dunkedalen», og ble drevet av vann fra «Skjeldrumdammen» via «Dunkedalsbekken». Starten var før 1890 og var i bruk til 1915. Deretter ble den flyttet til «Askebakken» rett nedenfor Skjeldrum, og i begynnelsen av 1920-årene ble den flyttet dit den står i dag. Frem til 1950-tallet ble stort sett alt sagtømmer fra de to øvre Skjeldrumgårdene skjært her. Mange hus i vestre Skoger har fått materialer fra denne bygdesaga. Helt fram til 1980-tallet var saga i årlig bruk, og av og til også i årene fram til 1998 da de siste bordene ble skjært. Motoren

Et historisk bilde fra saga i 2006 med gamlekara Jørgen Skjeldrum t.h. og Harald Springover (Johansen) som jobbet sammen på saga helt fra ungdomsårene. Begge er falt bort, men mye historie har vi tatt vare på.

som drev saga hadde to oppgaver. På vestsiden av saga lå nemlig «Skoger Kalksteinmølle» som var et aksjeselskap med mange eiere. Steinen ble tatt ut i terrenget vest for saga og var i drift fra 1922 til 1928. Et kortvarig eventyr, men motoren fungerte videre på saga fram til 1998.

I 2006 ble det foretatt en grundig befarings, da hadde jeg blitt utpekt som prosjektleder. Hadde vi tatt på oss en for stor oppgave? Men med en gjeng ja-mennesker og med fagfolk i spissen startet vi opp det som har blitt Historielagets største dugnad og byggeprosjekt.

Taket mot vest måtte bordes og plater legges. Hele saga måtte bygges opp igjen, og selvsagt i den gamle stilen. Fagmann Jens Bjørge ordnet dette på en perfekt måte. I 2007 var første byggetrinn ferdig, men hva så?

Byggetrinn 2

Det ble en to-tre års tenkepause. Hele det elektriske anlegget måtte skiftes, og ny motor måtte på plass. Skal vi sette saga i drift, eller bygge på og lage en modell?

Alt det formelle ble ordnet i denne tiden. 40-års kontrakt med Linda Skjeldrum, kontrakt med 3 grunneiere om veirett og kjøring kom på plass. Fire mann var i gang med modell av saga i snekkerbua til Oskar Hauge. I det hele tatt mange ideer var under oppseiling før vi etter hvert fikk tall på bordet for utbygging, modell, mye teknisk utsyr o s v. Dette maktet vi ikke økonomisk.

18. januar 2010 ble en selvoppnevnt komite innkalt til møte hos Linda på Skjeldrum sammen med forstmester Erik Juel, som fagfolk, Arve Hoven, som økonom og sekretær og Reidar Halden fra

Slik så saga ut før vi begynte på hovedrestaureringen i 2006.

styret. Det ble enighet om følgende: Den gamle gårdsaga skulle bevares og settes i stand til kulturelt bruk.

Først måtte det elektriske legges opp. EB la opp gratis til vegg, resten måtte elektrikeren ta seg av. Dette ble den største investeringen! Endelig klar for prøvekjøring, ny motor var på plass, sagbladet var «satt opp», så sagmester Anders Stubberud og «bakgutt» Morten Solberg var veldig spente. Sjelden har jeg sett så «lange tryner»!! Motoren var for svak, og sagbladet hoppet med svart røyk fra tømmerstokken. Men alt har ordnet seg, så nå går det så det gviner...

Dugnadsgjengen har tatt fatt på riving av taket mot vest.

Gjengen hadde fortsatt arbeidslyst, for under saga var det mye rom. Vi fikk fjernet materialer, flis og rot. Kunne dette brukes til et lite sagbruksmuseum?

I Juni 2010 satte vi i gang grunnarbeide. 11,5 tonn pukk, 20 pilarhull ned til fjell, 15 kubm tømmer fra Selvik Bruk A/S – skjært på «Gåserud Sag» i Sande. Da var det bare for amatørerne å sette i gang å kle gulv, vegger og tak med bord. Tegninger og planer var ukjent begrep, startet med ca 30kvm og avsluttet med ca 50kvm.

I år fram til åpningen 6.september 2015 er det innredningen som skal på plass og monteres.

Med ca 70 bilder i montasjer skal veggene kles under mottoet «Fra frø til plank». Bilder fra gammel tid, fram til den moderne skogsdriften. Dette tar Arild Sønstrød seg av. Det skal legges stor vekt på visuell bildevisning på lerret med nye og gamle filmer (DVD) fra skogsdrift, samt noen gamle skogsredskaper. «Det lille skogbruksmuseum» har blitt navnet på byggverket.

Skjeldrumsagkomiteen består i dag av Tom Hayden, Hans Myhre og Reidar Halden. Fra styret Linda Skjeldrum og Jan Sundby Ekeberg som sekretær, Lars Kihle fra Buskerud Skogselskap er med som fagmann. Han tenker samarbeide med skolene. De kan ha base på saga, og legge opp skogdager, turstier og selvsagt omvisninger

Dette har vært det største prosjekt i Skoger og Konnerud Historielags regi både økonomisk og i dugnadsinnsats. Hadde vi ikke hatt stor pengestøtte fra Sparebanken Øst med kr 225000,-, Sparebankstiftelsen DNB på kr 100000,- og fra Tømmerkjøpernes Fond på kr 40000,- hadde ikke dette vært gjennomførlig I dugnadstimer er det lagt ned ca 2100 timer på alle disse årene. En stor takk til alle, det har vært en stor fornøyelse å samarbeide med dere. Avslutter med dugnadsgjengen:
I 2003 var gutta fra Rønnehue med under Øyvind Pedersens le-

Det lille skogbruksmuseum under saga er ferdig for innredning. På alle veggene skal det henges opp fotomontasjer fra gammel og ny tid under mottoet «Fra frø til Plank» Her en prøve på hvordan det blir med ca. 60 bilder fordelt på 16 fotomontasjerfelte.

delse, videre Helge Furuvold, Kjell Amundsen, Gunnar Kasperen, Arne Larsen, Roar Thoresen og Egil Kristensen.

I 2005 ble den offisielle avtalen underskrevet og Reidar Halden fikk ansvaret for dugnaden fremover. Her er dugnadsgjengen som har gjort en kjempejobb: Tom Hayden, Hans Myhre, Oskar Hauge, Arve Hoven, Willi Johansen, Roger Strøm Andersen, Erling Pedersen, Ole Kr.Mortensen, Thor Jahren, Per Borge, Stein Engen, Gunnar Engen, Linda Skjeldrum, Morten Hyllseth, Kjell Roar Nilsen, Marie og Fredrik Engen og Eivin Borge.

Nå står åpningen 6.september 2015 foran oss. Vi håper og tror vi kan vise fram noe Historielaget kan være stolt av.

Jobben var ferdig i 2014 og her er resultatet.

Dagbok fra 70 år tilbake – våren 1945

Nedtegnet av Markus Johnsrud - historielagets første formann

31. januar

Russerne har de siste 14 dagene gått raskt fram over hele Østfronten og inn i Tyskland og står nå ved Frankfurt 10-12 mil fra Berlin.

10. februar

Det ble avsagt 19 dødsdommer i går og 15 nye i dag, for det meste over unge gutter. Grunnen skal være sabotasjehandlinger som foregår til stadighet rundt omkring i landet, så som sprengninger av fabrikker og verksteder og lignende. Blant de første 19 var overlegen på Ullevål og to advokater. Blant de 15 var 2 fra Skoger og 1 fra Konnerud.

19. februar

Var på Gulliksrud i ettermiddag sammen med fylkesagronomen i Finmark fylke, Nilsen. Det var meget interessant og hyggelig. Han fortalte bl.a. at hele fylket (ca 60 mil langt) og en del av Troms, var brent av tyskerne. Det var tilbake bare 5-6000 lapper på fjellene, alle andre innbyggere er evakuert sydover.

17. mars

Natt til i går var det mange sprengninger, hvoriblandt hovedkontoret for NSB's styre i Oslo og en rekke jernbanebruer. I dag 14 dødsdommer.

9. april

5-årsdagen for krigen i Norge. Men nå er det gode utsikter til at krigen snart er slutt. De allierte har nådd Kasel og Hannover, bl.a.

12. april

Drammensbruene undermineres.

21. april

Storslaget over Berlin er innledet med kamper i byens utkanter. De allierte har tatt Ruhrdistriktet og russerne Wien. Frontene i øst og vest nærmer seg hverandre.

28. april

Tyskland skal i dag ha sendt tilbud om kapitulasjon til Amerika, som skal ha svart at lignende også må sendes til de andre allierte.

29. april

Folk regner med at freden er nær forestående.

1. mai

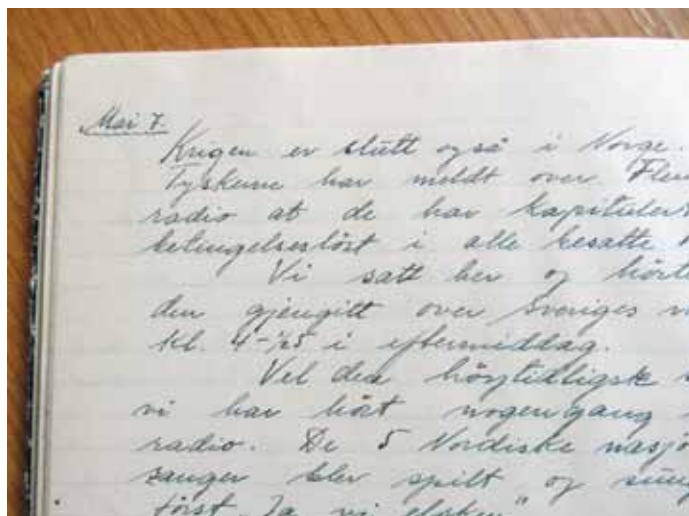
Det meldes at Adolf Hitler er død. Men meldingen om fredstilbudet dementeres. Dönitz er Hitlers efterfølger.

4. mai

Krigen er slutt i Tyskland. Riksminister Speer oppfordrer folk til å gå til arbeidet for å få jernbanene i gang og å dyrke jorda.

5. mai

Har hentet delene til radioen og fått den i sving igjen i smug. Det er veldig spennende og moro.

Faksimile fra deler av dagboken.

7. mai

Krigen er slutt også i Norge. Tyskerne har meldt over Flensburg radio at de har kapitulert betingelsesløst i alle besatte områder. Vi satt her og hørte den gjengitt over Sveriges radio kl fire – halv fem i ettermiddag. Vel den høytideligste sending vi har hørt noen gang i radio. De fem nordiske nasjonalsanger ble spilt og sunget, - først «Ja, vi elsker». Så gikk far og jeg ut og tok ned flaggstanga, fikk skjøtt sammen noen gamle snorer, - og så gikk vårt gamle, rene, norske flagg til topps. Det var det første flagg her i Østbygda, men snart kom det ene etter det annet opp bort over gårdene. Det er endeløs jubel, ikke bare i Norge, men også i Danmark og Sverige. Folk synger «Ja, vi elsker» på gatene i København og Stockholm, og kringkastingene sender reportasjer fra jubelen. Danmark har jo for et par dager siden blitt fritt, men det har vært en del kamper enkelte steder under avvæpningen av tyskerne og arrestasjonene av nazistene.

8. mai

I dag kunngjordes freden offisielt fra de allierte. Den engelske statsminister Churchill holdt tale i Underhuset. Det flagges over hele Norges land. Vill jubel i byene. Den Norske Rikskringkasting kom i gang igjen i ettermiddag. H.M. kong Haakon har holdt tale fra London, likeså kronprins Olav.

9. mai

Quisling og regjeringen har meldt seg på politistasjonen. Samme begeistring og jubel. I går kveld var vi i kirken. Den var overfylt. I dag tok hjemmefronten til med arrestasjoner av nazister. Bragernes torv er fullstappet av folk som roper hurra for hver bil med en nazist som kjører fram foran politistasjonen. Olaf Haveråen kom hjem i dag fra Grini. Fangene der har selv overtatt administrasjonen for noen dager siden. Tyskerne er fra kl 24 i går natt å betrakte som krigsfanger, og de skal være ute av byene innen fredag kveld. Man regner med 2-300.000 tyskere i Norge, og det vil nok ta tid før disse er avvæpnet og sendt hjem.

Forts. nederst neste side.

Flystyrt for 50 år siden

Vinteren 1964 styrtet et fly på Vestskauen i Skoger. Flygeren skjøt seg ut og reddet livet sitt.

Tidligere artikler av Hans Halden, 1996 og Øyvind Pedersen, 2003, bearbeidet av Tone Sverreson Ørmen

Den 19.februar 1964 et Thunderflash foto-rekognoserings-fly av type RF-84F styrtet ved Borge-setra, nær grensen mellom Skoger og Sande. Flygeren Odd Johansen hadde vært en tur i Bodø og var på vei tilbake til Rygge, da han fikk motorkutt. Flere forsøk på å få motoren i gang var mislykket. Han tapte høyde og skjønte at han måtte skyte seg ut. Når en flyger kommer i denne situasjonen gjelder det å finne et sted hvor flyet gjør minst mulig skade når det treffer bakken. Flygeren tok derfor peiling på Vestskogen. Men da han fikk øye på høyspentlinja som kommer ned i Andorsrud, begynte han å få dårlig tid. Utskytningen gikk bra, flygeren landet litt innenfor Løken.

Flyet gikk i en svak venstre sving over mot Slåttnyråsen og gikk i bakken ved Borge-setra. Gunnar Båsen fortalte den gangen at han passerte over åsen på ski fra Gutudalen til Holmen gård et kvarter før flyet gikk i bakken. Johan Bjørge holdt på samme dag å kjøre ved i lia ned mot Grytelva. Hadde flyet vært litt høyere,

Thunderflashen slik den så ut i luften.

hadde det krasjet ned i mot Gutudalen, og kommet farlig nær vedkjører Bjørge.

Flystyrten ble sett av mange

Flystyrten ble observert av folk i Skogerbygda, Signe Halden så flygeren skyte seg ut. Hun ringte sin mann Hans på politikammeret og fortalte at et fly styrtet på Vestskauen, men at flygeren hadde skutt seg ut og dalte ned i fallskjerm.

Jørgen Borge, Knut Juel, Knut Ole og Sverre Røed var de første som tok seg frem til havaristedet. På dette tidspunktet var de uvitende om at flygeren hadde skutt seg ut, så de fryktet det verste. Men Arnold Amundsen kom til åstedet og han kunne fortelle karene at flygeren var i livet, uskadet og befant seg hos Lilly og Kasper Kaspersen i Andorsrud. Han ventet på politi og overordnede fra flyvåpenet.

Øyvind Pedersen var sjåfør i flyvåpenet på Sola flystasjon fra høsten 1955 til august 1956. På den tiden kom de fleste flyene av type RF 84F nye til fotoskvadronen på Sola. Pedersens jobb var å kjøre flygere. Han hadde også stor fly interesse og fikk greie på en del ting som egentlig var hemmelig.

Flyene hadde lang rekkevidde, med full dropptanker kunne de fly til Bodø og tilbake igjen uten å tanke, og var det tåke på Sola

Rester av Flyvraket slik det ligger idag.

Forts. fra forrige side

17. mai

Barnetog og stormende begeistring kringkastet fra Oslo. Dessverre er det regnvær, men det er allikevel den største 17de mai siden 1814.

7. juni

Kong Haakon den 7de, kronprinsesse Märtha, prinsesse Ragnhild, prinsesse Astrid og arveprins Harald kom hjem til Norge i dag. Presis kl 12 gikk kongen i land efter å ha vært borte i 5 år. Et

enestående radioprogram med reportasje av festlighetene fra hele landet, særlig Oslo. En masse mennesker var reist inn til Oslo, og byen var full av begeistring. En stor dag i Norges historie.

22. juli

Utskipingen av tyskerne har tatt til fra Drammen. Amerikanerne setter sitt preg på byen.

16. august

Japan har kapitulert, og krigen er slutt.

kunne de rekke reserveflyplass. Fotoskvadronen ble noen år senere flyttet til Rygge.

På jobb i politiet

Hans Halden var på tjeneste på politikammeret i Drammen den dagen det var flystyrt på Vestskogen.

Kona hans Signe ringte og fortalte om hendelsen.

- Et fly hadde styrtet i «min skog» jeg eide ikke et eneste tre men jeg var kjentmann og rykket derfor ut sammen med Vidar Thor-kildsen og Gunnar Hansen var det om å gjøre å komme til Andorsrud fortst mulig opplyste Hans Halden i et tidligere historielags blad.

Flygeren var allerede hos Lilly og Kasper Kaspersen, de var alltid gjestfrie og nå hadde de også tatt i mot gjester som kom luftveien.

Flyveren Odd Johansen var løytnant, han hadde bare fått noen kutt i den ene handa og satt bare og ventet på sine militære overordnede og politiet. Han virket rolig, kaffe og røyk var det han trengte.

Utskytingen og fallskjerm fungerte som det skulle, han dalte ned i skogen innenfor skogstjern Løken, som ligger rett innenfor bebyggelsen i Andorsrud.

Fallskjermen hadde huket seg fast i et tre, dermed ble møte med bakken noe dempet kunne flygeren opplyse til politimann Halden.

Steinar Hansen arbeidet i skogen denne dagen, han hadde selv vært fallskjermhopper. Han så flyveren dalte ned og hastet til der flyveren hadde dalt ned.

Politibetjent Vidar Thorkildsen gratulerer flyveren.

Kartanvisning der flyvraket ligger.

- Har du en røyk på deg. Det var den første replikken flyveren hadde da han kom med etter å ha frigjort seg fra fallskjermen. Nede i Skoger var det mange som hadde vært vitne til hendelsen. Flyets lave høyde og oppførsel hadde vakt oppmerksomhet. Det ble sett at etter flyveren hadde skutt seg ut, hadde flyet lagt seg over på siden og styrtet i bakken vest for Borge-setra, nær grensen Skoger-Sande, hvor det eksploderte med et voldsomt drønn i en sky av ild og røyk.

Dagene som fulgte etter flystyrtet var det valfart inn til flyvraket, og der var det den gangen mye nytt og spennende utstyr og finne. Radioutstyr, fant en radioamatør nede i bygda noen deler som kunne brukes.

Havarikommisjon

En oppnevnt flyhavarikommisjon kom senere til området i helikopter, sammen med flyveren Odd Johansen. Men de fant ikke styrtstedet fordi det hadde snødd de siste dagene. Jørgen Borge måtte derfor tre støttende til for å vise de styrtstedet.

Vrakrestene fra flyet var tenkt fraktet ned til Gutudalen og Borge, men det ble bare ikke sånn. Bare flyets hjul med oppheng står fortsatt inntil smieveggen hos Jørgen.

En avdeling i militæret tok avgjørelsen og grave flyet ned, men det bød også på problemer. Så vrakrestene ble samlet sammen og kvist og kvast ble lagt over det, noen flydeler ble aldri funnet. Kasper Kaspersen ga seg ikke, han lette etter stolen som flyveren hadde skutt seg ut med og den fant han på Skjelsbækbrenna. Ikke langt fra stien mellom Andorsrud og demningen på Majordammen, stikk i strid med den teorien som flyhavarikommisjonen hadde.

Flyveren Odd Johansen, glemte aldri sine gode hjelpere Lilly og Kasper, han besøkte dem flere ganger senere. Hans takknemlighet kom til uttrykk ved at han overrakte dem Luftforsvarets emblem som prydet veggen i stua til Kaspersen.

Kilde: Det var ingen hemmelighet av Hans Halden 1996. En flystyrt historie av Øyvind Pedersen i 2003.

Historielagsnytt

Tekst: Per Runar Thoresen

Selv om Historielaget i år fyller 40 år, er medlemsbladet Historielagsnytt noe yngre.

Den første utgaven kom i 1982 og bladet går nå i sin 34 årgang. Den første utgaven kan vel neppe kalles blad eller avis, men det var en maskinskrevet A4-sak som styrets sekretær Olaf Rustand var ansvarlig for. På en måte kan vi si han var den første redaktøren. Den var maskinskrevet på skrivemaskin, klippet, limt og kopiert. Innholdet var stort sett informasjon fra lagets virksomhet.

I 1986 fikk vi vår første redaksjonskomite bestående av Jens H. Brekke, Odd Marheim, Anne Lise Møller-Nilsen og Aslaug Rypaas. Selv om den fortsatt var skrevet på skrivemaskin, lignet den etter hvert litt mer på et blad.

I 1993 fiffet man opp bladet med omslagside i grønn farge, hvilket gav bladet et

løft rent utseendemessig og denne varianten varte frem til år 2000. På 1980-tallet kom det ut hovedsakelig 4 utgaver pr. år med 16 sider. Fra 1990 har det kommet ut 2 utgaver pr. år, mens sidetallet gradvis har økt fra 16 til 20, 24 og nå 32 de siste utgaver.

Ny redaktør og ny tid

Mange har sittet i redaksjonskomiteen og mange medlemmer og utenforstående har bidratt med artikler opp gjennom årene. Enkelte har bidratt med særdeles gode artikler som det har vært en fryd å lese. De første 10 -15 årene ble det valgt redaksjonskomiteer uten at det var helt klart hvem som var valgt redaktør.

Jens H. Brekke stod øverst på valglisten i hele 14 år på 80-90 tallet og var vel en slags leder av redaksjonskomiteen uten å være formell redaktør. Av de som har mange år i redaksjonskomiteen nevner vi foruten Rustand og Brekke:

Odd Marheim, Anne Lise Møller Nilsen, Aslaug Rypaas, Hans Halden, Odd Steen,

Ole Kristian Mortensen og Reidar Halden som begge har betydd mye for utviklingen av Historielagsnytt.

Bjørn Eriksen, Goro Halden, Øyvind Pedersen.

I 2001 kom pressemannen **Ole Kristian Mortensen** inn i bildet og bladet fikk et betydelig løft både hva angikk utseende, trykking og innhold. Vi var da over i tekstbehandlingstiden hvor det var mye enklere å produsere denne type blader.

Den dyktige pressemannen Ole Kr. Mortensen gikk bort i 1910. **Per Runar Tho-**

Redaksjonskomiteen i arbeid: Fra venstre: Inger Johnsrud, Tone Sverreson Ørmen, Per Runar Thoresen, Reidar Chr. Hyldetoft jr, Ingvild Anita Velde. Foto: Reidar Halden.

resen kom inn i redaksjonskomiteen i 2003 og har 13 års fartstid hvorav redaktør fra 1910.

Fotograf Reidar Halden kom også inn i komiteen i 2003 og satt der frem til 2010. Han har for øvrig bidratt med kompetanse, råd og bilder så lenge Historielagsnytt har eksistert. Det er tre personer som i særlig grad har preget Historielagsnytt. Ole Kristian Mortensen, Reidar Halden og Per Runar Thoresen.

De siste årene har redaksjonskomiteen bestått av Per Runar Thoresen, Tone Sver-

reson Ørmen, Ingvild Anita Velde, Inger Johnsrud og Reidar Chr. Hyldetoft jr.

60 utgivelser og 550 artikler

En oppsummering viser at vi har hatt 60 utgivelser og ca 550 artikler. Summerer vi opp innholdet i alle disse artiklene, får vi en ganske god «historiebok» som forteller mangt og mye fra vår lokale bygdehistorie. Ja, kanskje ikke dumt å tenke tanken videre om en bok med samlede artikler.

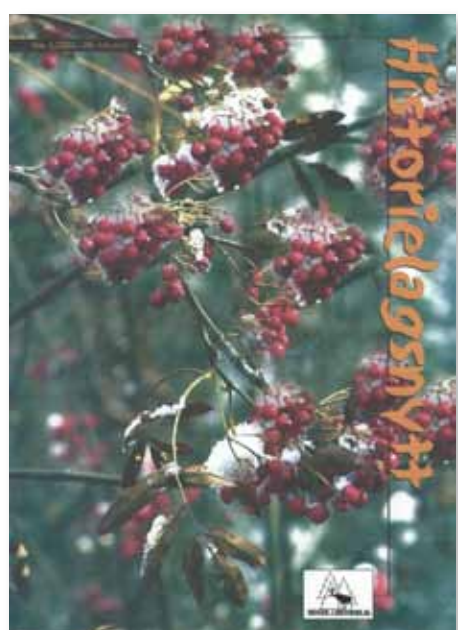
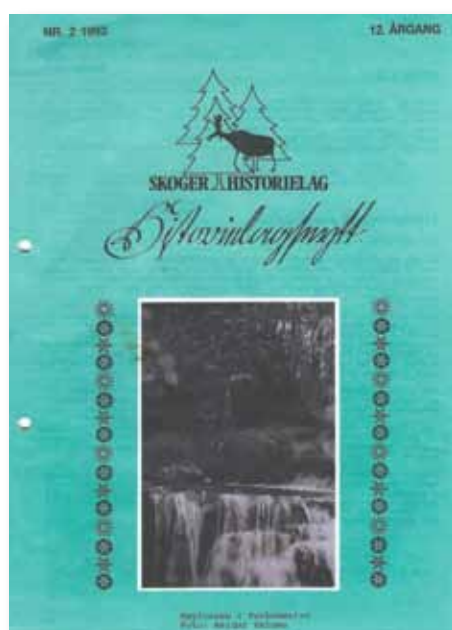
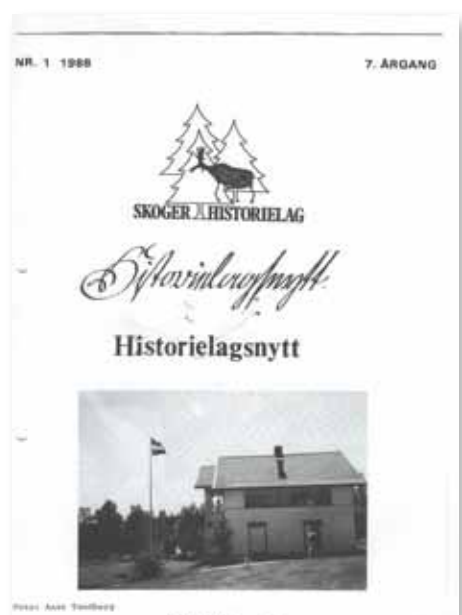
Distribusjon

Bladet er et medlemsblad som deles ut til medlemmer og mange mener, antakelig med rette, at dette medlemsbladet er ho-

vedårsaken til vårt store medlemstall på rundt 500 medlemmer.

En solid gjeng på rundt 15 medlemmer sprer bladet ut i postkassene i fastlagte roder og disse gjør en kjempejobb.

Nesten 150 av medlemmene bor utenbygds og får bladet tilsendt i posten. Det er i hovedsak utflyttede folk og yngre folk som har generasjonsbindinger til Konnerud og Skoger.

Det har vært en viss utvikling av bladet siden 1982.

Gatenavn til glede eller besvær

Konnerudsamfunnet har endret seg radikalt de siste 45 år gjennom stadig nye utbyggingsområder og tilflytting. På mange måter er kanskje ringen sluttet ved at utbyggingen som startet på Hallermoen Øst nå nærmest er ferdigstilt på Hallermoen Vest (Baklia). I mellomtiden har vi fått Lønnerudfeltet, Tollerud, Prøiserud, Øvre- og Nedre Skjelsbekk, Djupdalen, Jordbrekkskogen og Fredlifeltet ved Stordammen. Infrastruktur med kjøre- og gangveier er på plass. Men hvordan er veiene navnsatte?

Av: Reidar Chr. Hyldetoft Sr

Gatenavnkomiteen lokal forankring

Den første offisielle gatenavnkommité kom på banen i Drammen i 1866. Navneforslag ble behandlet av Bystyret. Først i 1980 ble navnet endret til navnekomiteen. Behandlingen av forslag til gatenavn ble delegert til bydelsutvalgene som fulgte et vedtatt reglement for behandling og fastsetting av gatenavn. Etter at bydelsutvalgene og hovedutvalgene ble nedlagt, er det igjen Bystyret som fatter vedtak etter forslag fra navnekomiteen og innstilling fra bystyrekomiteen for kultur. Gatenavnsetting har tradisjonelt vært gjenstand for sterke følelser og store debatter i bystyret, hvor gatenavnkommiteens forslag ofte har fått hard medfart. Utløst av bl.a. store utbyggingsfelt med nye veier har mangt et underlig og lite gjennomtenkt forslag ført til stormende debatter. Navnekomiteen er fra 1.1.1988 underlagt kulturdirektøren, og har i dag sitt sekretariat i virksomhet for kultur og fritid.

Retningslinjer for navneforslag

De lokale historielags rolle i gatenavnsaker understrekes gjennom følgende utdrag av sitat fra «Gate- og stedsnavnregistre-

Artikkelforfatteren Reidar Chr. Hyldetoft klør seg i hodet og stiller spørsmålet: «Trommeveien? Burde den ikke heller hete Deo Kiligittos vei,- større trommis enn han har vel hittil aldri bodd på Konnerud. Foto: Reidar Halden.

Deogratius J. Kiligitto (05.02.1955-06.08.2000) bodde i Sølvreven 60 sammen med sin kone Marit Anmarkrud og barna. Deo var en stor kulturformidler gjennom sitt verdigrunnlag og holdninger til forbrødring mellom folk, raser og nasjoner. Hans genuine musikalitet ble formidlet gjennom afrikanske trommer. Han har sin grav ved Konnerud Gamle kirke.

ret Drammen kommune 2007»: – Administrasjonens rolle er å forberede saker for politisk behandling. Etter dagens regelverk forelegges navnesaker for rådmannens rådgivende faggruppe i navnesaker som består av historielagsmedlemmer. Det er utarbeidet reglement for faggruppen. Erfaringene med bruk av historielagets kompetanse er udelte positive, og må fortsatt benyttes i navnesaker. Navnsetting engasjerer, og viktige navnesaker bør kunne suppleres med forslagskonkurranser, høringer. Rådmannen vil i sine interne rutiner sørge for at dette blir ivare tatt. Som i dag vil rådmannen i saker om navnsetting etter Lov om stadnamn og Delingsloven fremme innstilling til Bystyrekommité for kultur som behandler saken, og avgir en innstilling til Bystyret som trefrer endelig vedtak i navnesaker.

Kriterier ved navneforslag

1. Navnsetting bør skje slik at det skal være enkelt å finne fram til den enkelte adresse. Navnene bør være lette å bruke, lette å oppfatte riktig, lette å uttale og ikke for lange. Ved lange

navn bør det vurderes om navnet i praktisk bruk blir eller vil bli forkortet, og om dette kan medføre ulemper, f.eks. i form av forvekslinger. Gruppenavn som ikke har gammel lokal tilknytning bør fortrinnsvis samles geografisk, f.eks. gudenavn et sted, blomsternavn i et annet område osv.

2. Gjennom navnsetting bør en ha som mål å ta vare på lokal kulturhistorisk arv. Ved samarbeid med byens historielag kan en slik målsetting sikres tilstrekkelig faglig forankring.
3. Nålevende personer skal ikke benyttes i den offisielle navnsetting. Personnavn skal skrives slik vedkommende person skrev navnet sitt. Skrivemåten for offisielle navn skal følge retningslinjer gitt i Lov om stadnavn og Delingslovens § 4-1.
4. Tillegget «vei» eller «gate» bestemmes av stedlige og fone-tiske hensyn.
5. Navn bør bygge på lokal historie og passe til stedet.
6. Navn bør være lett å skrive og uttale, og ikke virke støtende eller komisk.

Gatenavn med identitet

På Konnerud er det registrert rundt 160 gatenavn definert som «kjørevei». I opptellingen er turvei, gårder, parker, områder, bruer m.v. utelatt. Før den store utbyggingsperioden de siste 45 år, ble gate- og veinavn gitt en historisk sus til det gamle gruvesamfunnet med forankring allerede fra 1646, da noen bønder på Konnerud begynte å bryte malm i Konnerudkollens østside. Eksempler på dette er; Jarlsbergveien, Grubegata (1959), og fra 1969 Malmveien, Stigerveien, Slaggveien, Ambolten til minne om gruvenes smed, samt Gesellveien som heder til de hårdt arbeidende «gesellene» i gruvene. Navnet Grubegata utløste en heftig diskusjon, idet Gatenavnskomitèens forslag var Oranveien etter gruven som lå til denne veien. Oranveien ble siden navnet på en sidevei til Grubegata, så historien ble likevel godt ivare-tatt. Jensrudskjerpet ble i 1987 satt som navn på adkomstveien fra Tolerudveien og opp til Gomperudgaten. Underveis har det «poppet» opp både planet-, blomster-, korps- og skogsdyrnavn i de nye byggefeltene. Et hederlig unntak med historisk forankring er navn på nye kjøreveier på Hallermoen Vest (Baklia): Stollen, Sjakta og Krutthuset. Dette er historiske objekter som kan knyttes til Vaskeriveien i lia ovenfor som fører til Kontaktstollen og Gruvemuseet. De nevnte eksempler er «god navnelatin» og forsterker Konneruds identitet som et tidligere betydelig gruve-samfunn. Historisk identitet blir, selvfølgelig, også godt ivaretatt gjennom veinavn knyttet til bosteder, eksempelvis; Stubberudveien, Hauanveien, Dalenveien, Damenga, Gomperudgata osv.

Besvær med Flora, fauna og planeter

Utbyggingene på Konnerud kan synes å ha medført hastverks-arbeid for navnekomitèen, idet svært mange navnebehov oppsto underveis. Gruppenavn ser ut til å ha vært løsningen. Det be-gynte med Hallermoen, hvor vi har både Tiur-, Trost-, Rugde- og Svale-, samt Jerpeveien, som ser ut til å jakte på fuglene sammen med Vargveien og Gråbeinsletta. På Skjelsbekk hylles de gamle revefarmerne på Konnerud gjennom både blå-, rød-, og sølvrev. Og litt lenger ned i terrenget har ilder-, mår-, mink-, og røyskatt sine stier og far. I Djupdalen Øvre og Nedre tar det helt av. Si-den utbyggingen på 1980-tallet har en møtt besøkende som store spørsmålstegn etter stiene Pluto og Uranus, samt Saturnringen. Men det komplette kaos er på andre siden av Djupdalsveien når besøkende skal orientere seg blant planetene Venus, Jupiter og Merkur som er navnsatt dobbelt eller trippel som veien, faret el-ler stien. Her må du enten være lokalkjent postmann, eller ha kart og kompass, for å finne frem ! Boligfeltet Løkkesvingen Øst fikk

i 1981 et helt musikkorps, da navnekomitèen vedtok navn med tilknytning til «korpsbegreper»: Korpsveien, Trommeveien, Alt-hornet, Klarinetten og Trompeten. Ved gjenopprettelse av 17.mai feiring på Konnerud må jo korpsset starte dagen her, må vite ! Jordbrekkskogens felt B fikk løst sin veinavnutfordring gjennom «bærekraftige» og kjente gruppenavn; Jordbær-, Blåbær-, Tytte-bær-, og Bjørnebærveien. Felt D fikk tresortnavn som Sølvgran, Barlind og Einer. Felt C fikk i 1981 stinavn som Kremlestien og Riskestien. På Felt A på andre siden av Vallersveien oppsto Frø-stjerneveien, Ballblomen og Tyrihjelmen. Felt F fikk rundsløyfe-veien Nypeveien, og på Felt E er Sørskogen, Teigen og Skogbry-net godt kjent for de fleste.

Felt I avslutter vår gate- og veinavnvandring på grensen mot Skoger, hvor det er valgt tre navnsatte varianter av rådyr gjen-nom Rådyrveien, Rådyrsvingen og Rådyrkroken.

Personheder mangelvare

Av rundt 160 registrerte gate- og veinavn på Konnerud er per-sonnavn mangelvare. Det er kun 6 avdøde personer som er blitt denne heder til del. Riktignok kjønnsmessig fordelt med 3 kvin-ner og 3 menn. De hedrede kvinner er: 1. Helen Kellers vei frem til Eikholtstentret. (1980) Etter den amerikanske forfatterinnen Helen Adams Keller (1880-1968) som selv var døvblind fra barnsben og ble en verdenskjent foregangskvinne for døvblinde. 2. Sophie Amalies vei fra Grubegata under Konnerudkollen til gården Fjellheim. Navnet ble satt i 1979 av gatenavnskomitèen, som ved en misforståelse hadde gitt veien navnet Bilitt to år tid-ligere. Navnet er en av Jarlsbergverkets gruver, som igjen hadde sitt navn etter Sophie Amalie som var medlem av familien Wedel Jarlsberg. 3. Eleonoras vei ble også satt i 1979 på veien fra kryss-et Grubegata/Slaggveien til gårdene Steinbakken og Helnora. Veien har sitt navn etter en av de mest kjente gruvegangene, som igjen hadde sitt navn etter et medlem av grevens familie. Hedrede menn med veinavn: 1. Erland Thoresens vei mellom Poppegårds-veien bak Konnerud gamle kirke og Glea, fikk i 1969 navn etter inspektør ved Konnerudverket. Hans nøyaktige oppteignelser er i dag en av de viktigste kilder til kunnskap om Jarlsbergverket. 2. Halfdan Larsens vei (1980) på Eikholtstenteret etter den døv-blinde møbeltapetserern fra Renskaugdalen i Lier som var ini-tiativtaker til foreningen Norges Døvblinde stiftet i 1958. Hans kongstanke om et eget senter for døvblinde- Eikholt bolig- og servicesenter- ble først realisert etter hans død i 1979. Halfdan Larsen fikk Kongens fortjenestemedalje i gull for sin innsats for døvblindesaken. 3. Hagbart Kylland vei fra Konnerudgata mot Baklia navnsatt i 1980. Veien er en del av en prosjektert fylkesvei som skulle gå fra Konnerudgata til Mjøndalen. Dens forsettelse er ennå ikke realisert. Verksmester Hagbart Kylland var det forenede Skoger og Dram-mens første ordfører 1964-1975.

Hvem var Konneruds hederspersoner?

Konnerud har ikke i sin midte hatt noen Betzy Kjeldsberg eller Erik Børresen, som begge er hedret med gatenavn nede i byen. Men Høylandet må da ha fostret noen som fortjener gatenavnheder gjennom historien, eller ? Gruvesamfunnet og objekter og steder tilknyttet dette er vel ivaretatt. Likeledes to kvinnenavn, riktignok etter gruver, men det er godkjent. Og salige Helen Keller er jo

Verdenskjent døvblind kvin-ne som fikk sin egen gate på Konnerud.

verdenskjent. Når det gjelder Hagbart Kyllands vei, går kommentarene på at Kylland aldri har bodd på Konnerud. Neivel. Og kongsnavn er det vel så som så med. Det har vært flere kongebesøk på Konnerud, men kun for en dag eller to, så tanken om å opprette et kongelig gatenavn får en la ligge. Erik Bjørnløv-Larsen har beskrevet forholdene etter at Jarlsberg-greven ga opp driften av sølvverket i 1770. I jubileumsboka «Drammen 400 år» omtaler han Konneruds ukjente industrieventyr; – *Gjennom 11 begivenhetsrike år ble det nedlagte sølvverket på Konnerud forvandlet til en levende industribedrift med spikerverk, teglverk, keramikkverksted, sagbruk, tjærebrenneri og en rekke gryn- og kornmøller. Virksomheten sysselsatte 400 arbeidere og holdt liv i et industrisamfunn på over 1000 mennesker. Bak denne største arbeidsplassen i Drammensområdet sto en kreativ og iherdig askeladd- Christen Hichman.*

Den godeste Hichman bosatte seg på Konnerud i 1780, og skapte på kort tid et lokalt livsverk fram til sin tragiske død i 1789. Om mangfoldet av industriviksomheter han bygde opp langs Verkenselva uttalte han i 1783, – *Jeg med mine ringe vilkår har i et par års tid her opprettet: En spikerhammer som jeg har kalt «Forsynshammer»;- hvor nå 6 hammere daglig går, og mange fattige finner levebrød; som og unge mennesker der ellers måtte være arbeidsledige, blir utdannet til nyttige og dugelige mennesker.* Dass war guten sein, spør du meg. Han fikk trolig mer til enn NAV fikk i våre dager, og arbeidstilbud som utdanner nyttige og dugelige mennesker er videreført gjennom Olaf Frøiland og Sørvangen. Verksveien må omdøpes til Christen Hichmans vei ! For øvrig kan det «drodles» vel og lenge over hvorfor det er så få personnavn på Høylandets gater og veier. Personlig har jeg lurt på hvorfor ikke Kåre O.E. Berntsen som falt ved Haglebuslaget i 1945 er blitt hedret med et gate-/veinavn på Konnerud. Hans medfalne Knut D. Aubert og Øyvind N. Jørgensen fra Skoger har jo for lengst blitt hedret med gatenavn på Øvre Fjell Platå (Gjerpenkollen). Men med tanke på fremtidige navnettinger av gater-/veier på Høylandet, finnes det personer med solid lokal forankring fra vår egen samtid som gatenavnskomiteen bør vurdere å innstille ved neste korsvei. Og som tidligere antydnet, navneforslag engasjerer og skaper sterke følelser og store debatter! Vi slipper debatten løs gjennom å foreslå: Ragnhild Amundsen, Olaf Frøiland, Bjørn Dokka, Olaf Rustand, Kristoffer Halden, Deo Kiligitto og Ole Kr. Mortensen.

Gangvei rundt Eikholtssenteret opparbeidet på dugnad av Konnerud Lions, og døvblinde Halfdan Larsen fikk veien oppkalt etter seg i 1980. Foto: Reidar Halden.

Kilder: Drammen Byleksikon Per Otto Borgen 2004, Skoger/Konnerud 1998. Erik Bjørnløv-Larsen, Drammen by i utvikling gjennom 400 år. Drammen kommune, Kart- og geodata Arve Jørgensen.

Vestskogdagen Søndag 31. mai 2015

MINNEBAUTAEN

Kl. 12.00: Samling ved «Vestskogjegernes minnebauta» i regi av Heimevernet.

”Ord for dagen” og blomsterhilsen.

RØNNEHUE

Inngang kr. 50,-, barn gratis.

Kl. 12.30: Salget åpner: kaffe, brus, vafler og kake.

Kl. 13.15: «Skogene mellom Drammenelva og Eikern.»
En lyrisk vandring ved Lars Aaserud.

Ta med noe å sitte på.

Andorsrudgrinda åpner kl. 9.00 og stenger kl. 17.00.

Avtal gjerne å kjøre sammen innover.

Livet på Saggravdal

Tekst: Gudrun Mathisen

I 1923 bodde foreldrene til far inne på Saggravdal på Vestskauen. De kom fra Ullern i vestre Aker. Bestefar het Kasper Andersen og han hadde vært møllekjører. De hadde visstnok en tid bodd i en stue bakom Vest-Borge også. Far, mor og jeg bodde i Svingen i Skoger. Min mor døde bare 26 år gammel og jeg var kun 2 år. Da tok far meg med og flyttet inn til Saggravdal han også. Det var min onkel Thor som bar meg på sine skuldre opp alle bak-

Avdøde Gudrun Mathiesen. (Bildet utlånt).

kene. Selv om jeg bare var 2 år kan jeg huske en episode fra den turen. Jeg hadde en fin grønn lue med røde og gule striper. Jeg mistet den på veien men sa ingen ting, så onkel måtte gå tilbake og finne den igjen. Jeg har spurt ham senere om denne hendelsen og han husket det godt. På Saggravdal hadde vi to kuer, gris og høner så vi hadde det bra.

Far slo gress innimellom steinene for vi måtte ha mat til kuene om vinteren. Om våren lauvet vi. Vi skar kvister av bjørkene når de sto grønne og frodige og det var god mat for kuene.

Saggravdal i 2004. Foto: Reidar Halden.

Saggravdal

er en gammel boplass ovenfor Grytelven. Plassen trolig ryddet ca. 1840 av fjellmannen Rasmus og hans kone Kari. Rasmus bygget en vannhjulsag nede i Grytelven og derav navnet Saggravdal. Senere har det vært mange forskjellige eiere. De siste fastboende var Kasper Kaspersen (Andresen) og hans kone Thea som bodde her med sine 9 barn fra 1923 til 1935. Anton Gravdal bodde der senere om sommeren i noen år.

Under siste krig var stedet viktig i det illegale arbeidet. Senere har det i hovedsak vært benyttet av tømmerhoggere og i forbindelse med elgjakten i Selvik Bruk.

Da må du synge

Far jobbet med å hogge tømmer. En dag hørte jeg øksehoggene og fant på at jeg skulle besøke ham. Han hadde akkurat hogd ferdig en gran og skulle skyve den over ende. Plutselig fikk han se meg komme stabbende i den samme retningen og fikk litt av et sjokk.

Da fikk jeg beskjed om at hvis jeg kommer en annen gang, så skulle jeg synge så han kunne høre jeg kom. Siden har jeg fortsatt å synge. Jeg bodde der inne i fem år og hadde ingen å leke med. Men i et hus nede ved bekken bodde tømmerhoggere og kjørere hele uken og disse ble mine kamerater. Av og til fikk jeg bli med når noen skulle innover og hente et lass med tømmer. Underveis møtte vi bestandig en med fullt lass på nedtur og da ble jeg lempet over på det lasset. Da bar det nedover i full fart. Far hadde laget en kjelke til meg, men skier hadde jeg jo ikke. Så en dag kommer Brandt innom. Da han hørte at jeg ikke hadde skier gav han far en hel 10-kroning og det var mye penger den gangen. Da ble det fine ski med kalosjebinding, så jeg savnet egentlig ingen ting. Om kvelden hørte vi på en radio far hadde laget.-et såkalt krystallapparat med høretelefon.

Far laget mye fint der inne. Skrin som han felte med forskjellige tresorter og perlemor i fine mønster på lokket. Bestemor var også meget aktiv. Det var dyrestell, husholdning, og ikke minst det å passe på meg. Om kvelden lærte hun meg all slags håndarbeide. Strikke, hekle, gimpe og broderi. Ja det hendte litt av hvert der inne på Saggravdal også.

Medlem i historielaget?

GRATIS MEDLEMSAVIS! Ønsker du å bli medlem og få dette fine bladet «gratis» i din postkasse?

Bli medlem i Historielaget for kr 200,- pr år.

Send penger med angivelse av avsender til konto: 2310.21.21554

Skoger og Konnerud Historielag
Postboks 9112, 3006 Drammen

Røysjøplassen

I kontaktannonsene står det ofte at vedkommende er glad i turer i skog og mark, og for disse kan Røysjømarka være et godt alternativ. Folk fra Åskollen, Østre Skoger og Nordre Sande har da også i alle år visst å sette pris på dette flotte turterrenget, med et uttall av stier, veier og vann. Mange av dagens turgåere kjenner nok ikke til livet som utspant seg her i gamle dager, med private hytter langs Røysjøvannet før det ble drikkevann, og serveringsstedet Røysjøplassen, som var et populært mål for søndagsturen. I dag står bare rester av husmurene igjen, og langs en tursti kan man så vidt skimte deler av en møysommelig oppstabling og bratt tilkomstvei, hvor folk har slitt den lange veien fra bygda for å bringe nødvendige varer hjem. Her forteller Odd Steen i 1992 litt om historien bak disse minnene.

*Artikkel fra Historielagsnytt nr 1 i 1992 av Odd Steen.
Bearbeidet av Inger Johnsrud*

Kveldsstemning ved Røysjø-demningen vekker tanker om svundne tider og tidligere generasjoners slit og levemåte. Tankene går 60 år tilbake til de første turer i Røysjøtraktene. Det

var i Hannas tid – Hanna Røisjø (med i) som vi omtalte henne i samtiden. Hvem var nå denne Hanna, og hvordan havnet hun her og hvordan så det ut her?

Det var Hannas far Bernt som slo seg ned her. Ved bekken mellom Røysjø og Langevannet sto ei oppgangssag, og hit kom Bernt Pedersen fra Villingstad i Røyken som sagmester. Hans kone het Henrikke, og de bygde det første huset på nordsiden av bekken i 1870. På gamle kart over området kan vi finne benevnelsen SAGSTUA om Bernt og Henrikkes hus. De hadde to barn. Edvard, som ble gift med Martine Hansdatter fra Fagerli i Lysdalen, og Hanna, født 02.09.1862.

Hanna ble gift med Hans Eilertsen Høida, og de dro til Amerika, der sønnen Emil ble født. Hanna ble imidlertid budsendt etter en tid og måtte vende tilbake for å pleie sin invalidiserte far, da moren Henrikke lå «på det siste». Nye hus var blitt bygget i 1901 på sydsiden av bekken da Hanna overtok stedet, som senere ble et kjært sted for mange skautravere. Hans Eilertsen forble i Amerika, og Hanna slo seg i lag med Kristen (Kres'n) Gunneriussen fra Lysdalen. Kristen Røisjø var med og bygde Røysjødemningen, og ble senere damvokter ved demningen. Kristen har båret mange tunge bærer på ryggen fra bygda til Røysjø, ikke minst de tunge «øl-kofferter» og parafinkanner.

En av mange Østskog-travere var Carl G. Olsen fra Drammen. I forbindelse med Hanna's 75 års dag i 1938 har C.G. Olsen skrevet en lengre avisomtale om henne, og følgende avsnitt siteres:

Sande Historielags
fotosamling nr 315

Foto utlånt av Sande Historielag.

Foto utlånt av Sande Historielag.

«Hannas boplass ligger på stulen mellom Langevannet og Røysjø. Foreldrenes hus og virke lå bare noen favner vekk. Nå er alt det gamle borte, men jeg husker godt den gamle sag og Røysjøplassen fra 1890 åra, og har mange kjære minner om de to gamle. Hannas far, Bernt Saga, som humpet omkring på ett godt, sterkt ben og ett treben. Siden mistet han også det andre benet i operasjon mot koldbrann, men tross motgang og strenge vintrer, fantes ikke den makt som fikk overtalt de gamle, seige, frie, humørfylte skogsmennesker til å flytte ned til bygden for å få det bedre.

Røysjøskogens magiske trolldomskraft har nok også bergtatt Hanna. Hun har nu bodd der i mange år og røktet sine kyr og høns, og passet på at alle hennes gjester har hatt det godt. Alt har vært pent og rent, serveringen bra, og størst av alt er den hjertelige imøtekommenhet mot alle, selv om pengepungen har vært slunken eller helt tom.»

Carl G. Olsen har for øvrig forevignet Hanna i et maleri.

Hanna døde i 1941, 79 år gammel, etter å ha drevet sin virksomhet på Røysjø i 40 år. Sønnen Emil og hustru Eva f. Bullen fra Berger flyttet opp og drev stedet en kort periode, før Emils sønn Jørg og hustru Åse overtok i 1943 og ble fastboende til 1947.

I Jørg og Åses tid ble bygningen totalt ombygget til to fulle etasjer med 10 utleierom. Kun tømmerveggene i det tidligere hus sto igjen. I 1947 flyttet Jørg med familie ned til bygda, og stedet var i noen tid kun åpent i helgene, fortsatt med Jørg og Åse som vertskap. I en tre års periode fra 1948 ble stedet leid ut til Gunnar Åsgaard, som fortsatte pensjonatvirksomheten som tidligere.

Fra 1952 ble bevertningsvirksomheten nedlagt, og stedet var ubebodd og ble senere ekspropriert av Drammen kommune i forbindelse med forberedelser til vannverktbyggingen. Bygningene ble solgt for nedrivning, men brant ned under noe tvilsomme omstendigheter i 1966. I dag er kun minnene tilbake av det liv og den virksomhet som fant sted på Røysjøplassen i ca 100 år. Men Røysjøvannet ligger fortsatt der, som en Østskogens perle.

Plassane før og nå

Tekst: Erik Grinderud

På Vestskogen på veien innenfor Rønnehue og nesten inne ved Skulkerud finner vi det idylliske stedet Plassane som eies av Selvik Bruk AS.

Skissen viser gamle Plassane slik huset så ut helt frem til 1920-tallet. Da ble bygningen noe forandret og fikk et annet utseende. Bak ser man Plassane-tjernet med gravvollen helt nede til vannet. I bakgrunnen ser man åsen foran Langetjern, og bakenfor Krokstjernåsen.

Den plassen var den eneste selveiende bruk i marka i nyere tid og et av Vestskogens perler.

De siste oppsittere her var Kristiane og August Karlsen som i 1920 flyttet herfra til Skulkerud.

I årene fra 1920 og frem til år 2000 så plassen ut slik tegningen viser. Fjøsset i midten og hovedhuset til høyre.

Uheldige omstendigheter førte til at hovedhuset i februar 2001 brant ned til grunnen, og et kulturelt minne som hadde stått nærmest uendret i 200 år ble da borte for alltid.

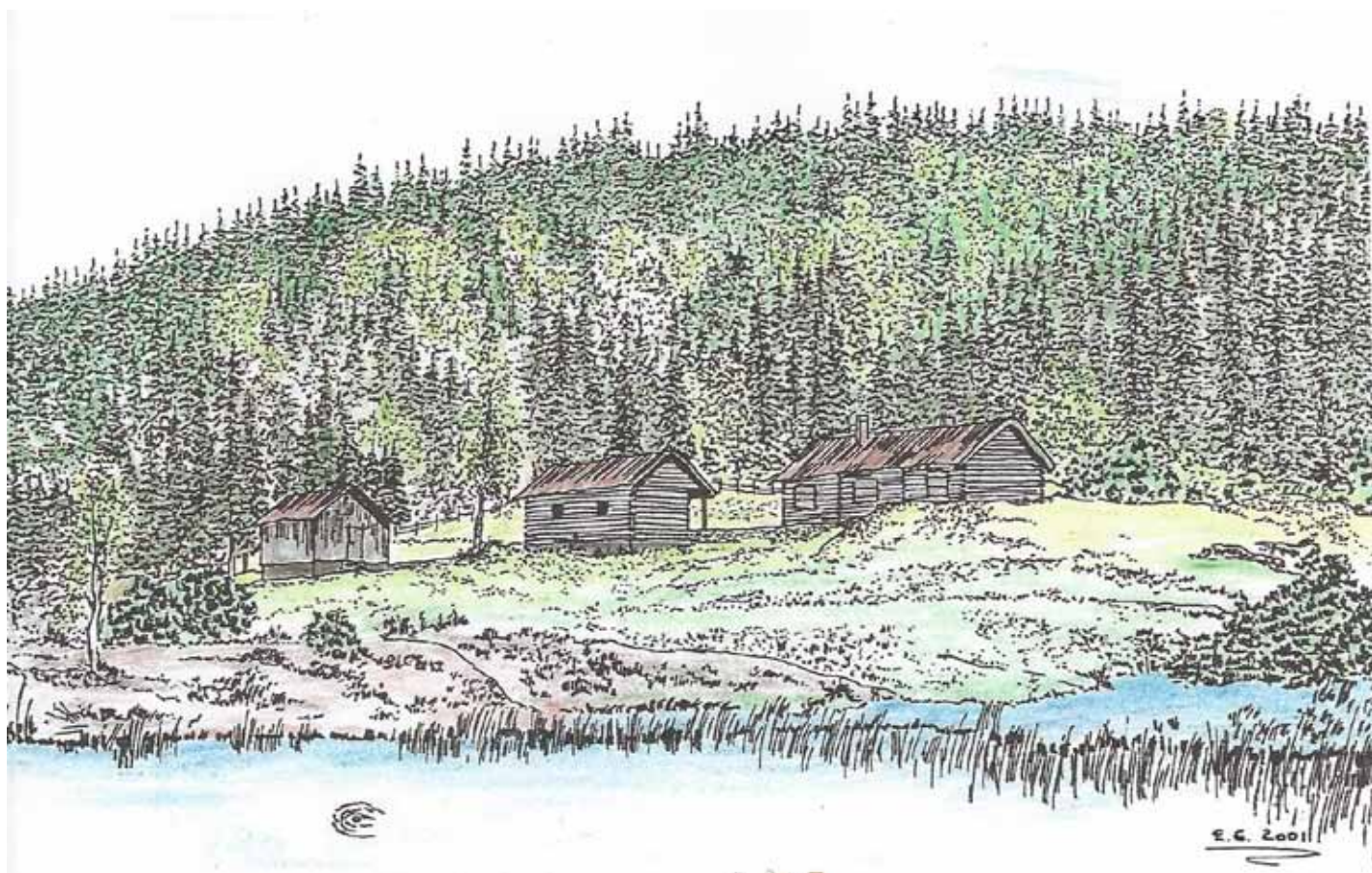
Det er i dag bare huset til venstre som er tilbake av den gamle bebyggelsen.

Huset på Plassane tatt i 1911 av Hans Jensen.

Plassen vitner om skogsfolkets utholdenhet for å overleve her inne i disse harde årene fra tidlig på 1800-tallet.

Vollene rundt plassen er mye gjengrodd og naturen har tatt tilbake det menneskene med mye slit fikk opparbeidet for å kunne overleve her inne.

Tegningen av Erik Grinderud viser hvordan Plassane så ut etter 1920.

Alle disse vollene som man ser inne på Vestskogen i dag ligger som et vitnesbyrd om svunne tider, da buskapen rådde disse disse plassene. Det er en egen forstemmende stillhet over en slik forlatt boplass / setervoll. Det kan ikke beskrives, det må oppleves.

Plassene/setrene på Vestskogen er i dag helt nedlagte men, noen bygninger står igjen. De er som regel markert med steinsettinger, hjørnesteiner etter gamle enkle buer og rester av ildsteder og en frodig hage av brennesle etter fjøsene.

Vollen ligger der som et vitnesbyrd om svunne tiders yrke og forteller sin tause saga. «I gamle dager» er blitt en begrep om alt som er uaktuelt og tilbakelagt. Men «gamle dager» handler også om oss og hvordan våre forfedre satte sine spor.

De blir borte, stien som ingen husker lenger og ingen husker lenger hvem som brukte dem.

Minner viskes ut!

Den som kan trekke veksler på fortiden og samtidig leve i nåtiden er rik.

Vi er et resultat av dagene og menneskene før oss, kanskje vi skulle tenke litt mer på dem, før vi haster videre. Til ettertanke og glede, et pusterom i hverdagen.

Fotografiet som er tatt over Plassane er fra en vakker sommerdag i juni 2014 og viser de nye bygningene på stedet og med den nye skogsveien nedenfor på nordsiden. Det nye huset etter brannen ble satt opp i 2003 av byggmester Lars Lunda.

Ved Plassane-tjernet kan man i fred og ro la tankene henfalle til de mange duggfriske morgener da buskapen dro ut på beite i lange sommerdager med sol og høy blå himmel. Da aner man den friske duft far bar og blomster som drev innover plassen. En kunne høre stillheten bare brutt av tørrvedens knitring under primgryten og en svak lyd av bjeller fra beitende kuer før det ble lyd og ståk da buskapen vendte tilbake om kvelden. Det var lyden av lokk og kauking, bjelleklang og rauting, Her inne var også regnværsdager og triste høstdager med uavbrutt silende regn som endret bekkene til elver og myrene til sjøer.

Da kunne det være trist på enslige boplasser inne på Vestskogen.

Bildet tatt av Erik Grinderud i 2014 slik Plassane ser ut idag med den omlagte veien på nordsiden av bygningene.

Bare en hund

Artikkel fra Historielagsnytt nr 2 i 1999
av Lillemor Borge.

Bearbeidet av Inger Johnsrud

Da jeg i sommer fikk se et gammelt foto av far min med en hund i bånd i Historielagsnytt, kom minnene om denne underlige hunden listende inn i meg. Den hadde nesten folkevett, og jeg kan ikke skrive om alt den gjorde som medlem av familien. De fleste hunder vet hvem eieren er, og vennskapet mellom hund og eier har vært beskrevet til alle tider. Hunden på fotot het Prins, en elghund født i året 1914.

Det hadde seg slik at far min var med i et jaktlag som leide jaktterreng på Ål i Hallingdal. De tre kameratene hadde hunder, far min bare drømte om det. Men høsten 1916 kom det en kar fra bygda til hytta en kveld, og med seg hadde han Prins. Stamtavla viste at han var født av premierte foreldre, og for egen del hadde han et diplom fra en utstilling der sto det: Grå dyrehund – Prins, 2. premie i åpen klasse. Far kjøpte bikkja, og kom hjem med et jakttrofé vi ungene ble umåtelig glad for. En ny lekekamerat ble midtpunktet i alt vi gjorde. Lærenem og klok forsøkte han å være som oss, studerte våre bevegelser og prøvde seg.

Jeg minnes godt at vi tre ungene hadde et kveldsrituale. Før leggetid tok far fela og dro i vei med en polka. Da hoppet og danset vi rundt spisebordet, rundt og rundt til vi svimlet og falt. Prins sto og gransket oss, og han forsøkte seg på forskjellig vis før han endelig fikk idéen. Han tok et kraftig tak i halen sin, beit seg fast så han ble som et hjul. Så svingte han rundt seg sjøl som en snurrebass, samtidig som han kom seg rundt bordet han også. Kom det gjester til gårds var det alltid oppvisning og glansnummeret til Prins, vi ungene ble bare statister. Han var med i all lek.

Utegjemsel, der vi tre ungene gjemte oss på forskjellige steder, er sjølsagt lett for en hund med nese. Det som var rart var at han ga seg ikke før alle tre var funnet. Kunne han telle til tre? I alle fall hadde han oversikt over ungeflokken. I akebakken vin-

terstid hadde han høysesong. Vi hadde en lang fiskekjelke med pute så vi ikke skulle gli av i farten. Fra toppen ved Åstua og forbi Andorsrud gikk det strykende, og stoppet ikke før vi var på Krenshaugene. Prins satt foran med minstemanns armer omkring seg. Jeg var passasjer, og eldstemann satt bak med styrestangen. Vel nede ga vi Prins tauet, og i fullt firsprang dro han kjelken opp mot toppen. Da vi omsider kom tustlende etter, satt han alt på kjelken, klar for en ny tur.

Mens vi lærte Prins kunster, gikk far der med bange anelser. Var det en jakthund han hadde kjøpt, eller en sirkusartist? Han hadde tatt bikkja med til skogs, hadde fyrt av noen skudd også, og da rømte Prins vettskremt hjem. Hele året sleit far med å trene. Han bandt den i et tre i håp om å lykkes, men Prins gjorde ingen framskritt. Og da høsten og jakturen til Ål var inne, måtte Prins være hjemme. Det er flaut for en jeger å ha en skuddredd hund. Først året etter tok far sjansen. Jevnt og trutt hadde treningen gått. Prins hadde vel roet seg litt, kanskje resignert, og ikke alltid forlatt sin eier og venn når det smalt et skudd. I alle fall skulle han få være med til Ål. Der hadde han ikke noe hjem å rømme til, og ville nok trofast bli hos sin eier. Men allerede første jaktdag gikk det galt. Skudd falt og elgen falt, men hvor var Prins? De lette uken til ende, uten spor. Så var det bare å melde fra til lensmannen, og reise hjem.

Det var ingen stolt jeger som fortalte om det som hadde hendt. Samvittigheten satt tungt. Hva hadde han gjort mot dyret når

han hadde prøvd å tvinge det til å bli jakt-hund? Det var jo selskaphund den var, og nå var den borte. Trøsten han ga oss var at Prins ikke kunne greie seg lenge langt inne i ville skogen. Kanskje var han død allerede og visste intet av.

Ukene gikk. Det ble snø og kulde, og jula sto for døren. Tomrommet etter bikkja lå der som en byll vi helst ikke skulle snakke om. Og da julekvelden kom, og alle var pyntet for å gå til bords, var det nok ingen som tenkte på Prins.

Da skrapte det på ytterdøra. Mor undret seg og sa at kanskje var det julenissen, og lukket opp. Inn stormet Prins med ville hyl og hopp. Gleden vi følte finnes det ingen ord for! Far min forsikret både bikkja og oss om at aldri mer skulle han krenke dyrets rett til å være slik det var skapt.

Fire år fikk Prins være et familiemedlem etter dette. Da ble han syk og måtte avlives. Han ble flådd og skinnet preparert. En buntmaker fikk sydd det inn i en filtmatte og formet det til en sledefell. Far min valgte alltid «prinsefellen» når han kjørte lettskyss. Og da hesten ble avløst av bilen, fikk prinsepelsen plass som gulvpynt på en sal på Nordby gård i Elverum. Min nevø bor der nå, og jeg besøkte stedet i sommer.

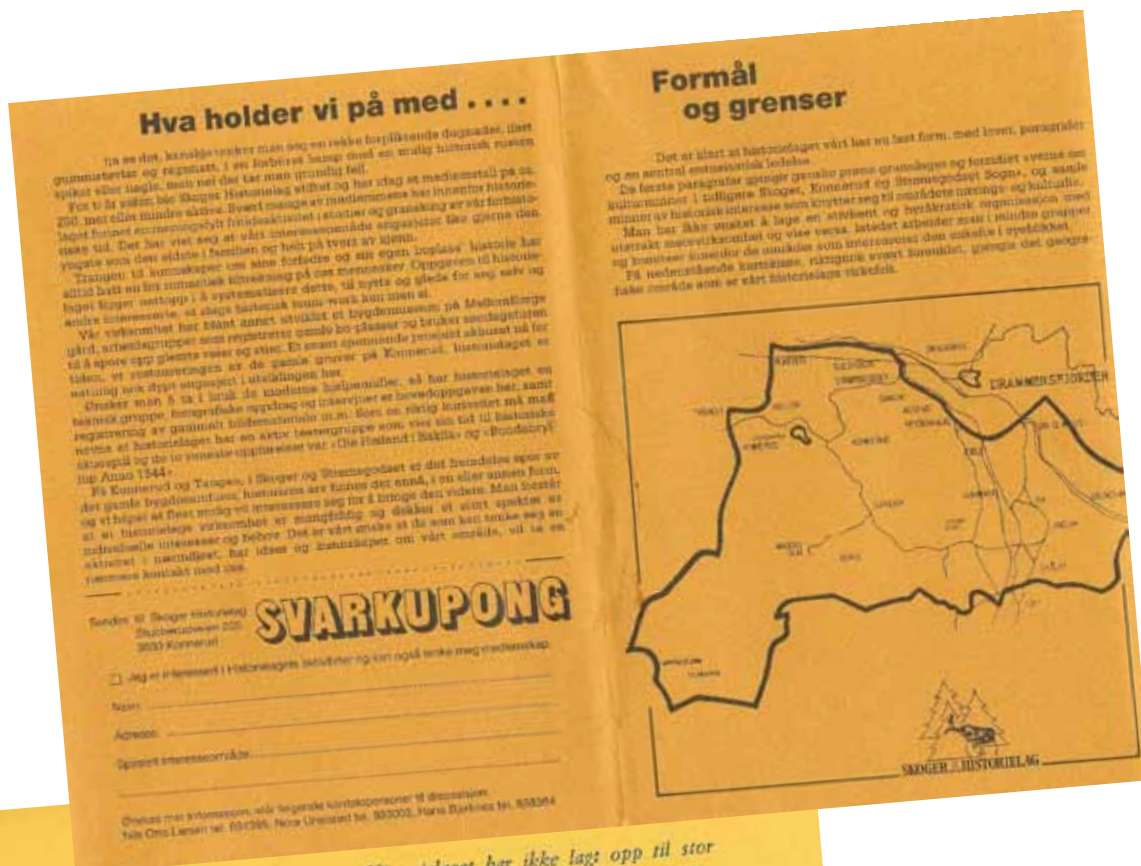
Vi søsknene snakket ofte om Prins når vi møttes senere i livet. Hele historien er jo ikke med her, det ville føre for langt. Men vi undret oss over denne julekvelden da vi ble gamle. Var det bare en slump – eller var det en styrelse at Prins kom akkurat da julen ble ringt inn.

Vi undret oss også over hvordan den hadde greid å finne veien fra Ål til Åserudkroken. Han var ikke avmagret eller sårbeint heller, etter 2 ½ måneds tur vinterstid. Greit nok å tro at noen hadde gitt den mat og husly underveis, men hvordan fant Prins retningen når han brøt opp og gikk videre?

Medlemverving

Tekst: Per Runar Thoresen

Skoger og Konnerud Historielag har et imponerende antall medlemmer og blant de største i landet. Det kan være mange grunner til det. Mange mener og kanskje med rette at medlemsbladet Historielagsnytt har en stor del av æren. Imidlertid har man også jobbet hardt for å verve nye medlemmer. Her ser dere faximiler av 2 vervebrosjyrer som ble gitt ut med 10 års mellomrom i 1975 og 1985. Hvordan de ble distribuert og spedt blant folket vet vi ikke, men brosjyrene er historiske nok i seg selv.

SKOGER HISTORIELAG
ble stiftet 29. april 1975, med virkeområde
innen den del av Drammen som
utgjorde tidligere Skoger Kommune.

Alle kan bli medlemmer i historielaget
ved å betale kontingent.

For nærmere å klargjøre hva laget står
for, gjengir vi de to første paragrafene
i lagets lover.

1
«SKOGER HISTORIELAG har til formål å verne
om kulturminner i SKOGER, KONNERUD og
STRØMSGODSET SOGN, samle muntlige
tradisjoner om liv og arbeid i eldre tid, og spre
kunnskap om fortiden i området.

2
«Dette formål søkes oppnådd bl. a. ved å samle
og registrere alle minner av historisk interesse
som knytter seg til nærings- og kulturliv til
slekter, gårder, boplasser o.s.v.»

Historielaget har ikke lagt opp til stor
møtevirksomhet, men et og annet møte
eller utfart kommer til å bli arrangert.

Noe av det første som er blitt viet
interesse er de gamle gruvene på Konnerud
og det er satt i gang registrering av
gamle jordbruksredskap. Det finnes mange
andre arbeidsoppgaver — det kan vi
forsikre — imidlertid avhenger mye av
den interesse laget blir møtt med.

Skulle du ha interesse av å være med,
ser vi deg gjerne som aktivt medlem i
historielaget.

Med hilsen
SKOGER HISTORIELAG

Bevertingssteder på Konnerud

I de seinere årene har utbyggingen gått med stormskritt og befolkningsveksten økt tilsvarende. Konnerud har i dag ingen serveringssteder. Det som ligger på Bernås- tidligere Konnerud Kafe vil nærmest heller kunne kalles et gatekjøkken. Så siste egentlige serveringsstedet var en liten kafe på Konnerudsenteret.

*En artikkel skrevet av Gunnar Prøis i Historielagsnytt nr. 2 – 2001. (Leseren må forholde seg til status i 2001)
Bearbeidet av Per Runar Thoresen*

Den gang Konnerudsenteret ble bygget ble det etablert en stor restaurant og eieren forventet selvfølgelig stor tilstrømming. Bydelen vokste raskt med flere tusen innbyggere.

Etter en stund ble det konkurs. Konnerudfolk går åpenbart ikke på restaurant. Hva kan det komme av? I 1920-30 årene hadde vi en rekke bevertningssteder her oppe. Disse betraktninger er en innledning til en oversikt over slike som jeg husker og som jeg har hørt om.

Skogvang, Lønnerud, Lyngbråthen og Fredholdt

Første stedet er Skogvang. Eieren Haugen var også drosjesjåfør. Jeg minnes kun et reklameskilt for brus eller øl som sto på en vegg som vendte mot veien. Neste bevertningssted var Lønnerud. Her var det en stor peisestue. Denne ble mye brukt, særlig om vinteren. Vi glemmer selvsagt ikke Lyngbråten, det særpregde huset i Bekkedalen.

Stedet eides av grosserer Rudolph i sin tid. Etter en stund med kafedrift ble det startet opp virksomhet med sluttede selskaper, men er i dag boligeiendom.

Så kom Fredholdt. I dag eldreinstitusjon. Dette var bygget som pensjonat og her residerte fru Moe. Stedet holdt ut til i 40-årene en gang. Fru Moe var kjent for sin store vennlighet.

St.hanshaugen, Konnerud Kafe, Skjelsbæk

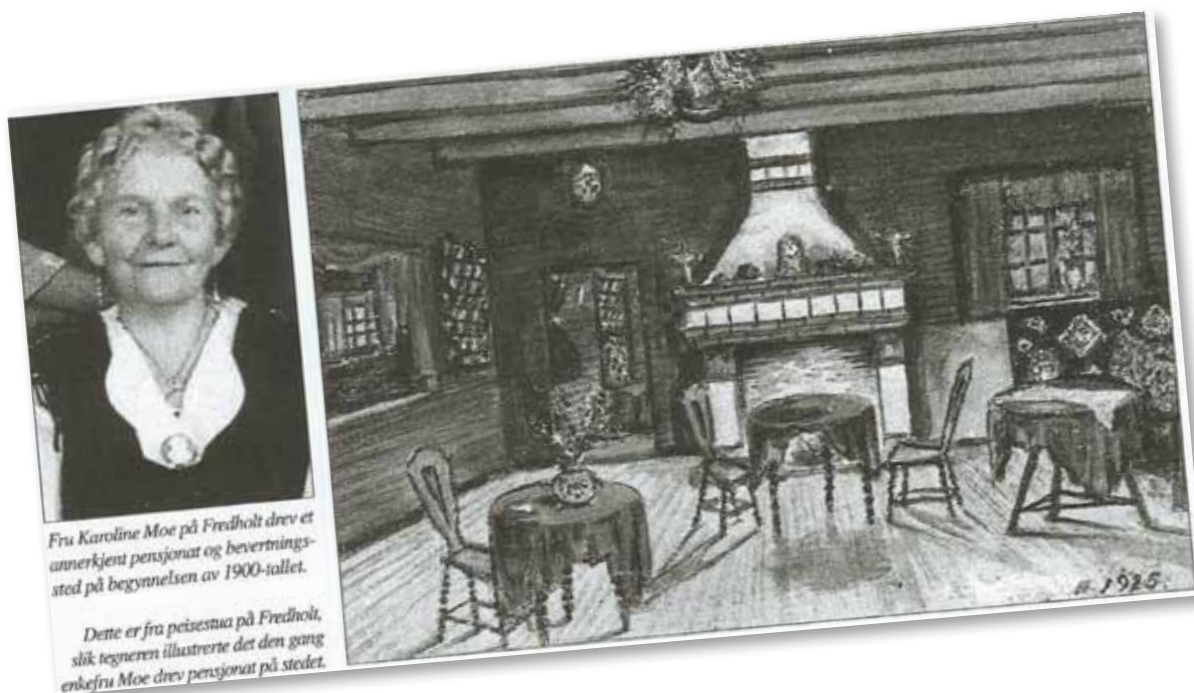
I Thorudveien ligger stedet St.hanshaugen. Her var det også servering, men husker ikke noe spesielt. Konnerud kafe ble startet opp midt i 30-årene av Agnes Kittilsen. Det var også utvalg av melk, kios og bakervarer. Bjørn Skjelsbæk overtok butikken men senere har det tidvis vært servering her p.t. pizza, taco og hamburgerbar sammen med kiosdrift.

Olaves Skjelsbæk hadde et lokale i sidebygningen på sin eiendom i dag beliggende i Løkkesvingen. Her var det også danse-tilstelninger hvor bl.a. Feleberjen og sønnen hans spilte til dans, nevnt i en tidligere artikkel i Historielagsnytt. Gjестene spiste på «salen» og danset på låven, men det må ha vært før min tid.

Stordammen pensjonat

På veien videre kommer vi til Stordammen pensjonat. Eiendommen kalles Fredli men det egentlige gamle navnet er Galås. Det ligger idyllisk til med lang standlinje til Stordammen.

Konnerud skole leide lokaler her mens den nye skole ble bygd opp igjen etter brannen i 1933. Under krigen var stedet ofte frekventert av tyske soldater, men også nordmenn hadde sine utskielser her på lørdag og søndager. I frk. Mellomdals tid ble det satt opp et dansegulv ute på eiendommen. Stedet ble senere ervervet av pelshandler Nordang (gift med Ragnhild Bernås) Nordang drev pelsdyrfarm på stedet og siste restauratør var Nora Ødegård og hennes mann Erling Wollebekk. Dette var egentlig siste bevertningssted med «rettigheter» før det ble restaurant i Konnerudsenteret mange år senere.

Fru Karoline Moe på Fredholdt drev et annerkjent pensjonat og bevertningssted på begynnelsen av 1900-tallet.

Dette er fru peisestua på Fredholdt, slik tegneren illustrerte det den gang enkefru Moe drev pensjonat på stedet.

Snippen, Turisthotellet, Kollerud, Solbakken

Rett ovenfor Skalstakrysset hadde Ruth Myrhagen sitt hjemmebakkeri «Snippen» med servering av kaffe og kaker. Så har vi endelig Konnerudkilen Turisthotell med fulle «rettigheter». Da krigen kom ble stedet rekvirert av tyskerne. På hver side av hovedinngangen sto tyske vaktposter. Hovedtrappa endte så å si ut i veibanen. Etter krigen ble stedet tatt i bruk av Europahjelpen og senere Lier sykehus. En pasient røykte på sengen og hotellet brant i 1967. Hotellet hadde også et enkelt serveringssted på Konnerudkollen. Midt i Grinderudbakken hadde Camilla Kollerud et liten kafe i noen år.

Tilbake på Hauanveien finner vi Solbakken pensjonat. I dag er det barnehage her. I mine yngre år ble stedet drevet av Ågot Bastiansen. Senere overtok familien Koppang stedet og startet pensjonat og eldreinstitusjon.

Sanitetshuset, Folkets Hus, Villmarkshuset, Skioldhytta, Sif-hytta

På Sanitetshuset og Folkets Hus har det vel alltid vært en slags serverings/ bevertningsordning.. Dette har vært til selskaper av ulik art, fester, skirenn og lignende.

Kart over bevertningssteder på Konnerud.

I de senere år har vi også fått Villmarkshuset. Vi glemmer heller ikke idrettshyttene Skiold og Sif-hytta som har helgeservering for skigående.

Konnerud's eldste landhandel rehabiliteres

Tekst: Per Runar Thoresen

Foto: Reidar Halden

Skalstad Landhandel eller Christinelund som stedet heter er i disse dager under restaurering. Det er Stiftelsen Konnerudverket som disponerer stedet og de har skaffet midler til en nødvendig oppgradering av bygningen som fra 1868 inneholdt både landhandel og privatbolig. Den nødvendige oppgradering skjer så langt vi kan se innenfor de rammer som sømmer seg for oppgradering av bygninger med unike verneverdier. På bildet ser vi

Kledningen revet under rehabiliteringen.

Skalstad Landhandleri sett fra Grubegta (arkivbilde).

hvordan tømmerveggene fremstår både horisontalt og vertikalt som kanskje er noe uvanlig.

Bygningen stod i sin tid på Brekke (like ved bakken vi i dag kaller Løvåsjordet) Det var Gullsmid H.G. Wisting fra Imjelt som kjøpte bygningen og flyttet den til Skalstad. Han startet opp i 1868 og hans datter Karoline og svigersønn A. J. Skalstad (fra Skalstad i Skoger) videreførte driften av butikken frem til 1931 da sønnen Bjørn Skalstad overtok. Han drev frem til 1956 da Torbjørn Berg fra Sagbakken i Skoger startet butikk i Grotten på andre siden av Skalstadkrysset og drev fram til 1978.

Hasselbakken var Kjell Thues paradis

Da Nitime-generalen Kjell Thue døde i 2012, 92 år gammel, etterlot han seg et rikholdig privatarkiv. Blant gamle vitnemål og ansettelsespapirer fra NRK, ligger også hyttebøker og dagbøker familien skrev i to generasjoner på landstedet Hasselbakken på Konnerud. De etterlater liten tvil om at dette var paradiset den kjente radiomannen bar med seg i hjertet hele livet.

Av: Ingvild-Anita Velde Køsling

Foto: Gustav Hansen

I bøkene har både Kjell og foreldrene, Hanna og Gustav Hansen, skrevet jevnlige rapporter om bærhøst og snødybder, lapskausmåltider og eggedosis. Nedtegnelsene bærer bud om stor kjærlighet til Hasselbakken og Konnerud.

Ett år etter farens død i 1968, overdro moren sin halvpart av stedet til Kjell. I 1981 er det hennes tur til å vandre. Hun ble 92 år, nøyaktig like gammel som sønnen.

Den 17. januar 1981 skriver Kjell Thue dette i dagboka:

«Kjære mor! Jeg takker deg for alt, også for hvad du - sammen med far - skapte heroppe på Konnerud. Du elsket dette stedet, du ofret tid og penger på Hasselbakken - et offer du ga med glede. Hasselbakken det var deg. Jeg takker deg for rike minner og lover å forsøke å føre dine tradisjoner videre.

Jeg tror - jeg vet - at alle som har besøkt dette stedet, og truffet deg - takker for hvad du - mange ganger gjennom begrensede

Kjell Thue i Postsvingen.

midler - skapte av hygge og skjønnhet her på Hasselbakken. Takk mor - her vil du alltid leve sammen med far, som også elsket dette stedet.»

I fotoarkivet til Skoger og Konnerud Historielag befinner det seg mange bilder av Kjell Thue som liten gutt. Det er faren Gustav som har foreviget sønnen, blant annet som gjetergutt på Gramsborg. Tiden som gjetergutt kommer han tilbake til i et udatert notat som ligger blant papirene hans i byarkivet i Drammen:

«Det var engang - at kuene gikk uforstyrret i Grindrubakken på Konnerud. 3 små gårdsbruk med Dagros, Littago, Kolle, Prinsterna og Litagod ruslet bedagelig med en kokett sving på halesvansen nedover bakken tidlig på morgenen og kanskje med en litt

Kjell Thue som gjetergutt på Gramsborg (Tunet på Kockergården, som er nærmeste nabo til Konnerud gamle kirke).

mer dempet sving på svansen når klokken nærmet seg 6 og jurene var fylt med fetmelk.

Hva hadde en bygutt med dette å gjøre? Jo, vi hadde et sted å være. Grinda der kuene møttes for å bli hentet hjem til båsen. Der var vi. Grinda ble åpnet, bjellekua rautet og kvigene fulgte etter. Ingen oksebasser, det var moralske tider.

16 kuer - fem til Grinderud, fire til Halvorsen og syv til Tveten. Ingen problemer - de fem første svingte til venstre, de fire neste til høyre, og resten dro innover til Tveten.»

Drammenseren Kjell Thue var en rikt begavet mann. Han ble utdannet jurist i 1947 og arbeidet deretter som advokatfullmektig hos høyesterettsadvokat Wilberg i Fredrikstad. Fra 1951 til 1961 drev han egen advokatpraksis i Fredrikstad. I 1958 ble han hentet til NRK, hvor han ble programleder i Store Studio. I 1961 ble han fast ansatt som programsekretær i underholdningsavdelingen i NRK. I 1963 ble han programleder i Reiseradioen. Han var leder av Reiseradioen og Nitimen gjennom 20 år og ble på folkemunne kalt «Nitimens far». Til sammen var han programleder for 1067 Nitimer.

Fra 1975 var han redaksjonssjef i underholdningsavdelingen. Han pensjonerte seg i 1989. De siste fire årene ledet han programmet Hoppla, vi lever.

Tross stillinger med høy status og et liv som feiret radiokjendis, glemte han aldri å verdsette de små, enkle gleder ved livet på Hasselbakken og på Konnerud. Her heiste familien flagget for å feire freden i 1945, og her feiret de påske, ofte med solid oppakning, som Kjell Thue humoristisk skriver om i hyttEboka den 17.4.1946:

«Ja, idag kom vi anstigende - eller rettere sagt bilende - med verdens mest grinete drosjesjåfør - for å installere oss for påsken. Oss, det vil si to par - Hanna og Gustav - Reidun og Kjell + Pelle (hunden). Og bagasje hadde vi med. Jeg hadde inntrykk av at det eneste som var igjen hjemme, var spisebordet og en av kaktusene. Nå er vi imidlertid vel innlosjert, og middagen - fersk torsk og rabarbrasuppe - er fortært. Været er så som så - men vi håper på

Kjell Thue med venner på Stordammen.

Kjell Thue og moren på trappa på Hasselbakken.

bedring - på sol og varme. Nytt kommunike vil bli utsendt en av de nærmeste dagene om det daglige påskeliv på Hasselbakken.»

Det skrives mye om vær og vind i hyttEbøkene, ikke overraskende berettes det jevnlig om betydelige snømengder. Her et utdrag fra påsken 1982:

«Onsdag 7. april. Etter en kort dag på kontoret og etter å ha hentet S. på Smestad ankom vi Hasselbakken i tåke og surt vær. Nesten 20 kolli ble båret inn og snart brant det på peisen. Dagen etter våknet vi til full vinter. Det hadde snedd, og det snedde (resten av dagen) og det var sterk vind. Veier føyket igjen og i Grinderudbakken hadde bilene problemer med å komme opp grunnet holke - bussen gled ut i diket. Riktig innedag med peiskos og hygge - billedinnramming - støvsuging - vask - lesing - kryssord - strikking - domino - og snemåking.»

I februar 1991 forteller han dette: «Påskevær. Sitter på verandaen med boller og kaffe. Rikelig med sne, men Oscar har gjort det fremkommelig over sin eiendom. Rengjort skap i kjøkkenbenk. Resten av musepulveret var spist opp, noe som må ha stimulert muse-nes sex-liv, for det var bygget rede i samme skap. + 8 i skyggen.»

Hasselbakken fremstår som selve paradiset i hyttEbøker og dagbøker Kjell Thue og familien skrev opp gjennom årene.

Den første 17. mai 1913

Konnerud har hatt lang tradisjon med 17. mai tog. Søstrene Klara og Gustava Wisting fortalte om 17. mai i sin barndomstid . Klara Wisting var født 1904 og døde året 2001.

Tidligere artikler av Normann Solberg og Gunnar Prøis bearbeidet av Tone Sverreson Ørmen

Det første barnetoget gikk for første gang på Konnerud 1913 og da fikk søstrene hvert sitt norske flagg som fulgte dem resten av livet. Toget gikk fra Konnerud skole, opp Askelunden gjennom Gruvegata til Zakkerhuset under Konnerudkollen, og ned igjen til skolen. Foran i toget haltet «Feleberjen» spillende på sin fiolin. «Feleberjen» het egentlig Berg, han var skomaker og bodde i ei lita stue der Statoil ligger i dag. Slik var Klara og Gustava med å skape Konnerudhistorie med et lite 17. maitog, for 100 skoleelever som bodde på Konnerud.

Før i tiden gikk 17. maitoget oppom Konnerudkollen Turisthotell. (Bildet tatt i 1914).

Et gjeng gutter på Konnerudskolen 1945: Fra venstre: Gunnar Løvås, Åge Kjell Nilsen (død), Finn Andresen, Stein Falck og Elling Eskerud (død). Foran: Bård Sommerstad Nilsen, Per Hansen og Ragnar Halden (død).

På begynnelsen av 30-årene var det 17. mai leker i nærheten av Gomperud på en plass som ble kalt Engaløkkka. Elna Stubberud født Gomperud var med på sekkeløp og eggeløp. Løkkka var svært ujevn så det ble mye knall og fall. Hun husket også at de hadde med niste hjemmefra og at maten i anledning dagen skulle være ekstra god, men det var i de harde 30 årene. Hun mintes også at de samlet seg på Lønnerudsletta, barn og voksne og hadde det moro. Det var ei peisestue i Lønnerud som hun fortalte at det var kaffe og en kakebit for store og små, disse barndomsminnene fortalte hun om til Gunnar Prøis.

Fiolinen ble senere byttet ut med trommer og da var det broren Jon Wisting og Gomperud som gikk foran i toget.

Konnerud skole hadde tre lærere som tok seg av organisering og feiring av nasjonaldagen. Jørgen Gomperud slo på tromme foran i toget, trommen var innkjøpt av skolen og utgjorde den gangen det eneste musikalske innslaget på nasjonaldagen. Elevene samlet seg og stilte opp klassevis før avmarsj. Ruten gikk nå fra skolen opp til Konnerudkollen Turisthotell. Da toget passerte Skalstad landhandleri, sto Bjørn Skalstad og delte ut appelsiner til alle i toget. Litt senere smalt det fra en salutt som August Gundersen stod for. Men den største opplevelsen som Gunnar Prøis husker var innkkomsten til hotellet.

- Der sto Sofus Jensen og tok oss imot på trappen. Jensen var født dansk, men hadde stor sans for nordmenns feiring av nasjonaldagen. Han bød alle inn i en romslig resepsjon, hvor et bord var dekket med brus og kaker, fortalte Gunnar Prøis til Historielaget i 1996.

Fra hotellet gikk toget tilbake, over Hauanveien, om Bekkedalen, Gråbeinsletta og til kirken.

Ved Gråbeinsletta i nærheten av lekeplassen bodde det den gangen en kar som var lam, han ble kalt «Krabbe-Johan».

- Vi stoppet ved gjerdet hans og sang for han, vi så han koste seg og smilte og lo, et hyggelig innslag i feiringen som sikkert flere kan huske, fortalte Gunnar Prøis.

Den gangen var det ikke flere i barnetoget enn at alle fikk plass inne i kirken. Etter alle hadde vært i kirken med sang og tale, gikk toget tilbake til skolen. Der var det rigget til med bord og stoler, en liten kafeteria hvor de voksne koste seg og traff gamle kjente. Folk en sjelden så i hverdagen, møtte opp denne dagen, for 17.mai var den store dagen på Konnerud.

Først på begynnelsen av 1950 årene fikk Konnerud sitt eget musikkorps, og noen år senere ble det startet et skolekorps.

Gunnar Prøis var med i 17.mai komiteen på Konnerud, det kom tidlig forslag om at feiringen av 17.mai burde foregå i Drammen. Lignende forslag ble vist stilt fra tid til annen. De som stiller slike forslag var vel nyinnflyttede til bygda og var uvitende om den lange tradisjonen av feiring av 17.mai på Konnerud.

- Slike forslag blir jeg personlig nesten stum av og tankene mine går tilbake til de mange vellykkede 17.mai feiringene vi har hatt helt frem til i dag, skrev Gunnar Prøis i 1996.

Konnerud hadde eget 17.mai tog fra 1913 og til og med 2003.

På høsten 2003 ble det diskusjoner igjen og en avstemming på skolene på Konnerud. Flertallet ville da ha 17.mai toget i byen. Det ble mange diskusjoner fordi barnehagene ikke fikk være med på avstemningen og resten av folket på Konnerud som ikke hadde barn på skolen.

Men toget ble flyttet til byen og skolene skulle lage et bydels tog på ettermiddagen, flere har i etter tid jobbet for å få 17. mai toget tilbake, kanskje noen klarer det en dag!

Kilde: Gunnar Prøis og Normann Solberg

Dobbelt feil

I forrige utgave hadde vi med dette bildet tatt av Olaf Rustand. Poenget var å vise fram den gamle bussgarasjen på Gramsborg.

Bildet viser Øyvind Rustand med datteren på armen. Damen i frakk var (trodde vi) hans kone Ragnhild som vi benevnte født Thorsberg. Ragnhild vokste opp på Thorsberg en stor del av sitt liv, men er selvsagt født Gomperud. Noen i Rustands familie mener dog at det ikke er Ragnhild som vises på bildet Hvem det er vet vi ikke. Kanskje du vet det?
Redaksjonen beklager begge feilene.

En galopperende hverdag

“Hvem er han fyren som står ved siden av Fretheim’n der oppe’a?” ropte en skøyer en gang under en løpsdag på Øvrevoll. Jacob Hveding Fretheim rødmer nesten ennå når han forteller om hvor flau han ble den gangen han i egenskap av formann i trenerforeningen fikk den ære å hilse på Kong Harald, og sto på tribunen ved siden av majesteten da denne kommentaren runget utover, selvfølgelig til allmenn latter.

Tekst: Inger Johnsrud

Selv om det var en morsomhet ment på Jacob Fretheims bekostning, så er nok Fretheim-navnet like kjent i galoppmiljøet i Norge som Kongens. På Eik gård i Skoger går det i galopp hver eneste dag. Hestesport-interessen startet allerede hos Jacobs farfar. Han drev med varmblods travere og kjørte løp med dem, parallelt med at de gikk i arbeid på gården fram til traktoren gjorde sitt inntog i jordbruket. Da faren (Bo) overtok gården, startet han opp med fullblods galopphester, og denne driftsformen videreførte Jacob da han overtok i 1984. Felles med far og farfar har han også navnet, så her er det lett å gå surr i hvilken Jacob det er snakk om. 4. generasjon, datteren Marie, har allerede i mange år vært sterkt inne i galoppmiljøet, hun også.

Dagens Jacob startet sin hestekarriere som amatørrytter, og han ble Champion i 1962, 1969, 1970 og 1971, men dette er noen kilo siden, ler Jacob. For rytterlivet er et liv for de småvokste som klarer å holde vekta nede. For en profesjonell rytter bør vekta ikke være over 55kg, helst mindre, så de fleste norske menn er for storvokste for dette livet. En amatørrytter bør helst ikke over 60-65kg.

Som profesjonell trener har han tjent inn 25 millioner opp gjennom åra. Av dette får trenerne og jockeyene en bonus på 10% hver. Tidligere hadde han opp til 17 galopphester på stallen, men nå har han redusert til 7, hvorav én er hans egen. Den største løpspremien stallen på Eik har hatt på en dag var på over 600.000,- med den lokale hesten Baccalao som vinner. Det er sånt en husker godt, forteller Jacob.

Marie startet i sitt første løp som amatørrytter da hun var 18 år. Siden ble hun såkalt lærling i 3 år, og har nå vært profesjonell rytter (jockey) i 15 år. Hun har startet i 1500 løp, og vunnet i 165 av dem, som er en vinnerandel på over 10%, og det er hun fornøyd med. Den største premien hun har ridd inn på ett løp var på 235.000,- i en Breeders Sprint på Øvrevoll, og til sammen har hun ridd inn godt over 8 millioner. Hun har full dags jobb som hestetrener, først noen timer hos faren og deretter hos Rune Haugen og Stall NOR på Hanevold. I tillegg må hun selvfølgelig trene seg selv, mest med løping for å holde vekta nede. Beste treningen er egentlig å ri masse, sier Marie, for da bruker vi så mange forskjellige muskler.

En vanlig hestedag på Øvre Eik begynner klokka seks på morran. Alle hestene er ute tre ganger i løpet av dagen. De går først en halvtimes tid i en såkalt walker, eller skrittemaskin, hvor hestene får mosjon uten at noen trenger å ri dem. Deretter ris de en treningsrunde på en vei som løper langs hele eiendommen. Til slutt er det fri utfoldelse i paddocker, dvs innhegninger hvor hestene kan nyte dagen og utsikten et par timer. Det kan vel hende de er mer opptatt av plagsomme insekter, skummelt lauv og andre ting som rører på seg i stedet for utsikten, hestene. Men det er i grunnen synd, for fra tunet kan du skue fritt ut over østre Skoger, Gjerpenområdet, Nordbykollen og deler av Drammensfjorden, der gården kneiser flott på en høyde over Kobbervikdalen.

Hesteeier og trener Jacen Hveding Fretheim sammen med datteren Jockey/trener Marie Fretheim. Foto: Reidar Halden.

Hos Jacob får hestene godt stell, og de får drive med det de er alet opp til og som de elsker, nemlig å løpe! Disse hestene, som er engelske fullblodshester, er ikke vant til å stå stille, de vil løpe, LØPE! Så da fotograf Halden ville at den firbente fotomodellen skulle stå stille og vise fram sin beste profil, hadde modellen overhodet ikke sans for den slags kjedeligheter. Likevel blir jeg møtt med rolige, om enn litt likeglade blikk når jeg får hilse på og ikke minst blir luktet på av de langnesete inne i stallen. Men uten gulrot eller andre tilbud har jeg ingen interesse for dem.

Interessen fra de tobente for hest, derimot, har vært og er stor i Skoger. Det faktum at bygda rommer to store ridesentre, to galoppstaller og mange stallplasser rundt om på gårdene, viser et unikt hestemiljø. Galopphestene i Skoger har også gjort seg stort bemerket på Øvrevoll og i galoppmiljøet for øvrig, og norsk-trente galopphester har dominert resultatlistene i Skandinavia. Miljøet i Norge er lite, men oppdretterne er dyktige. På verdensbasis er derimot galopp blant de 3-4 største sportsgrenene, og det er snakk om enormt store investeringer. Som eksempel forteller Jacob om verdens for tiden mest verdifulle galopphest, Frankel, som er verdsatt til 1 milliard kroner. Den har vunnet overlegent

alle løp, og en bedekning fra denne hingsten vil derfor koste deg ca 1,6 millioner. Den eies selvfølgelig av en prins fra Saudi-Arabia.

Det dreier seg om litt andre summer for hestefolk flest. Likevel må man regne med å legge ut mye penger hvis en vil kjøpe seg en engelsk fullblodshest, og skal du ha en ferdig topphest som kan konkurrere internasjonalt, kan det være snakk om mange hundre tusen. Jacob tror derfor det blir slutt på den snart 100-årige tradisjonen med sportshester på Eik når han gir seg og Maries søster, Cathrine, overtar gården. Kostnadene blir etter hvert for store i forhold til inntektene. Men på spørsmål om hvorfor de valgte dette galopperende livet, kommer det kjapt fra Marie at galopp jo er hestesportens Formel 1! Alle hester vi har fått inn her fra andre staller har blitt bedre, supplerer faren. Og tenk deg den tilfredsstillelsen når du har trent en unghest fram til å bli en av topphestene, også internasjonalt!

Begge er enig om at de har vært heldige som har kunnet ha hobbyen sin som jobb. Og det er visst sant som småjentene gjerne hevder: HEST ER BEST!

Da bikkja ble pusset opp

Tekst av Øivind Pedersen (Artikkelen stod i nr 2-2002)

På slutten av 1930-tallet fantes ikke noen tilrettelagte aktiviteter for barn, en måtte finne på noe sjøl. Det kunne av og til by på problemer å finne på noe som ikke var ugagn og noen ganger kvalifiserte til juling. Dette med juling som straff var ikke uvanlig på denne tiden og det var nok steder hvor bjørkeriset hang godt synlig så det skulle ha en avskrekkende virkning. Bror min og jeg var 6-7 år gamle og var av det oppfinnsomme slaget. Det kunne nok skrives mye om det men vi nøyer oss med den gangen vi malte bikkja til en av naboene.

Vi var alene hjemme og fant ut at lekebilene trengte oppussing. Maler og koster fant vi i kjelleren og begynte å male ute ved husveggen. Da kom bikkja som var på sin faste runde på dyngene i Svingkroken for å undersøke om det var noe spiselig å finne. Hvem som fikk ideen at bikkja trengte oppussing huskes ikke, men den ble raskt utstyrt med blå bles i panna, blå ører og ellers droplet før turen gikk videre. Da folk i nabolaget fikk se bikkja gikk mistanken i en bestemt retning. Da vi senere på dagen var innom en nabo og ble spurt om det var vi som hadde malt bikkja, ble vi redde og stakk til skogs. Men da det begynte å mørkne gjemte vi oss i vedkjelleren på skolen. Vi hadde vært med Martin Halden og lempet ved, så vi visste at vinduene sto oppe. Men da mor Hilda kom opp i skolegården og ropte Erling og Øivind var det to spake karer som krabbet ut av vedkjelleren. Det kan nok

Tegning av Oscar Hauge.

hende at en og annen tåre trillet da. Hun fortalte at hun hadde fått tak i bikkja og skrubba den med grønnsåpevann uten at det hjalp så mye. Den løp nok rundt en god stund før den fikk sin naturlige farge tilbake.

Historielagets Tillitsvalgte

Tekst: Per Runar Thoresen

Formenn (ledere)

I historielagets 40 – årige historie har vi hatt 9 forskjellige ledere. Vedtektene ble modernisert i 2014 slik at formenn ble erstattet av leder.

Markus Johnsrud	1975 - 80	6 år
Nils Otto Larsen	1981 - 90	10 år
Arild Sønstrød	1991 - 95	5 år
Jean Lorange	1996 - 99	4 år
Toril Naper Hauge	2000 - 03	4 år
Ole Kr. Mortensen	2004 - 09	6 år
Tone Sverreson Ørmen (fung)	2010	1 år
Arve Hoven	2011 - 12	2 år
Hanne Elisabeth S. Fretheim	2013 - 14	2 år
Hanne E. Fretheim	2015 (gj.valg)	?

Det startet med en leder fra Skogerbygda og etter mange Konnerud-ledere er vi tilbake i Skoger igjen uten at det har hatt noen stor betydning. Mange av Konnerud-lederne har hatt stor sans for eller tilknytning til Skoger. Styret har et felles ansvar for at aktiviteten i begge bydeler ivaretas og så langt synes det å ha vært en fin balanse.

Vi skal ikke driste oss til å vurdere de enkeltes innsats, men konstaterer at Nils Otto Larsen har den suverent lengste formannsperioden.

Styret m.v.

Avdøde Nora Unelsrød har hele femten års fartstid i styret og kan vel kalles «serveringsdronningen» med noen tusen kaffekopper på samvittigheten. Femten år ble det også på Reidar Halden i forskjellige roller i styret. Av andre med lange fartstider i styret (10 år og mer) nevner vi: Henry Mathiesen med 10 år som nestformann, Olaf Rustand med 11 år som sekretær, Randi Raaen som er inne i sitt 11 år som kasserer og Per Runar Thoresen med 11 år hvorav 9 som sekretær. Vi nevner også varamedl. Karin Johansen og Hans Halden med h.h.v. 13 og 10 år som varamedlem. Revisorerne er jo «sesongarbeidere» og som regel solide og staute folk. Det bekreftes ved at Hans Gundesø er inne i sitt 16 år som revisor. Tett bak følger Solveig Steen, Hans Jørgen Hansen Steen, Margit Halden og Torbjørn Bomann. Andre «sesongarbeidere» er folk i valgkomiteen men har sjelden holdt så lenge ut som ovenfor nevnte.

Når det gjelder tillitsvalgte i de forskjellige grupper og komiteer, så henviser vi til gruppenes egne omtaler.

Tone Sverreson Ørmen.

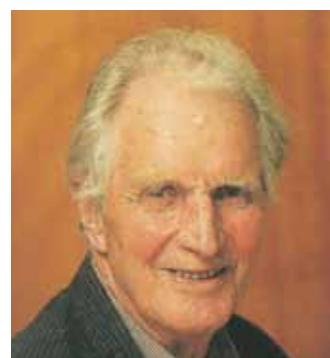
Markus Johnsrud.

Nils Otto Larsen.

Arild Sønstrød.

Jean Lorange.

Toril Naper Hauge.

Ole Kr. Mortensen.

Arve Hoven.

Hanne Elisabeth S. Fretheim.

Årsmøtet 2015

Tekst: Per Runar Thoresen

Foto: Tone Sverreson Ørmen

Det er lang tradisjon for å holde årsmøtene på Skogvang, men det var lenge siden forrige gang. I år var vi tilbake igjen og medlemmene benyttet sjansen med et godt besøkt årsmøte hvor ekstrastoler måtte settes inn. Slik bør det jo være når foreningen fyller 40 år.

Lederen Hanne Frethein ledet det hele med godt driv og humør. Ekstra rasjon med bløtkake til kaffen skapte god stemning og loddosalget gikk over all forventning. På møtet fikk vi en eksklusiv smakebit av filmatiseringen av Skogersangen som for øvrig vil bli lagt ut for salg.

Den formelle delen med beretninger og regnskap gikk smertefritt. Tone Sverreson Ørmen og Per Runar Thoresen fikk blomster og hyggelige ord som takk for innsats i styret og redaksjonskomiteen. Linda Skjeldrum rykket opp til fast styreplass og Steinar Knutsen overtok hennes vararolle.

Til ny redaktør av Historielagsnytt (f.o.m. høstnummeret) ble valgt Bjarne Dramdal Erichsen. Ekstra rose til medlemmer som feiret medlemskap fra oppstarten.

Hans Haveråen til venstre og Per Runar Thoresen var tidlig ute med å sikre seg en godbit av bløtkaken.

Årsmøtet påskjønnet «gamle medlemmer» med en rose, Gamle ser de jo ikke ut til å være men medlemskap fra oppstarten har de holdt vedlike hele veien. Fra venstre: Reidar Halden, Bjørg Halden, Hans Haveråen, Rolf Madsen, Inger Johnsrud, Goro Halden og Jan Ekeberg.

Skoger Gamle Kirke

Kilde: Diverse kilder i Wikipedia
Bearbeidet av Per Runar Thoresen

Som mange andre middelalderkirker i Norge er Skoger gamle kirke bygd på et svært synlig sted i landskapet. Den regnes å være fra rundt 1200-tallet.

Nærmeste gård, Hanaval, har avgitt jord til kirken, og bondens dåp kan ha vært årsaken til at den ble reist nettopp her. Kristendommen var velkjent i dette området før slutten av det 10. århundre, og muligheten er til stede for at det stod en trekirke her før oppførelsen av den nåværende kirken. Enkelte andre mer mystiske forklaringer på kirkebyggingen har også vært fremsatt. Uansett har kirken et spesielt trekk ved seg som den har felles med kun en kirke til i Norge. Den er bygd over en vannkilde. Den andre kirken er Nidarosdomen. Kilden ligger sannsynligvis under alteret, og den har i løpet av århundrene forårsaket store problemer med råtne bord.

Bygningen

Kirken har et langt smalt skip og et smalere rett avsluttet kor. På nordsiden av koret er tilføyet et sakristi av tømmer med en dør til koret. I korets sørmur er en portal, mens skipets sørportal er

gjenmurt. Det er bygget et våpenhus foran skipets vestportal. Materialet bygd av omtrent 1200 tonn stein. Steinen ble antakelig ikke tatt ut i nærmeste nabolag. Ingen tydelig forekomst av stein til murerarbeid ser hittil ut til å finnes her. Steinen er sannsynligvis fraktet fra de bratte åsene i Mælen noen få kilometer unna. Tidlig i det 17. århundre, nærmere bestemt sent i 1620-årene, ble det utført en grundig restaurering. Altertavlen, prekestolen og galleriene kom til på den tiden. Sakristiet på nordveggen, som senere også tjente som et møterom for kirkevergene, er fra tidlig i det 18. århundre og noe eldre enn treportalen ved hovedinngangen. Det er blitt fortalt at møtene varte veldig lenge etter installasjonen av ovnen. Det virket som om kirkevergene, som var vanlige bønder, foretrakk å sitte der og fortelle historier i stedet for å være hjemme og passe gården. Den gamle taktekkingen av tre ble erstattet med hollandsk glasert takstein i 1652.

Brann

Natten til 21. juli 1748 ble kirken truffet av lynet. Takket være hardt regnvær tok det ikke fyr i kirken. Taket ovenfor midtskipet ble ødelagt, og det måtte bygges nytt. Greven som eide kirken manglet penger og ba kongen i København om støtte. Han fikk et positivt svar, og taket ble reparert, delvis ved ombruk av det gamle tømmeret. Kirkeklokken fra det trettende århundre overlevde og ble supplert i 1754 med en ny klokke med dypere lyd. Klokken er importert fra Nederland. Kongen ervervet kirkene under reformasjonen i 1537. På grunn av stor gjeld etter den store nordiske krig 1700 – 1720 solgte han kirkene i 1723. Den lokale greven måtte kjøpe den. Han innså snart at inntektene fra kirken var for lave til å dekke omkostningene (i tillegg til et visst kirkegods eide kirken syv kuer og solgte melk, smør, osv.) I 1754 solgte han til slutt kirken til sognets bønder. Hver av dem måtte betale i henhold til gårdens inntekter. Kyrne ble solgt i 1885. I dag eies kirken av den lokale menighet.

I 1820-årene gikk kirken igjennom en stor overhaling. Vinduene ble gjort større og sidealtrene inne i kirken ble fjernet. De var synlige i 1770. Våpenhuset ved hovedinngangen ble også reist på det tidspunktet. Klokketårnet ble rekonstruert i 1829 som en del av overhalingen. Kirken ble tatt ut av regulær bruk i 1886. Men den har blitt holdt som reservekirke og blir brukt ved spesielle begivenheter. I 1926, 1972–1973 og 1999–2001 ble det utført store restaureringer. Klokketårnet står fremdeles overfor en siste restaurering. I dag blir kirken brukt som sommeren til alle typer tjenester unntatt begravelser.

Interiøret

Mesteparten av interiøret stammer fra overhalingen i 1620-årene. Galleriene med ornamentene og frontmaleriene, altertavlen og den tidlige prekestolen er alt sammen datert 1631.

Altertavla

Altertavla er ganske tradisjonell, med Guds øye som ser hele verden og heraldikk og ornamenter som var vanlig på den tiden. Altertavla ble restaurert i 1753.

Døpefonten

er en furukubbe, antagelig fra middelalderen. Skikken med dåp ved fullstendig nedsenking ble oppgitt på grunn av klimaet, og

Historielaget og kirken

Etter oppstarten av historielaget i 1975 ble fokus i første omgang viet nye og store prosjekter som, bygdemuseet på Borge, Gruvedriften på Konnerud, innsamling av bilder og kartlegging av boplasser.

Skoger gamle kirke er jo en historisk perle i vårt nærmiljø og det var ikke unaturlig at historielaget også viet oppmerksomhet rundt denne kirken.

Omvisning

Flere medlemmer av historielaget var interessert i kirken og på flere årsmøter ble valgt guider som var disponible for personer og grupper som ville bli nærmere kjent med kirken.

De mest toneangivende av disse var, Ellen Hagen, Inger Hyllseth, Harald Hindhamar og Jean Lorange. Lorange var i sin tid formann i Historielaget og som arkitekt var han også veldig opptatt av kirkens arkitektur.

Omvisningen gjaldt skoleklasser, ulike foreninger og organisasjoner og av og til enkeltpersoner/grupper. Omvisningsinnsatsen har variert opp gjennom årene, men vi har i 1997 registrert hele 10 omvisninger med nesten 500 deltakere og antar dette var et av de mest aktive årene.

Teatergutta brukte også kirkens område til fremvisning av skuespill som en del av arrangement i historielagets regi.

200-årsted

Ved jubileet i 2011 fikk hver bydel sitt såkalte «200-årsted» og for Skoger bydel ble gamlekirken utvalgt som «200-årsted» Det er markert med en «plakett» på utsiden av gjerdet.

den mer tradisjonelle dåpen med å øse vannet ble antatt. Maleriene er fra det 17. århundre, senere dekket av grå maling som i sin tur ble fjernet i 1972. Fatet var laget av tinn, og begge fat lekker på grunn av skader. Et nytt sølvfat ble gitt som gave i 1739. Dette er i bruk i den nye Skoger kirke i dag.

Lysestakene

er begge svært gamle. Staken i koret har ukjent alder. Staken i midtskipet er fra mai 1692 og kjedet fra 1693, som man kan se av inskripsjonen. Krusifikset over sakristidøra er fra 1713 og ble gitt av en enke fra byen med mottoet «til kirkens skjønnhet og Guds ære.»

Orgelet

ble installert i 1825. Det er for tiden det nest eldste kirkeorgel i bruk i Norge. Det har blitt restaurert noen få ganger, men kunne trenge en grundig overhaling for å fungere som konsertorgel. Orgelets andre organist var femten år gammel da han i 1830 gikk inn i tjenesten, og han virket ut hundreåret, i 70 år. På 150 år hadde man kun tre organister.

Den første ovnen

ble installert i 1832. De nåværende ovnene ble gitt som gave i 1868. Skipet er en modell av et krigsskip fra Napoleonskrigene. Det ble gitt kirken i 1819 av en sjømann fra Tangen. Han seilte trolig i den dansk-norske flåten under krigen. Skipet ble restaurert sent i 1940-årene av en annen sjømann fra Tangen. Det er et krigsskip som symboliserer *ecclesia militans*, den kjempende kirke (opprinnelig mot paven og paven). Skipet holdes i rett kurs av en usynlig fiskeline.

Benkene

har sin egen historie. Vi kan se at de ikke passer særlig godt inn i bygningen. Det antas at de først har vært brukt andre steder, og at de ble installert da kirken ble satt i stand etter tordenværet i 1748. Resten av bygningsstein som falt ned etter lynnedslaget har antagelig ødelagt mye av inventaret i kirken, og de gamle benkene kan ha vært umulige å reparere. Brukte benker ble da hentet fra den gamle stavkirken i Hillestad som ble revet ned på den tiden. (Den nåværende kirken ble bygget i 1724). På enden av hver benk står navnet på gården som bekostet benken skrevet. Størrelsen på beløpet avgjorde plasseringen i rekken.

Skoger Gamle kirke. Foto: Reidar Halden.

Skoger Bygdesamlinger

*Tekst: Bjørn Eriksen/Reidar Halden m.fl.
Bearbeidet av Per Runar Thoresen*

Alle kjenner fortellingen om Askeladden som fant så mange rare ting og tok vare på dem.

De kunne komme til nytte. Historielaget har også funnet mange rare ting på gårdene, men i motsetning til Askeladden så var det ikke for nytten skyld vi tok vare på dem, men for å bevare det som ennå fantes av gamle gårdsredskaper på gårdene fra den gang Brona og Blakken var trekraft og smarte håndverksredskaper ble brukt av flittige hender.

Allerede et år etter oppstarten i 1975 begynte noen å samle gjenstander fra lokalmiljøet.

Det var Marcus Johnsrud, Hans Steen og Henry Mathiesen som hadde ideen og fikk flere med seg etter hvert. Et lokale til samlingen fant de på MELLOM BERGE.

Eierne Trine og Oddvar Borge Johansen var villige til å leie ut stallen og deler av fjøset til lagerlokale, men senere ble det klart at man hadde behov for et utstillingslokale. Mye arbeidet før ting var på plass, men i juni 1978 kunne man åpne med ca 100 nysgjerrige tilstede som studerte de ca. 250 gjenstandene fra ulike gårder i bygda. Superinnsamler Jørgen Borge kom stadig med flere gjenstander og ryddet egenhendig «møkkakjelleren» for å få plass til dubletter og plasskrevende gjenstander.

Eierne stilte resten av fjøset til rådighet for samlingen og etter en omfattende dugnad med vasking og maling fikk man lyse og trivelige lokaler til samlingen. I dag har samlingen fordoblet seg til ca 500.

Borgekomiteen og guider samlet på Bygdesamlingen midt på 80-tallet. Fra venstre: Oddvar Borge Johansen, Bjørn G Halden, Gudbrand Hagen, Ellen Engen og Willi Johansen. Foran fra venstre: Turid Nilsen, Inger Hyllseth og Ingjerd Ramslie. Foto Reidar Halden.

Omorganisering

Det ble nødvendig og sortere i en bedre struktur. Jordbruksredskaper ble ordnet i forhold til hvilke onner de var brukt i. Husholdningsutstyr til baking, slakting og til behandling av melka ble samlet på et sted.

I spilltauene i den gamle stallen er samlet utstyr fra forskjellige verksteder, skomaker, snekker, smed og hjulmaker. Mye av skomakerutstyret kommer fra Vestbygda skole der det tidligere ble drevet kurs i faget.

Hjulmakerutstyret er fra verkstedet til Bjørnstad ved Fagerheim. Snekkerredskap fantes på alle gårder. Smedredskapen er fra smia til Thoresen ved Holmestransveien. I denne avdelingen finner man også redskap fra skogsdrift med bl.a. en av de første JOBU-motorsagene. Spreke var de som håndterte disse tunge sagene. Is-sager er også et verktøy som ble brukt til saging av is til Skoger Meieri.

I et hjørne av lokalet finner vi et koboltblått kjøkken som kommer fra sidebygningen på Nordre Unelsrød. Innredningen er fra før 1910. Vi finner vever fra Viulsrud, steinruller og en av de første vaskemaskiner fra Stormoen gård.

En liten skoleavdeling viser pulter, bøker og annet utstyr fra Vestbygda skole.

Vi kan ikke nevne alt i denne artikkel, men anbefaler så gjerne et besøk.

«Bygdemuseum»

Skoger bygdesamlinger er vel brukbart kjent i Skogerbygda, men det har vært en utfordring å gjøre den kjent i hele kommunen, ja selv i museumsmiljøet har det vel vært sånn «passe interesse» for stedet. Stedet har vært besøkt av skoleklasser, Rotaryforeninger, pensjonistforeninger og andre foreninger.

Det har vært arrangert «byggedager», «åpen dag», skuespill og andre aktiviteter.

Jørgen Borge – «Museumsdirektøren»

Vi kommer ikke gjennom en slik presentasjon uten å nevne Jørgen Borge. Han var primus motor på bygdesamlingen i en menneskealder og har en stor ære for dets tilblivelse og eksistens. For denne og annen innsats ble han i 1993 utnevnt til æresmedlem i Historielaget.

Jørgen Borge, - her som skuespiller i et bondebryllup på 80-tallet.

Alles Vel som ble grendehuset

Huset ligger i Andorsrud-veien 89 i Skoger og har en historie tilbake til 1916. I alle disse årene har det vært en samlingsplass for flere av bygdas foreninger.

Tekst: Bjørg Halden

Foto: Reidar Halden

Det startet med grunnleggerne Godberg Johansen på Springover, mangeårig leder av misjonsforeningen, Tomas Løkka i Andorsrud, med et sterkt engasjement for avholdssaken og Thomas Dyrhaug som var lærer ved Flaaten skole på den tiden. De tok kontakt med Fredrik Sand, daværende eier av Nordre Imjelt Gård, og fikk forhandlet fram et gavebrev datert 10.februar 1916 hvor Sand erkjenner at han overdrar, uten vederlag, til Flaaten avholdslag og misjonsforeningen en tomt på 555kv.m. Foreningene skulle eie 50%. Navnet på huset skulle være ALLES VEL. Huset ble oppført på dugnad tilknyttet de lokale foreninger

Ole Chr. Aaserud og Arve Hansen viser her fram et klenodium på Grendehuset. Kai Fjeld (1907 – 1989) malte dette som 14-åring, en gave til Det Norske Totalavholdslag (DNT) Foto: Reidar Halden.

Påbygg Alles Vel i 1969: Her er byggekomiteen med fra venstre sogneprest Kristian Juul Johansen, videre Tomas Løkka, Martha Løkka, Borghild Johansen, Thea Larsen Halden, Helga Fossan, Andreas Fossan, Harald Johansen Springover, Martin Halden og Kåre Larsen Halden.

Den 30. juni 1972 opphørte Flaaten Avholdslag og deres halvdel ble overført til Vestre Skoger Misjonsforening. Primus motor i denne tiden var Borghild og Harald Johansen på Springover.

I slutten av 1996 innleder Vestbygda Vel-forening ved Ole Chr Aaserud, Arve Hansen og Leif Håkonsen forhandlinger med misjonsforeningen om overtakelse av Alles Vel. Resultatet ble presentert på ekstraordinær generalforsamling 6.november 1997 Navnet heretter ble Vestre Skoger Grendehus.

Det ble gjort en formidabel dugnadsinnsats som har resultert i det fine Grendehuset som står der i dag.

Huset leies ut til møte-og selskapslokaler.

NORGE P P PORTO RETAIL

Skoger og Konnerud Historielag
Postboks 9112, 3006 Drammen

Historielagsnytt nr. 1 - 2015